

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна

**Інформаційно-аналітичні
матеріали
за підсумками
2019/2020 навчального року**

Харків – 2020

Укладачі: В. С. Бакіров, М. О. Азаренков, А. В. Бабічев, В. А. Добреля, В. О. Катрич, А. В. Пантелеймонов, В. С. Пахаренко, А. М. Удод, В. М. Ришков, А. В. Голтвянський, Д. О. Бортникова, Н. А. Вінникова, А. І. Виноградова, О. І. Громико, С. В. Єльцов, І. К. Журавльова, Л. О. Іваненко, Н. В. Іванова, В. Ю. Іващенко, А. В. Коньшина, С. М. Куліш, В. Г. Левчук, Д. О. Лобанов, Р. Е. Лунячек, Л. М. Максименко, Т. О. Маркова, С. С. Махновський, О. О. Навроцький, О. О. Нерух, Т. Д. Синиця, В. М. Сухов, В. О. Темченко, О. І. Фадєєв, М. А. Фоломєєв, О. В. Хижняк, Н. С. Хрусллова, В. І. Чеботарьов, І. Б. Шрамко.

Інформаційно-аналітичні матеріали за підсумками 2019/2020 навчального року. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. – 144 с.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
I. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ТА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ	6
II. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ	12
2.1. Організація науково-дослідної діяльності	12
2.2. Результати наукових досліджень	15
2.3. Діяльність спеціалізованих вчених рад	19
2.4. Науково-дослідна робота студентів та молодих учених	20
2.5. Інноваційна діяльність	22
III. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ – ОСНОВНІ КІЛЬКІСНІ ТА ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ	31
3.1. Напрями і спеціальності підготовки фахівців	31
3.2. Контингент здобувачів, які навчаються на денній і заочній формах навчання (громадяни України й іноземні студенти)	34
3.3. Успішність студентів і випуск фахівців за денною та заочною формами навчання	34
3.4. Практична підготовка здобувачів вищої освіти	42
3.5. Розвиток академічної мобільності	46
3.6. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук	50
3.7. Освіта дорослих	51
3.8. Підготовка іноземних здобувачів вищої освіти	52
3.9. Прийом на навчання до університету у 2020 році	54
IV. ЯКІСТЬ ОСВІТИ. НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА	58
4.1. Університетська система забезпечення якості освіти	58
4.2. Участь університету у міжнародних рейтингах	63
4.3. Підвищення педагогічної майстерності	64
4.4. Електронна (дистанційна) освіта	69
V. ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКЕ НАВЧАННЯ. РОБОТА З ОБДАРОВАНОЮ МОЛОДДЮ	72
5.1. Підготовка до вступу в університет	72
5.2. Малий Каразінський університет	72
5.3. Робота з обдарованими дітьми	73
5.4. Співпраця з Малою академією наук України	74
5.5. Шефська допомога	74
VI. КУЛЬТУРНА, ПРОСВІТНИЦЬКА І СПОРТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ	75
6.1. Культурна і виховна діяльність	75
6.2. Фізичне виховання та розвиток спорту	78

VII. ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА	81
7.1. Комплектування фондів	82
7.2. Обслуговування користувачів. Упровадження автоматизованих технологій	83
7.3. Культурно-просвітницька діяльність	88
7.4. Наукова і методична діяльність ЦНБ	91
VIII. МУЗЕЙНО-ВИСТАВКОВИЙ КОМПЛЕКС УНІВЕРСИТЕТУ	95
8.1. Музей історії університету	95
8.2. Музей природи	96
8.3. Музей археології	98
8.4. Навчальний центр «ЛандауЦентр»	99
8.5. Культурно-просвітницький центр сучасного мистецтва «ЄрміловЦентр»	100
8.6. Художня галерея імені Генріха Семирадського	101
8.7. Центр краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька	101
IX. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	103
X. ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ	108
XI. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ	117
XII. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ	128
XIII. ВИКОНАННЯ КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ, ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНОК ПРАЦІВНИКІВ УНІВЕРСИТЕТУ, А ТАКОЖ ОСІБ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ	132
XIV. ГОСПОДАРЧІ РОБОТИ	135
XV РЕЙТИНГ КАФЕДР ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ У 2019/2020 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ	138

ВСТУП

У 2019/2020 навчальному році університет гідно відзначив 215-річний ювілей, підтвердив статус університету світового класу. Незважаючи на запровадження карантину, університетський колектив працював над виконанням основних завдань Стратегії розвитку до 2025 року. Виконаний великий обсяг науково-дослідницьких робіт з перспективних напрямів сучасного наукового пізнання, отримана низка наукових результатів світового рівня, які оприлюднені у престижних, в тому числі міжнародних виданнях. Вдосконалювалася внутрішня система забезпечення якості освітнього процесу, працювала комплексна програма кадрового та інформаційного забезпечення якості підготовки іноземних студентів, активно розвивалися міжнародні зв'язки.

Науково-педагогічні працівники, громадські і студентські організації вели виховну і просвітницьку роботу, спрямовану на формування у молоді високих моральних якостей, громадянської свідомості і патріотизму, відданості цінностям Каразінського університету, поваги до його вікових традицій.

Успішно проведено вступну кампанію, суттєво збільшено кількість студентів, зарахованих на перші курси бакалаврського та магістерського навчання.

І. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ТА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Станом на 1 липня 2020 року в університеті працювало 1 747 штатних науково-педагогічних працівників та 162 науковці, серед яких – два академіки НАН України, 3 члени-кореспонденти НАН України, 288 докторів наук, професорів і 1 007 кандидатів наук, доцентів (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Кадровий склад університету на 1 липня 2020 року

№ з/п	Науково-педагогічні працівники та працівники	Кількість штатних працівників, осіб	
		2018/2019 н.р.	2019/2020 н.р.
	Усього	4 598	4 511
1	Науково-педагогічні працівники	1 708	1 747
2	Наукові працівники	197	162
3	Доктори наук, професори, у т. ч.	287	288
	3.1. науково-педагогічні працівники	268	270
	3.2. наукові працівники НДЧ	19	18
4	Кандидати наук, доценти, у т. ч.	982	1 007
	4.1. науково-педагогічні працівники	873	909
	4.2. наукові працівники НДЧ	84	73
	4.3. інші	25	25
5	Навчально-допоміжний персонал	741	764
6	Допоміжний персонал НДЧ	82	61
7	Адміністративно-управлінський персонал	1 025	944
8	Господарський і обслуговуючий персонал	845	833

В університеті працювало 548 зовнішніх сумісників, серед яких – 26 академіків і членів-кореспондентів НАН України, 152 доктори наук і 236 кандидатів наук.

Таким чином, усього в навчальному процесі й науковій роботі брали участь 440 докторів наук, професорів і 1 243 кандидати наук, доценти.

Серед науково-педагогічних працівників 67,4 % мають наукові ступені та вчені звання (табл. 1.2).

Найбільший відсоток кадрів вищої кваліфікації мають факультети: історичний (100 %), радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем (88,0 %), юридичний (88,7 %); ННІ «Фізико-технічний факультет» (88,8 %), філософський (89,0 %) (табл. 1.3).

Серед деканів факультетів 65,2 % – докторів наук, професорів і 34,7 % – кандидатів наук, доцентів; середній вік – 58,0 років; серед завідувачів кафедр 68,2 % – докторів наук, професорів, 31,7 % – кандидатів наук, доцентів; середній вік – 59,0 років (табл. 1.4).

Таблиця 1.2

Науково-педагогічні працівники

Науково-педагогічні працівники	2018/2019 н.р.		2019/2020 н.р.	
	Кількість	%	Кількість	%
Разом	1 708	100	1 747	100
У тому числі:				
докторів наук, професорів	268	15,6	270	15,4
кандидатів наук, доцентів	873	51,1	909	52,0
Разом науково-педагогічних працівників із науковими ступеннями та вченими званнями	1 141	66,8	1 178	67,4

Продовження таблиці 1.2

Середній вік	49		50	
	До 30 років	116	6,7	121
30 – 39 років	441	25,8	452	25,8
40 – 49 років	551	32,2	545	31,2
50 – 59 років	242	14,1	252	14,4
Понад 60 років	358	20,9	377	21,5
Пенсійного віку, чол.	224	62,5	227	60,2
Пенсійного віку, жін.	134	37,4	150	39,7
Разом науково-педагогічних працівників пенсійного віку	358	20,9	377	21,5

Таблиця 1.3

**Науково-педагогічні працівники на факультетах
(станом на 1 липня 2020 року)**

№ з/п	Структурний підрозділ	Кількість осіб	У тому числі							
			Доктори наук, професори		Кандидати наук, доценти		Викладачі з н.ст. і вч. зв.		Викл. без н.ст. і вч. звання	
			К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
1	Біологічний	85	12	14,1	47	55,2	59	69,4	26	30,5
2	Геології, географії, рекреації і туризму	48	11	22,9	29	60,4	40	83,3	8	16,6
3	Економічний	118	19	16,1	72	61,0	91	77,1	27	22,8
4	Іноземних мов	226	15	6,6	95	42,0	110	48,6	116	51,3
5	Історичний	35	14	40,0	21	60,0	35	100	-	-
6	Комп'ютерних наук	79	19	24,0	37	46,8	56	70,8	23	29,1
7	Медичний	293	24	8,1	123	41,9	147	50,1	146	49,8
8	Математики і інформатики	60	13	21,6	38	63,3	51	85,0	9	15,0
9	Міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу	83	9	10,8	56	67,4	65	78,3	18	21,6
10	Психології	36	5	13,8	26	72,2	31	86,1	5	13,8
11	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	42	13	30,9	24	57,1	37	88,0	5	12,0
12	Соціологічний	60	9	15,0	37	61,6	46	76,6	14	23,3
13	Фізичний	56	13	23,2	36	64,2	49	87,5	7	12,5
14	Філологічний	98	13	13,2	61	62,2	74	75,5	24	24,4
15	Філософський	91	28	30,7	53	58,2	81	89,0	10	10,9
16	Хімічний	48	11	22,8	31	64,5	42	87,5	6	12,5
17	Юридичний	62	16	25,8	39	56,4	55	88,7	7	11,2
18	Кафедра фізичного виховання і спорту	30	-	-	3	10,0	3	10,0	27	89,9
19	ННІ екології	18	4	22,2	7	38,8	11	61,1	7	38,8
20	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	19	2	10,5	12	63,1	14	73,6	5	26,3
21	ННІ «Фізико-технічний факультет»	36	13	36,1	19	52,7	32	88,8	4	11,1
22	ННІ міжнародної освіти	83	2	2,4	24	28,9	26	31,3	57	68,6
23	ННІ«Каразінська школа бізнесу»	26	5	19,2	17	65,3	22	84,6	4	15,3
24	Інститут післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання	14	-	-	2	14,2	2	14,2	12	85,7
	Разом в університеті	1 747	270	15,4	909	52,0	1179	67,4	568	32,5

Таблиця 1.4

Керівники факультетів і кафедр

	Керівний склад	2018/2019 н. р.		2019/2020 н. р.	
		К-ть	%	К-ть	%
1	Декани, директори інститутів	23	100	23	100
	Із них докторів наук, професорів	16	69,5	15	65,2
	кандидатів наук, доцентів	7	30,4	8	34,7
	За віком:				
	Середній вік	58		58	
	До 30 років	-	-	-	-
	30 – 39 років	2	8,6	2	8,6
	40 – 49 років	4	17,3	4	17,3
	50 – 59 років	7	30,4	7	30,4
	Понад 60 років	10	43,4	10	43,4
	Пенсійного віку	10	43,4	10	43,4
2	Завідувачі кафедр	128	100	129	100
	Із них докторів наук, професорів	89	69,5	88	68,2
	кандидатів наук, доцентів	39	30,4	41	31,7
	За віком:				
	Середній вік	59		59	
	До 30 років	-	-	-	-
	30 – 39 років	6	4,6	5	3,8
	40 – 49 років	29	22,6	27	20,9
	50 – 59 років	23	17,9	27	20,9
	Понад 60 років	70	54,6	70	54,2
	Пенсійного віку	70	54,6	70	54,2

Таблиця 1.5

**Науково-педагогічні працівники пенсійного віку
(станом на 1 липня 2020 року)**

№ з/п	Структурний підрозділ	2018/2019 н.р.			2019/2020 н.р.		
		Осіб	З них пенс.віку	% осіб пенс.віку	Осіб	З них пенс.віку	% осіб пенс.віку
1	Біологічний	81	17	20,9	85	16	18,8
2	Геології, географії, рекреації і туризму	47	14	29,7	48	15	31,2
3	Економічний	120	30	25,0	118	28	23,7
4	Іноземних мов	220	37	16,8	226	40	17,6
5	Історичний	36	13	36,1	35	12	34,2
6	Комп'ютерних наук	67	19	28,3	79	18	22,7
7	Медичний	278	18	6,4	293	23	7,8
8	Математики і інформатики	58	21	36,2	60	23	38,3
9	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	81	9	11,1	83	12	14,4
10	Психології	37	7	18,9	36	10	27,7
11	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	43	19	44,1	42	19	45,2
12	Соціологічний	56	9	16,0	60	12	20,0
13	Фізичний	56	31	55,3	56	31	55,3
14	Філологічний	103	15	14,5	98	14	14,2
15	Філософський	93	25	26,8	91	26	28,5
16	Хімічний	47	15	31,9	48	19	39,5
17	Юридичний	66	2	3,0	62	2	3,2
18	Кафедра фізичного виховання і спорту	30	5	16,6	30	4	13,3
19	ННІ екології	18	4	22,2	18	4	22,2
20	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	19	3	15,7	19	4	21,0

Продовження таблиці 1.5

21	ННІ «Фізико-технічний факультет»	35	18	51,4	36	17	47,2
22	ННІ міжнародної освіти	85	23	27,0	83	24	28,9
23	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	18	3	16,6	26	3	11,5
24	Інститут післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання	14	1	7,1	14	1	7,1
	Разом в університеті	1 708	358	20,9	1 747	377	21,5

Таблиця 1.6

Навчально-допоміжний персонал (станом на 1 жовтня 2020 року)

№ з/п	Підрозділ	Кількість працівників
1.	Біологічний факультет	69
2.	Економічний факультет	48
3.	Інститут Конфуція	0
4.	Інститут післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання	0
5.	Історичний факультет	22
6.	Кафедра фізичного виховання та спорту	14
7.	Медичний факультет	88
8.	Навчально-науковий інститут «Каразінська школа бізнесу»	1
9.	Навчально-науковий інститут «Фізико-технічний факультет»	47
10.	Навчально-науковий інститут екології	23
11.	Навчально-науковий інститут комп'ютерної фізики та енергетики	11
12.	Навчально-науковий інститут міжнародної освіти	8
13.	Навчально-науковий інститут «Каразінський банківський інститут»	4
14.	Соціологічний факультет	45
15.	Факультет геології, географії, рекреації і туризму	60
16.	Факультет іноземних мов	52
17.	Факультет комп'ютерних наук	33
18.	Факультет математики і інформатики	25
19.	Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	29
20.	Факультет психології	13
21.	Факультет радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	66
22.	Фізичний факультет	63
23.	Філологічний факультет	26
24.	Філософський факультет	22
25.	Хімічний факультет	55
26.	Юридичний факультет	17
Разом		841

В університеті на штатних посадах факультету іноземних мов працювали та продовжують працювати 3 викладачі з Італії, КНР, Сирії.

81 фахівець з Азербайджану, Болгарії, Великої Британії, Греції, Грузії, Естонії, Ізраїлю, Іспанії, Італії, Канади, КНР, Норвегії, Польщі, Румунії, США, Туреччини, Угорщини, Франції, ФРН, Чехії, Швейцарії читали лекції для студентів і співробітників університету, в тому числі – в межах Програми Еразмус+, Проекту Жана Моне.

За 2019/2020 навчальний рік підвищили кваліфікацію 468 науково-педагогічних працівників та співробітників Каразінського університету (у 2018/2019 навчальному році – 372).

Центром електронного навчання було проведено курси з організації дистанційної освіти для науково-педагогічних працівників:

– «Технології дистанційної освіти у закладах вищої та фахової передвищої освіти» – пройшли навчання 57 осіб (52 викладачі, 2 працівники університету та 3 особи на умовах контрактного навчання);

– «Інновації в системі електронного (дистанційного) навчання» – пройшли навчання 19 осіб (18 викладачів та 1 особа – на умовах контрактного навчання);

– «Підсумковий контроль знань у системі Moodle» – пройшли навчання 168 осіб (6 – на умовах контракту).

У 2019/2020 навчальному році штатними співробітниками і докторантами Каразінського університету захищено 6 докторських дисертацій:

1. Жукова О. А. – факультет психології;
2. Резуненко О. В. – факультет математики і інформатики;
3. Ростовська К. В. – юридичний факультет;
4. Слінько Д. С. – юридичний факультет;
5. Чернова О. В. – філологічний факультет;
6. Шайтуро О. П. – юридичний факультет.

Кандидатські дисертації захистили 28 осіб.

Вчене звання професора отримали 6 осіб:

1. Максименко Н. В. – екологічний факультет;
2. Крайнюков О. М. – екологічний факультет;
3. Храмцов О. М. – юридичний факультет;
4. Утевський С. Ю. – біологічний факультет;
5. Ткаченко В. І. – Навчально-науковий інститут комп'ютерної фізики та енергетики;
6. Кононова К. Ю. – економічний факультет.

Вчене звання доцента присвоєно 16 співробітникам університету.

Державні премії України в галузі науки і техніки 2019 року присуджено:

– за роботу «Структура та взаємодія атомних ядер у пружних, непружних і радіоактивних процесах» – професорам кафедри фізики ядра і високих енергій ім. О. І. Ахієзера Бережному Ю. А., Клепікову В. Ф. (у складі колективу);

– за роботу «Високоселективні методи синтезу гетероциклічних сполук для розробки компонентів функціональних матеріалів та створення нових лікарських засобів» – в.о. кафедри прикладної хімії Чебанову В. А., професору кафедри органічної хімії Десенку С. М. (у складі колективу).

Звання «Почесний доктор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна» присвоєно:

1. Бакаю О. С. – ННЦ ХФТІ Інститут теоретичної фізики ім. О. І. Ахієзера, начальнику відділу теорії конденсованих середовищ і ядерної фізики;
2. Голіку В. І. – члену наглядової ради ХНУ імені В. Н. Каразіна;
3. Сторіжку В. Ю. – директору ін-ту прикладної фізики НАН України, академіку НАНУ, м. Суми;
4. Гордену Вайдіну – науковому співробітнику дослідницької лабораторії Армії США;
5. Давіде Ла Чечіліа – Надзвичайному та Повноважному послу Італії в Україні;

6. Саленкову В. Ю. – Голові Харківського міського товариства болгарської культури імені М. Дринова, Голові Опікунської ради Центру болгаристики та балканських досліджень імені М. Дринова.

Звання «Заслужений професор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна» присвоєно Шульзі С. М. (факультет радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем); звання «Заслужений викладач Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна» – Семененку В. І. (філософський факультет).

У 2019/2020 навчальному році удостоєні почесних звань:

«Заслужений діяч науки і техніки України» – Катрич В. О. (факультет радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем), Гірка І. О. (ННІ «Фізико-технічний факультет»); «Заслужений працівник освіти України» – Тирнов О. Ф. (факультет радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем), Савченко В. М. (ННІ «Каразінська школа бізнесу»); «Заслужений працівник культури України» – Журавльова І. К. (Центральна наукова бібліотека).

Орденем княгині Ольги III ступеня нагороджено Сокурянську Л. Г. (соціологічний факультет), Анощенко О. О. (факультет математики і інформатики); орденом «За заслуги» III ступеня – Вовка Р. В. (фізичний факультет), Шкуратова Ю. Г. (фізичний факультет), Хворостова Є. Д. (медичний факультет); медаллю «За працю і звитягу» – Валійова Б. М. (фізичний факультет).

II. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

2.1. Організація науково-дослідної діяльності

Основною метою наукової та науково-технічної діяльності університету, як і в минулі роки, було одержання й використання нових наукових знань із метою створення суспільно корисних наукових результатів, забезпечення якісної підготовки фахівців для відповідних галузей економіки, наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації; розв'язання комплексних задач у сфері наукового, технологічного розвитку; впровадження та використання наукових і науково-практичних результатів. Розвиток та ефективна реалізація наукових досліджень в університеті є необхідною умовою підвищення його конкурентоздатності у міжнародному науково-освітньому просторі.

Університет продовжував удосконалення напрямків діяльності, спираючись на основні завдання, закладені в Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019–2025 роки, яка передбачає збереження лідерства на українському науковому просторі, високий міжнародний конкурентний рівень, оптимальне співвідношення фундаментальних і прикладних досліджень, високий потенціал комерціалізації результатів на національному та світових ринках науково-технічних розробок, орієнтацію на глобальні ринки майбутнього, прийняття передових рішень щодо забезпечення національної безпеки (обороздатності; енергетичної, інформаційної та ін.), якості життя людей і розвитку сучасних галузей науки.

Як і в попередні роки, основне джерело фінансування науково-дослідних робіт в університеті складають кошти загального фонду державного бюджету. До тематичного плану наукових досліджень і розробок, який виконував університет у 2019 році, було включено 91 НДР загальним обсягом 73 776,357 тис. грн, із них 60 НДР виконувалися за фундаментальними дослідженнями на загальну суму 48 378,990 тис. грн, 23 НДР – прикладні дослідження на суму 19 742,335 тис. грн, 2 науково-технічні (експериментальні) розробки – на суму 2 392,500 тис. грн, а також – 6 наукових робіт молодих учених на суму 3 262,532 тис. грн.

У середині 2019 року відбулася зміна Кабінету Міністрів України і керівництва МОН України, змінився обсяг фінансування наукових досліджень, на початку 2020 року розпочалася боротьба з коронавірусною інфекцією COVID-19. Це призвело до перенесення на 2020 рік проведення державної атестації в частині провадження наукової (науково-технічної) діяльності, зменшення обсягів фінансування і суттєвого збільшення конкуренції між науковими проектами ЗВО за всіма науковими напрямками.

За результатами проведеного МОН України конкурсу щодо фінансування наукових досліджень, виконання яких розпочато у 2020 році, 16 науково-дослідних робіт університету отримали високу оцінку й були включені для виконання до тематичного плану науково-дослідних робіт, із них 10 – фундаментальні НДР, 5 – прикладні НДР, 1 наукова робота молодих вчених. Взагалі до тематичного плану наукових досліджень та розробок, які виконує університет за рахунок коштів державного бюджету у 2020 році, включено 74 НДР з обсягом фінансування 70 435,803 тис. грн, із них 47 – фундаментальні дослідження на загальну суму 45 773,202 тис. грн, 20 – прикладні дослідження на загальну суму 20 856, 133 тис. грн, 7 – наукові роботи молодих учених на суму 3 806,468 тис. грн.

Обсяг фінансування фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок, наукових робіт, науково-технічних

(експериментальних) розробок молодих учених на 2020 рік за КПКВК 2201040 «Наукова і науково-технічна діяльність закладів вищої освіти та наукових установ» склав на 3 340,554 тис. грн менше, ніж у 2019 році. Порівняно з іншими ЗВО України, університет, як і в попередні роки, отримав другий (після Київського національного університету імені Тараса Шевченка) за загальною сумою обсяг фінансування.

Для забезпечення збереження та належного функціонування 5 наукових об'єктів, що становлять національне надбання (Гербарій, Когерентно-оптичний процесор зображень Астрономічної обсерваторії, Комплекс для дистанційного зондування навколосемного космічного простору Радіофізичної обсерваторії, Фонд книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки, «Колекції ліній *Drosophila*» кафедри генетики та цитології біологічного факультету), Міністерством освіти і науки України було виділено 2 843,6 тис. грн, на 2020 рік – 1 570,5 тис. грн.

За кошти замовників у 2019 році виконувалося 50 науково-дослідних робіт на загальну суму 10 856,2 тис. грн, у тому числі 3 НДР за договорами за зовнішнім зобов'язанням (Литва, Польща, Франція). Виконувався 1 грант Президента для молодих учених та 12 грантів із різних джерел фінансування.

У першому півріччі 2020 року за кошти замовників виконуються 17 НДР на суму 4 450,20 тис. грн.

Розподіл обсягів фінансування науково-дослідних робіт за науковими підрозділами університету наведено у табл. 2.1, 2.2.

З 2008 року в університеті діє «Фонд розвитку і модернізації навчально-наукового обладнання». Метою цього конкурсу є, крім модернізації навчально-наукового обладнання, активізація наукової діяльності, підтримка науково-дослідних робіт, що пов'язані зі створенням та впровадженням новітніх технологій. У 2019 році за рахунок цього Фонду виконувалося 30 робіт на загальну суму 4 368,2 тис. грн. У 2020 році виконуються 38 робіт на загальну суму 4 240,0 тис. грн.

Однією з основних задач науково-дослідної частини університету є розвиток та збільшення обсягів позабюджетного фінансування. Переважна частина коштів припадає на фінансування робіт, що проводяться за міжнародними грантами і програмами.

Наявність грантів на проведення фундаментальних НДР, поряд із публікаціями у базах даних Scopus та Web of Science, є визнанням авторитету вчених університету світовою науковою спільнотою й актуальності тематики наукових досліджень.

Щорічно в межах міжнародного співробітництва виконується низка проєктів STCU, Горизонт-2020, NATO, MAGATE, CRDF, а також за угодами з міжнародними науковими центрами, зокрема:

– Грант «Створення детекторів іонізуючого випромінювання для потреб медицини» (2018–2020 рр.). Фінансується STCU. Керівник – доц. Фомін С. П. (ННІ «Фізико-технічний факультет»);

– Проєкт «Теоретичне та комп'ютерне моделювання розсіювання світла для частинок і середовищ» (2018–2020 рр.). Фінансування США (фінансування Дослідницькою лабораторією армії США у межах проєкту «Розсіювання світла на поверхнях, що складаються з частинок Максвелла»). Керівники – д-р фіз.-мат. наук, проф. Шкуратов Ю. Г., канд. фіз.-мат. наук, старший дослідник Кайдаш В. Г. (НДІ астрономії);

– Проєкт Еразмус+ «INTENSE: Комплексна докторська програма з екологічної політики, менеджменту природокористування та техноекології» (2017–2021 рр.) разом з Естонським університетом наук про життя. Керівник – канд. геогр. наук, доц. Тітенко Г. В.;

- Інструменти екологічної політики ЄС. Програма Жана Моне (2017–2020 рр.). Керівник – канд. геогр. наук, доц. Тітенко Г. В.;
 - Діалог та відмінності. Освітній проєкт разом з університетом Мейсон (США) (2019–2020 рр.). Фінансується Посольством США в Україні. Керівник проєкту – канд. соц. наук, доцент кафедри соціології Філіппова О. А.;
 - Акомодація регіонального розмаїття в Україні. Дослідницький проєкт разом з університетом ОслоМет (Норвегія) (2018–2021 рр.). Фінансується Норвезькою Науковою Радою. Керівник проєкту – канд. соц. наук, доцент кафедри соціології Філіппова О. А.;
 - Зовнішня політика ЄС. Модуль Жана Моне (2018–2021). Керівник – канд. юрид. наук, доц. Новікова Л. В.;
 - Українські міста на лінії геополітичного розлому: міська ідентичність, геополітика та міська політика (2018–2022 рр.). Фінансується Департаментом соціології та суспільної географії Університету Осло. Керівник – д-р геогр. наук, проф. Немець Л. М.;
 - Проєкт ЄС Еразмус+ «Регіональна політика, місцеве самоврядування» (2019–2022 рр.). Разом із Центральноевропейським університетом. Керівник робочої групи – доц. М. Воронов, зав. кафедри конституційного і муніципального права;
 - Кримінальна політика ЄС (2019–2022 рр.). Разом з університетом Турку, Фінляндія, Інститут імені Макса Планка (Фрайбург, Германія), Талліннським університетом (Естонія). Керівник – канд. юрид. наук Давиденко М. Л.;
 - Грант «Програма підтримки підприємництва у вищій освіті «Творча іскра – клуби англійської мови» (2019–2020 рр.). Фінансується Британською Радою, створеною Королівською хартією. Керівник – докт. соціол. наук, доц. Хижняк О. В.;
 - Грант «Медіація: тренінги та трансформація суспільства / Mediators» (599010-ERP-1-2018-1-NL-ERPKA2-SVNE-JP) (2018–2021 рр.). Фінансується Європейською Комісією. Керівник – канд. екон. наук, проф. Александров В. В.;
 - Методика навчання іноземних мов (2019–2021 рр.) у межах проєкту «Розвиток потенціалу підготовки вчителів іноземної мови як шлях до впровадження багатомовної освіти та європейської інтеграції в Україні». Разом з Тартуським університетом (Естонія). Координатор проєкту – д-р філол. наук, проф. Морозова О. І.;
 - Засадничий підхід до розробки нових надтвердих нанокompозитних покриттів (2018–2021 рр.). Проєкт УНТЦ. Керівник – д-р техн. наук, проф. Береснев В. М.
- У 2019 році Каразінським університетом за тематичним планом виконувалося 8 науково-дослідних робіт і розробок, результати яких мають важливе значення для підвищення обороноздатності та національної безпеки держави й мають прикладні результати подвійного використання – на загальну суму 10,236 млн грн. З метою проведення спільних фундаментальних та прикладних досліджень, упровадження результатів спільних науково-технічних досліджень підписано Меморандум про партнерство та співпрацю між Державним підприємством «Конструкторське бюро «Південне» та Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна. Для здійснення багатоцільового співробітництва у сфері високих технологій, зокрема у сфері радіолокаційної скритності об'єктів, засобів розвідки та систем наведення й ураження, укладено угоду про науково-технічне співробітництво між Каразінським університетом й Центральним науково-дослідним інститутом озброєння та військової техніки Збройних Сил України.

Науковці університету репрезентували свої розробки на виставці досягнень у галузі озброєння та військової техніки в межах української експозиції на XVI Міжнародній спеціалізованій виставці «Зброя та безпека – 2019», яка відбулася в Міжнародному виставковому центрі (м. Київ, 8–11 жовтня 2019 року), де було репрезентовано 10 розробок університету, зокрема розробки з метою безпечного розмінування та укомплектування новими малогабаритними базовими структурами радіоелектронних систем для засобів радіозв'язку, радіопеленгації радіотехнічних комплексів та із забезпечення радіоелектронної безпеки.

Для розвитку матеріально-технічної бази Каразінського університету у 2019 році за рахунок коштів спеціального фонду університету придбано обладнання на 21,5 млн грн, що дає змогу значно підвищити конкурентоздатність університетської науки.

2.2. Результати наукових досліджень

Усі науково-дослідні роботи, які виконує університет, відповідають пріоритетним напрямкам розвитку науки і техніки на період до 2020 року (Закон України № 2519–VI від 09.09.10) та переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2015 року (постанова КМ України від 07.09.2011 р. № 942) зі змінами (постанова КМ України від 23 серпня 2016 р. № 556).

У 2019 році завершилося виконання 33 держбюджетних НДР (23 фундаментальні, 8 прикладних, 2 науково-технічні розробки) на суму 21 020,12 тис. грн, у тому числі – 1 науково-технічна розробка молодих учених.

Результати наукових досліджень фахівців Каразінського університету відповідають світовому рівню та мають попит у науковій спільноті. У рейтингу за показниками наукометричної бази даних Scopus університет посідає друге місце серед ЗВО України за абсолютним значенням кількості публікацій. Станом на 18 червня 2020 року загальна кількість публікацій у БД Scopus становить 10 295, індекс Хірша університету дорівнює 74; загальна кількість публікацій у БД Web of Science – 8 560. Безпосередньо у 2020 році до цих баз даних входять понад 300 публікацій.

Із 2018 року супровід періодичних наукових видань Каразінського університету здійснюють співробітники відділу реклами та брендингу й Видавництва ХНУ імені В. Н. Каразіна. Особливу увагу приділено роботі з присвоєння виданням унікального цифрового ідентифікатора (DOI). Здійснюється постійне адміністрування акаунту та профілю Каразінського університету у міжнародній базі CrossRef. Розроблено фірмовий стиль обкладинок та сайтів університетських видань.

На сьогодні у системі CrossRef створено 37 паспортів видань. 31 видання мають активні DOI. Загальна кількість згенерованих номерів DOI для видань Університету складає 7700.

У базі DOAJ (з якої починається просування видань університету у Scopus та WoS) 26 видань університету успішно пройшли реєстрацію та присутні у ній, 16 видань готуються до реєстрації.

Наукометричною базою Scopus індексується Східноєвропейський фізичний журнал.

Три періодичні видання університету індексуються у Web of Science, а саме:

1. Східноєвропейський фізичний журнал.
2. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Біологія» (Zoological Record).

3. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Геологія. Географія. Екологія».

До SCOPUS та WoS подано видання університету:

1. Біофізичний вісник (проведено консультацію, подано у WoS 6.04.2020);
2. Когніція, комунікація, дискурс (архів розміщено у DOAJ, подано у Scopus, WoS до карантину);
3. Людина та довкілля. Проблеми неоекології (архів розміщено у DOAJ, проведено консультацію, подано у WoS 15.04.2020);
4. Проблеми безперервної географічної освіти і картографії;
5. Психіатрія, неврологія та медична психологія (архів розміщено у DOAJ, проведено консультацію, подано у WoS 6.04.2020);
6. Психологічне консультування і психотерапія (архів розміщено у DOAJ, проведено консультацію, подано у WoS 13.04, подано у Scopus 14.04);
7. Соціальна економіка (архів розміщено у DOAJ, 22.04.2020, консультація, подано у WoS);
8. Східноєвропейський фізичний журнал (Scopus, WoS);
9. Фотобіологія та фотомедицина (архів розміщено у DOAJ);
10. Часопис соціально-економічної географії;
11. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Екологія» (архів розміщено у DOAJ, проведено консультацію, подано у WoS 15.04.2020);
12. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Економічна» (архів розміщено у DOAJ, 21.04.2020, консультація, подано у WoS);
13. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Математика, прикладна математика і механіка»;
14. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Математичне моделювання. Інформаційні технології. Автоматизовані системи управління» (проведено консультацію 13.04);
15. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм» (архів розміщено у DOAJ);
16. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Медицина» (проведено консультацію, подано у WoS 13.04.2020);
17. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Питання політології»;
18. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»;
19. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Психологія»;
20. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Радіофізика та електроніка»;
21. Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи» (архів розміщено у DOAJ);
22. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Теорія культури і філософія науки» (архів розміщено у DOAJ);
23. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Фізика»;

24. Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки (архів розміщено у DOAJ), проведено консультацію, подано у WoS 14.04.2020);

25. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії» (архів розміщено у DOAJ), подано у Scopus, WoS до карантину);

26. Актуальні проблеми сучасної медицини (проведено консультацію, подано у WoS 13.04.2020).

Протягом 2019 року видано 127 монографій (із них 57 – за кордоном), 38 збірників наукових праць, 5 234 статті й тези доповідей, із них 1 781 – у зарубіжних виданнях. Проведено 198 конференцій, із них 57 – міжнародних, взято участь у 367 конференціях, у тому числі – у 167 міжнародних (табл. 2.3).

Серед проведених міжнародних конференцій можна відзначити такі: XXII Міжнародна науково-практична конференція «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування: освіта – наука – виробництво – 2019», X наукова конференція «Актуальні проблеми перекладознавства та методики навчання перекладу» (з міжнародною участю), Міжнародна конференція «Стратегічні напрями зовнішньої політики Європейського Союзу», II Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасні перетворення міжнародного бізнесу», науково-практична конференція «Психосоціальний супровід родин воїнів ООС», 9-та Міжнародна конференція з надширококутних та ультракоротких імпульсних сигналів, Міжнародна наукова конференція і школа з фізики плазми та керованого термоядерного синтезу, IV Міжнародна наукова конференція «Сучасна біологія рослин: теоретичні та прикладні аспекти», 50-та ювілейна міжнародна науково-практична конференція «Застосування лазерів у медицині та біології», XIV Міжнародна конференція молодих учених «Біологія: від молекули до біосфери» тощо.

Університет є власником 182 чинних охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності, з яких: патентів на винаходи – 24, патентів на корисні моделі – 153, свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір – 5.

У 2019 році отримано 106 охоронних документів: 2 патенти на винаходи та 104 патенти на корисні моделі, власником 34 із них є університет (табл. 2.3). Найефективніші розробки вчених університету у 2020 році захищені 25 охоронними документами, власниками 16 із них є університет (табл. 2.4).

У першому півріччі 2020 року видано 54 монографії (з них 28 – за кордоном), 24 випуски «Вісника ХНУ імені В. Н. Каразіна», 21 збірник наукових праць, 2 914 статей та тез доповідей, із них 650 – у зарубіжних виданнях, у тому числі 236 статей – у Scopus та 87 – у Web of Science. Проведено 70 конференцій, із них 29 – міжнародні, взято участь у 79 виставках (табл. 2.4).

У першому півріччі 2020 року проведено конференції: Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми міжнародних відносин та міжнародного права», «II Міжнародна науково-практична конференція «Стратегічні напрями зовнішньої політики Європейського Союзу», Міжнародна наукова конференція «Проблеми сьогодення в педіатрії», IX Всеукраїнська наукова конференція з міжнародною участю: «Academic and Scientific Challenges in the 21st Century» та ін.

Високий статус класичного університету підтверджується численними науковими перемогами вчених університету, досягнення яких відзначені, зокрема, Державними преміями України в галузі науки і техніки, почесними званнями, орденами, преміями Верховної Ради України та ін.

Указом Президента України № 4/2020 від 13 січня 2020 року науковцям університету присуджено Державні премії України в галузі науки і техніки 2019 року:

– за роботу «Структура та взаємодія атомних ядер у пружних, непружних і радіоактивних процесах» – Бережному Ю. А., докт. фіз.-мат. наук, проф.; Клепікову В. Ф., чл.-кор. НАН України (у складі колективу);

– за роботу «Високоселективні методи синтезу гетероциклічних сполук для розробки компонентів функціональних матеріалів та створення нових лікарських засобів» – Чебанову В. А., чл.-кор. НАН України, зав. каф.; Десенку С. М., докт. хім. наук (у складі колективу).

У 2019 році проф. Трусовій В. М. призначено *грант Президента України для підтримки наукових досліджень молодих учених* для проведення дослідження «Розробка комбінованих нанопереносників лікарських (протипухлинних) препаратів на основі ліпосом та білкових гідрогелів», а також іменну стипендію Верховної Ради України для найталановитіших молодих учених. Окрім того, вона стала лауреатом премії від L'Oréal-UNESCO «Для жінок в науці – 2019».

Стипендіатами Кабінету Міністрів України для молодих вчених у 2019 р. стали 5 молодих вчених: Сінна О. І., Міненко О. О., Сегіда К. Ю., Трусова В. М., Вус К. О. (термін – травень – жовтень 2019 року). У 2020 році призначено стипендії та подовжено виплату стипендій Кабінету Міністрів України для молодих вчених Сінній О. І., Вус К. О., Прус Ю. І.

Іменні стипендії Харківської обласної адміністрації у 2020 році отримали:

стипендію імені М. М. Бекетова (з хімії) для видатних науковців – Кириченко О. В., докт. хім. наук, ст. наук. співроб., проф. кафедри органічної хімії.

Стипендії обдарованим молодим науковцям отримали:

– стипендія імені В. Н. Каразіна в номінації «Гуманітарні науки» – Голіков О. С., докт. соц. наук, доц. кафедри соціології;

– стипендія імені М. В. Остроградського в номінації «Математика» – Заварзіна О. О., асп. кафедри фундаментальної математики;

– стипендія імені А. М. Краснова номінації «Науки про Землю» – Сінна О. І., канд. геогр. наук, доц. кафедри фізичної географії та картографії.

МОН України підтримало рішення Комісії щодо подання до Комітету Верховної Ради України клопотання про присудження у 2019 році *Премії Верховної Ради України молодим ученим* за роботи:

– «Комплексне дослідження фізичних властивостей нанорозмірних бінарних систем: стійкість рідкої фази та кінетика взаємодії компонентів». Претенденти: Міненко О. О., канд. фіз.-мат. наук, ст. наук. співроб.; Петрушенко С. І., канд. фіз.-мат. наук, ст. наук. співробітник;

– «Комплексний екологічний підхід до створення нових функціональних матеріалів для потреб хімічного аналізу та технологій». Претенденти: Ткаченко О. С., канд. хім. наук, доц.; Ткаченко В. В., канд. хім. наук, ст. викладач; Фарафонов В. С., канд. хім. наук, викладач; Захаров А. Б., канд. хім. наук, доц.

Академічну стипендію імені М. С. Грушевського отримала аспірантка Гела О. М.

Дипломом Харківського обласного конкурсу «Найкращий молодий науковець Харківщини» у напрямі «Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави» у 2019 році нагороджено Прус Ю. І. (наукова конкурсна робота «Особливості реалізації регіональної інноваційної політики у контексті стратегії розумної спеціалізації»).

2.3. Діяльність спеціалізованих вчених рад

Протягом 2019/2020 навчального року в університеті діяло 26 спеціалізованих учених рад із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора/кандидата наук (із них 16 докторських та 10 кандидатських), у яких проводилися захисти дисертацій за 53 спеціальностями (34 спеціальності – у докторських спецрадах та 19 спеціальностей – у кандидатських) (табл. 2.5).

За 2019/2020 навчальний рік діяли 4 спеціалізовані вчені ради з правом прийняття до розгляду та разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії (PhD):

– наказом МОН України від 21.11.2019 р. № 1455 створено спеціалізовану вчену раду ДФ 64.051.001 Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації Осінового Г. Г. на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Природничі науки» за спеціальністю «Прикладна фізика та наноматеріали», голова ради – Шульга С. М.;

– наказом МОН України від 23.03.2020 р. № 429 створено спеціалізовану вчену раду ДФ 64.051.002 Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації Деки А. О. на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю «Економіка», голова ради – Меркулова Т. В.;

– наказом МОН України від 22.07.2020 р. № 947 створено спеціалізовану вчену раду ДФ 64.051.003 Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації Заварзіної О. О. на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Математика та статистика» за спеціальністю «Математика», голова ради – Ігнатович С. Ю.;

– наказом МОН України від 22.07.2020 р. № 947 створено спеціалізовану вчену раду ДФ 64.051.004 Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації Прус Ю. І. на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Управління та адміністрування» за спеціальністю «Менеджмент», голова ради – Матюшенко І. Ю.

У 2019 році у спеціалізованих учених радах університету було проведено захисти 52 дисертацій: 44 кандидатські та 6 докторських дисертацій, а також 2 дисертації на здобуття ступеня доктора філософії (PhD), із них здобувачами університету захищено 2 докторські, 26 кандидатських дисертацій та 2 дисертації на здобуття ступеня доктора філософії (PhD) (табл. 2.5).

У першому півріччі 2020 року діяло 20 спеціалізованих учених рад. Протягом 2020 року всього в спецрадах університету захищено 12 дисертацій, із них 6 – кандидатських дисертацій (у тому числі – здобувачами університету захищено 5 кандидатських дисертацій), 2 дисертації на здобуття ступеня доктора філософії (PhD), а також 4 докторські дисертації.

Невелика кількість захистів дисертацій пов'язана з карантинном. Відповідно до наказу МОН України від 16.03.2020 № 406 «Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19», захисти дисертацій було тимчасово зупинено або перенесено на більш пізні терміни. У зв'язку з цим треба відзначити, що за ініціативи Ради ректорів провідних університетів України Верховною Радою України було прийнято Закон «Про внесення змін до Закону України „Про вищу освіту”» щодо продовження строків завершення підготовки кандидатів та докторів наук. Законом продовжено строк можливості присудження наукового ступеня кандидата або доктора наук відповідно до законодавства з 31 грудня 2020 року до 30 червня 2021 року.

У зв'язку з набранням чинності Постанови Кабінету Міністрів від 06.03.2019 року № 167 «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», рішенням Вченої ради університету від 23 грудня 2019 року (протокол № 13) було затверджено нову редакцію «Положення про Консультативну службу з питань атестації здобувачів наукових ступенів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна».

2.4. Науково-дослідна робота студентів та молодих учених

Невіддільною частиною науково-дослідної діяльності є науково-дослідна робота студентів. Основними її формами є індивідуальна робота на кафедрах і в лабораторіях факультетів, участь у виконанні НДР кафедр, у наукових гуртках, дискусійних клубах, круглих столах, семінарах, олімпіадах, конкурсах наукових робіт, конференціях, а також написання наукових статей.

У зв'язку з карантинном проведення всеукраїнських студентських олімпіад було скасовано або перенесено на початок 2020/2021 навчального року. Проведення другого етапу II туру Всеукраїнського конкурсу наукових робіт із галузей знань і спеціальностей (підсумкові науково-практичні конференції) було також скасовано. Підсумки Конкурсу підбито за результатами першого етапу II туру.

У Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт за різними галузями у 2019/2020 навчальному році перемогли 15 студентів університету (рейтингові списки).

Крім того, впродовж 2019/2020 навчального року студенти університету брали участь у таких всеукраїнських та міжнародних олімпіадах і конкурсах, як:

– X Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка – студентка філологічного факультету Мацак Ярослава отримала диплом II ступеня;

– XIV Міжнародна олімпіада студентів закладів вищої освіти з теоретичної механіки – диплом I ступеня вибороли Лукін Ілля (Навчально-науковий інститут «Фізико-технічний факультет»), Овчаренко Григорій (фізичний факультет). Диплом III ступеня здобув Кашаба Олександр (Навчально-науковий інститут «Фізико-технічний факультет»);

– II Всеукраїнська олімпіада з військової історії – диплом I ступеня отримав Перегудов Олексій (історичний факультет) та диплом II ступеня – Хижняк Ігор (історичний факультет).

Переможцями XIV Харківського регіонального конкурсу студентських наукових робіт із природничих, технічних та гуманітарних наук стали 10 студентів університету. Природничий напрямок: I місце вибороли Персанов Ілля (факультет радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем), II місце – Кореньков Руслан (факультет геології, географії, рекреації і туризму) та Рикова Катерина (біологічний факультет),

III місце – Труш Олександр (Навчально-науковий інститут «Фізико-технічний факультет»), Самойлова Юлія (екологічний факультет) та Ларіонова Анастасія (екологічний факультет). Соціально-гуманітарний напрямок: II місце посіла Беляєва Вікторія (соціологічний факультет), III місце – Ульянова Валерія (соціологічний факультет) та Абашнік Ульяна (філософський факультет). Технічний напрямок: II місце завоював Щибря Артем (Навчально-науковий інститут «Фізико-технічний факультет»).

Стипендіати Верховної Ради України – 3 студенти: Олександр Кашаба (Навчально-науковий інститут «Фізико-технічний факультет»), Сабадаш Влада (історичний факультет), Людмила Кириченко (соціологічний факультет).

Стипендію Президента України у 2019/2020 навчальному році отримують 13 студентів університету.

Академічну стипендію імені М. С. Грушевського у 2019/2020 навчальному році отримала студентка історичного факультету Альона Протасова.

Академічну стипендію імені Героїв Небесної Сотні у 2019/2020 навчальному році отримували: студентка економічного факультету Марина Левицька (спеціальність «економіка»), студентка факультету психології Поліна Погановська (напрямок «психологія»), студентка факультету геології, географії, рекреації і туризму Дар'я Ушкварок (напрямок «географія»).

Студенти університету беруть активну участь в організації та роботі міжнародних, всеукраїнських та регіональних конференцій. У 2019/2020 навчальному році було проведено за участю студентів конференції: VI Міжнародна наукова конференція студентів і молодих вчених «Екологія, неоекологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», XVII Міжнародна наукова конференція студентів та аспірантів «Соціологія у (пост)сучасності», XV Міжнародна конференція молодих вчених та студентів «Від громадянського суспільства – до правової держави», Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих науковців «Регіон – 2019: суспільно-географічні аспекти», XIV Міжнародна наукова конференція студентів та молодих вчених «Сучасні проблеми математики і її застосування в природничих науках та інформаційних технологіях», студентська наукова конференція з прикладної фізики «Актуальні проблеми сучасної фізики». У першому півріччі 2020 року проведено конференції: Науково-практична конференція студентів «Аритмії в клініці внутрішньої медицини, інноваційні технології лікування», VII Всеукраїнська науково-практична конференція «Іноземні мови у світовому економіко-правовому просторі: студентські студії», Студентська наукова онлайн-конференція (факультет комп'ютерних наук) «Innovative Technologies and Issues in Modern Computerised Space».

Результати наукових досліджень студентів відображені в публікаціях. Протягом 2019/2020 навчального року студентами опубліковано 1 200 статей та тез доповідей (із них самостійно – 685).

В університеті функціонує Студентське наукове товариство та Рада молодих вчених, що сприяє розвитку молоді науки. У 2019/2020 навчальному році рада молодих вчених долучилася до організації та проведення загальноміського заходу «Ніч науки в Харкові». Рада має представництво у Вченій раді університету (аспірантка Логвінова М. О.) та Конференції трудового колективу університету (11 делегатів).

Чисельність молодих учених університету складає 714 осіб, із них 6 – докторів наук та 179 кандидатів наук, 3 докторанти та 301 аспірант. Тринадцять молодих учених університету є експертами в Експертній раді МОН України.

У 2019 році молодими ученими опубліковано 20 монографій, із них 6 – за кордоном, загальна кількість публікацій – 804, із них міжнародною БД Scopus індексується 177 статей, Web of Science – 194.

На конкурс МОН України щодо фінансування у 2020 році наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих вчених було подано 6 проєктів, із них 1 наукова робота «Новітні наноматеріали на основі ліофільних самоасоційованих систем: теоретичне прогнозування, експериментальне дослідження та біомедичні застосування» (керівник – Трусова В. М.) включена до тематичного плану наукових досліджень та розробок, які виконує університет у 2020 році за рахунок коштів державного бюджету з обсягом фінансування 1 081,669 тис. грн.

2.5. Інноваційна діяльність

В університеті протягом 2019/2020 навчального року проводилася робота, спрямована на розвиток інноваційної діяльності.

Укладено Договори про співробітництво та організацію взаємовідносин із:

- ТОВ «УНІВЕР-ПРОЄКТ» (м. Харків);
- Національною академією Національної гвардії України (м. Харків);
- науково-технічною асоціацією «Екологічний імператив» (м. Хайфа, Ізраїль);
- ТОВ «НОВЕЛ ПРОДЖЕКТС ЕНД СОЛЮШИНС» (м. Дніпро);
- компанією «TRIDENT» s.r.l.s. (м. Гольфо-Аранчі, Італія).

З двома останніми компаніями – на стадії завершення укладання договорів на проведення науково-дослідних робіт.

Узгоджуються документи щодо забезпечення конфіденційності та погодження технічних завдань із керівництвом Київського дослідного центру китайської компанії «Huawei».

Наприкінці грудня 2019 року завершився цикл позабюджетних науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт із КБ «Південне» (м. Дніпро) загальною вартістю понад 3 млн грн. До замовника відправлено дослідний зразок обладнання, а фахівці університету здійснили авторський нагляд за його монтажем та взяли участь у технічних випробуваннях.

Співробітники університету взяли участь у розробці Стратегії розвитку Харківської області на 2021–2027 роки та Плану заходів на 2021–2023 роки з реалізації Стратегії розвитку Харківської області на 2021–2027 роки.

В університеті відбулася презентація проєкту «ЕО Business Incubators» для підтримки інноваційного бізнесу. Науковці та молоді вчені університету зацікавлені в комерціалізації своїх наукових розробок. Проєкт «ЕО Business Incubators» (частина Програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України») було розроблено для підтримки інноваційного бізнесу і співпраці з підприємствами у таких сферах, як ІТ-технології, інженерія, сільське господарство, медицина тощо.

На XVI Міжнародній спеціалізованій виставці «Зброя та безпека 2019» було репрезентовано новітні розробки науковців університету в галузі систем озброєння та зв'язку, а також охоронних систем.

Університет взяв участь у заходах із сучасних напрямів інноваційної діяльності, зокрема у:

– інформаційному заході, присвяченому презентації програми «Global Innovation through Science and Technology», який відбувся за підтримки Бюро з питань

стану океанів та міжнародної політики у сфері екології та науки Державного Департаменту США;

– науково-практичному семінарі «Оцінка вартості та облік об'єктів права інтелектуальної власності» (м. Київ);

– Всеукраїнському конкурсі «Винахід року», який було організовано ДП «Український інститут інтелектуальної власності» спільно з Торговельно-промисловою палатою України. Університетом було подано 11 заявок на конкурс;

– розширеному засіданні інноваційного аерокосмічного кластера «Мехатроніка» (м. Харків) та кластера «NanoMicroMaterialsPhotonic.NRW» (м. Дюссельдорф, Німеччина) на тему «Співробітництво аерокосмічних галузей України та Німеччини».

У межах виконання Стратегії розвитку університету на 2019–2025 роки завершується підготовка документації на start-up проекти для їхньої подальшої реалізації як прототипів. Для цього проведено структурну оптимізацію Інноваційного центру (створено відділ імплементації розробок), передбачено фінансування start-up проектів окремою стрічкою в кошторисі університету (до 300,0 тис. грн). Створення прототипів значно розширить коло потенційних інвесторів та дозволить більш тісно співпрацювати з венчурним фондом «Фенікс» у межах проекту «Eo Business Incubators».

Таблиця 2.1

Розподіл обсягів науково-дослідних робіт з усіх видів фінансування за науковими підрозділами у 2019 році

№ з/п	Структурний підрозділ	2019 рік (факт)			
		Загальний фонд		Спеціальний фонд	
		кількість	обсяг, тис. грн	кількість	обсяг, тис. грн
1	Біологічний	4	898,80		
2	Геології, географії, рекреації і туризму	-	-	3	323,30
3	ННІ екології	1	229,80	11	1 091,60
4	Економічний			2	40,00
5	Іноземних мов	1	200,00		
6	Історичний			2	130,00
7	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	3	1 381,40	1	809,20
8	Комп'ютерних наук	3	2 990,00	4	805,90
9	Математики і інформатики	3	1 455,60		
10	Медичний			1	11,70
11	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу			2	1 514,30
12	НДІ астрономії	8	7 863,80	1	1 296,60
13	НДІ біології	2	731,40	1	241,70
14	НДІ хімії	2	1 735,90	2	45,00
15	Психології				
16	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	33	29 831,30		
17	Соціологічний	1	315,00	1	1 808,30
18	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики			1	100,00
19	ННІ «Фізико-технічний факультет»	19	18 328,60	8	1 000,10
20	Фізичний	9	5 413,10		
21	Філологічний				
22	Філософський	1	200,00		
23	Хімічний	5	3 830,30	7	489,00

Продовження таблиці 2.1

24	Юридичний				
25	ЦНБ	1	1 215,00		
26	Українсько-італійський центр			1	557,70
27	Управління міжнародних відносин			1	88,00
28	Центр болгаристики та балканських досліджень ім. М. Дринова			1	84,10
29	Цільові надходження на придбання обладнання		2 000,00		
30	Благодійні внески				419,70
	Разом	96	78 620,00	50	10 856,20

Таблиця 2.2

Розподіл обсягів науково-дослідних робіт з усіх видів фінансування за науковими підрозділами у 2020 році (станом на 12.06.2020 р.)

№ з/п	Структурний підрозділ	2020 рік (план)			
		Загальний фонд		Спеціальний фонд	
		кількість	обсяг, тис. грн	кількість	обсяг, тис. грн
1	Біологічний	2	127,50		
2	Геології, географії, рекреації і туризму	-	-	1	18,00
3	ННІ екології			2	2,20
4	Економічний	-	-	1	7,50
5	Іноземних мов	1	200,00		
6	Історичний			1	533,00
7	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	3	1 272,00	1	617,00
8	Комп'ютерних наук	2	2 540,00	1	250,00
9	Математики і інформатики	2	1 108,50		
10	Медичний	-	-		
11	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	-	-	2	77,50
12	НДІ астрономії	8	7 973,30	1	574,60
13	НДІ біології	1	300,30		
14	НДІ хімії	2	1 739,50		
15	Психології	-	-		
16	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	27	26 961,20	3	1 613,50
17	Соціологічний	1	315,00	2	223,60
18	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики				
19	ННІ «Фізико-технічний факультет»	21	23 044,70	1	124,00
20	Фізичний	4	2 768,00		
21	Філологічний	-	-		
22	Філософський				
23	Хімічний	4	3 302,30	2	99,80
24	Юридичний				
25	ЦНБ	1	354,00		
26	Українсько-італійський центр	-	-	1	282,30
27	Управління міжнародних відносин	-	-		
28	Центр болгаристики та балканських досліджень ім. М. Дринова	-	-	1	27,20
	Разом	79	72 006,30	20	4 450,20

Таблиця 2.3

Оприлюднення результатів науково-дослідної роботи за 2019 рік

№ з/п	Структурний підрозділ	Вісники	Збірники наукових праць	Монографії	Статті		Тези доповідей		Патенти	Конференції		Виставки	
					Усього	У міжнародних виданнях	Усього	У міжнародних виданнях		Разом	міжнародні	Проведені в університеті	В яких університет брав участь
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Біологічний	2		4	90	20	110	30	2	6	3		
2.	Геології, географії, рекреації та туризму	2	4	1	122	48	164	47		8	4		
3.	ННІ екології	2	3	3	97	31	139	41	4	9	6		
4.	Економічний	2	2	19	142	18	185	93		2	1		
5.	Іноземних мов	2	3	11	192	19	335	23		30	7		
6.	Історичний	2	1	11	102	14	46	16		8	2	14	3
7.	Комп'ютерних наук	4	1	7	164	41	107	53	20	9		2	1
8.	Медичний	2	4	8	404	95	415	195	35	18	7		
9.	Математики і інформатики	2			44	33	51	40		5	3		
10.	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	2		8	154	53	181	15	1	6	1		
11.	Психології	2	4	6	31	8	54	7		6	4		
12.	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	2	6	4	117	68	107	98	16	2	2	1	3
13.	Соціологічний	2	3	8	41	18	39			4	3		
14.	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики				44	24	45	33	1	2	1		
15.	ННІ «Фізико-технічний факультет»		4	8	104	46	81	27	2	14	1		
16.	Фізичний	2		1	104	67	113	69	1	2	1		
17.	Філологічний	6	1	2	114	10	17	1	1	7	3		
18.	Філософський	8		9	129	25	90	17		5	3		
19.	Хімічний	2		1	88	80	51	25	17	1			
20.	Юридичний	2		3	71	19	111	64		3	1		
21.	НДІ астрономії			2	54	38	42	36	4				
22.	НДІ біології				9	5	4	3					
23.	НДІ хімії			1	16	15	25	12	2				
24.	Загально-університетські відділи									47	1	52	2
25.	НН Інститут міжнародної освіти		2	2	114	10	46			1	1		
26.	ЦНБ				24	1				2	1	184	
27.	Ботанічний сад				1		10	9		1	1		
28.	ННІ «Каразінська школа бізнесу»			8	58	19	37	2					
	Разом	48	38	127	2630	825	2604	956	106	198	57	253	9

Таблиця 2.4

**Оприлюднення результатів науково-дослідної роботи
за перше півріччя 2020 року**

№ з/п	Структурний підрозділ	Вісники	Збірники наукових праць	Монографії	Статті		Тези доповідей		Патенти	Конференції		Виставки	
					Усього	У міжнародних виданнях	Усього	У міжнародних виданнях		Усього	міжнародні	Проведені в університеті	В яких університет брав участь
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Біологічний	1		1	14	9					1		
2.	Геології, географії, рекреації та туризму	1	2	1	38	8	51	30	1	4	1		
3.	ННІ екології	1	1		37	10	30	8		2	1		
4.	Економічний	1	1	4	63	10	96	18		2			
5.	Іноземних мов	1	1	5	492	17	268	8		22	5		
6.	Історичний	1		1	22	2	5	1		3	1		
7.	Комп'ютерних наук	2	2	6	42	15	18	9	5	1	1		
8.	Медичний	1	2	3	194	52	231	56	13	9	5		22
9.	Математики і інформатики	1			21	18	3			1	1		
10.	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	1		2	87	14	102	17		6	2		
11.	Психології	1	2	7	26	6	39	33		2	2		
12.	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	1	3	4	37	16	55	13	1				
13.	Соціологічний	1	2		28	1	123						
14.	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики			1	20	7	9	4		1	1		
15.	ННІ «Фізико-технічний факультет»		2	7	45	26	33		2	3	1		
16.	Фізичний	1		1	51	33	56	34		1			
17.	Філологічний	3	2	1	44	7	13	1		1			
18.	Філософський	4		5	60	34	57	8		3	2		
19.	Хімічний	1			31	31	62	11	3	1			
20.	Юридичний	1		2	47	20	26	8		1	1		
21.	НДІ астрономії			1	23	13	12	8					
22.	НДІ біології				2	2							
23.	НДІ хімії				5	5	1						
24.	Загальноуніверситетські відділи									3	3	2	1
25.	ННІ міжнародної освіти		1	1	92	7	21						
26.	ЦНБ				15					3	1	55	
27.	Ботанічний сад												
28.	ННІ «Каразінська школа бізнесу»			1	32	9	35	11					1
	Разом	24	21	54	1568	372	1346	278	25	70	29	57	24

Таблиця 2.5

Захисти дисертацій у спеціалізованих учених радах у 2019/2020 навчальному році

№	Спецрада	Спец-ть	Голова спецради	Захисти кандидатських дисертацій		Захисти докторських дисертацій		Усього	Галузь науки
				ХНУ	сторонні	Разом	ХНУ		
1	Д64.051.01	1	Тютюнникова С. В.	3		3		3	Економічні
2	Д64.051.02	3	Шульга С. М.	3		3	1	4	Фізико-математичні
3	Д64.051.03	3	Шкуратов Ю. Г.						Фізико-математичні
4	Д64.051.06	3	Карпенко І. В.	2		2		2	Філософські
5	Д64.051.08	2	Кочарян О. С.	1		1		1	Психологічні
6	Д64.051.09	2	Жолткевич Г. М.	1	2	3		3	Технічні
7	Д64.051.10	2	Калініченко В. В.	2		2	1	3	Історичні
8	Д64.051.12	2	Азаренков М. О.	1	1	2		2	Фізико-математичні
9	Д64.051.13	1	Катрич В. О.		1	1	1	2	Фізико-математичні
10	Д64.051.14	2	Дорошенко А. О.						Хімічні
11	Д64.051.15	2	Бакіров В. С.						Соціологічні
12	Д64.051.22	2	Фісун О. А.						Політичні
13	Д64.051.27	2	Шевченко І. С.	2		2		2	Філологічні
14	Д64.051.28	2	Навроцький О. О.	1		1	2	4	Юридичні
15	Д64.051.29	2	Потій О. В.						Технічні
16	Д64.051.33	3	Цвіренко О. І.						Медичні
17	К64.051.04	1	Максименко Н. В.						Географічні
18	К64.051.07	2	Безхутрий Ю. М.						Філологічні
19	К64.051.11	4	Коробов В. І.		3	3		3	Фізико-математичні
20	К64.051.17	3	Божков А. І.	6	2	8		8	Біологічні
21	К64.051.19	1	Пасинок В. Г.						Педагогічні
22	К64.051.23	1	Немедь Л. М.						Географічні

Продовження таблиці 2.5

23	К64.051.25	1	Гончаренко В. В.	4	1	5	5	5	Економічні	
24	К64.051.30	2	Даньшин М. В.						Юридичні	
25	К64.051.31	2	Головко О. М.		8	8	8	8	Юридичні	
26	К64.051.32	2	Жмурко В. В.						Біологічні	
27	ДФ64.051.001	1	Шульга С. М.	1 PhD		1	1	1	Галузь знань – Природничі науки	
28	ДФ64.051.002	1	Меркулова Т. В.	1 PhD		1	1	1	Галузь знань – Соціальні та поведінкові науки	
29	ДФ64.051.003	1	Ігнарович С. Ю.						Галузь знань – Математика та статистика	
30	ДФ64.051.004	1	Мацюшенко І. Ю.						Галузь знань – Управління та адміністрування	
Разом	34(Д) + 19(К) + 4 (PhD) = 57			26+2PhD	18	44+2PhD	2	4	6	50+2PhD

Таблиця 2.6

Перелік проєктів конкурсу «Підтримка досліджень провідних та молодих учених», що рекомендуються до реалізації за рахунок грантової підтримки Національного фонду досліджень України, та обсяги їх фінансування

№ з/п	Реєстраційний номер проєкту	Середня оцінка	Назва проєкту	Переможець конкурсу	Обсяг фінансування, грн. на рік			Разом за проєктом
					2020	2021	2022	
1	2020.02/0371	97.6	Металеві астероїди: пошук батківських тіл залізних метеоритів, джерел позаземних ресурсів	Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Бельська І. М.)	2 000 000	5 000 000	4 070 000	11 070 000
2	2020.02/0096	94.5	Оператори в нескінченновимірних просторах: взаємозв'язок геометрії, алгебри і топології	Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Кадець В. М.)	1 236 264	4 945 056	4 945 056	11 126 376
3	2020.02/0234	90.9	Модифікація поверхні твердого тіла під дією плазми та пучків заряджених частинок	Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Береснев В. М.)	660 000	4 840 000	4 840 000	10 340 000
4	2020.02/0016	88.5	Індикатори на основі похідних хромону для флуоресцентного визначення активності β-глюкозидаз	Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Рошаль О. Д.)	1 500 000	4 000 000	2 500 000	8 000 000
5	2020.02/0015	94.2	Теоретичні та експериментальні дослідження глобальних збурень природного і техногенного походження в системі Земля-атмосфера-іоносфера	Інститут космічних досліджень Національної академії наук України та Державного космічного агентства України (Чорногор Л. Ф., субвіконавець)	510 000	2 040 000	2 040 000	4 590 000
6	2020.02/0346	92.3	Астрофізичні Релятивістські Галактичні Об'єкти (АРГО): життєвий шлях активних ядер Галактики	Головна астрономічна обсерваторія (Ахметов В. С., субвіконавець)	2 600 000	5 000 000	5 000 000	12 600 000
7	2020.02/0218	89.6	Дослідження шляхів створення та властивостей неважких контрольованих оптичних метаповерхонь	Радиоастрономічний інститут (Харди́ков В. В., субвіконавець)	1 331 000	2 818 200	2 818 200	6 967 400

Таблиця 2.7
Перелік проєктів конкурсу «Наука для безпеки людини та суспільства», що рекомендуються до реалізації за рахунок грантової підтримки Національного фонду досліджень України, та обсяги їх фінансування

№ з/п	Реєстраційний номер проєкту	Середня оцінка	Назва проєкту	Переможець конкурсу	Обсяг фінансування, грн		
					2020	2021	
1	2020.01/0351	90.4	Аналіз, дослідження, розробка та впровадження сучасних технологій інформаційної безпеки для глобального моніторингу кібернетичного простору України в умовах кризових та надзвичайних ситуацій	Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Олейников Р. В.)	2 106 000	5 000 000	
					Разом за проєктом		7 106 000

ІІІ. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ – ОСНОВНІ КІЛЬКІСНІ ТА ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ

3.1. Напрями і спеціальності підготовки фахівців

У 2019/2020 навчальному році здійснювалася підготовка бакалаврів, магістрів, спеціалістів на 17 факультетах та в 4 навчально-наукових інститутах за спеціальностями та напрямками відповідно до «Відомостей на право здійснення освітньої діяльності Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна», ліцензії, наданої Міністерством освіти і науки України (наказ МОН № 1352-л від 21.06.2018 р.).

У жовтні 2019 року було введено в дію рішення Вченої ради університету від 30.09.2019 р. «Про реорганізацію екологічного факультету шляхом перетворення у навчально-науковий інститут екології» та «Про реорганізацію фізико-енергетичного факультету шляхом перетворення в навчально-науковий інститут комп'ютерної фізики та енергетики». У грудні 2019 року введено в дію рішення Вченої ради університету від 28.10.2019 р. «Про реорганізацію фізико-технічного факультету шляхом перетворення в навчально-науковий інститут «Фізико-технічний факультет».

Освітня діяльність із підготовки фахівців провадилася згідно з «Переліком галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266 (таблиця 3.1):

на 1–4 курсах – підготовка бакалаврів за 38 спеціальностями у 16 галузях знань;

на 1–2 курсах – підготовка магістрів (на базі освітнього рівня «бакалавр») здійснювалася за освітньо-професійними й освітньо-науковими програмами за 36 спеціальностями у 14 галузях знань;

на 1–3 курсах – підготовка магістрів (на основі ПЗСО) за спеціальністю 222 Медицина;

на 4 курсі – підготовка спеціалістів за спеціальністю 222 Медицина в галузі 22 Охорона здоров'я.

Продовжувалася підготовка спеціалістів за напрямом підготовки 7.12010001 Лікувальна справа на 5–6 курсах (згідно з переліком спеціальностей, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. № 787) (таблиця 3.2).

Таблиця 3.1

№ з/п	Код та найменування спеціальності	Галузь знань
Освітній рівень «БАКАЛАВР» (1–4 курси)		
1.	014 Середня освіта	01 Освіта / Педагогіка
2.	032 Історія та археологія	03 Гуманітарні науки
3.	033 Філософія	
4.	034 Культурологія	
5.	035 Філологія	
6.	051 Економіка	05 Соціальні та поведінкові науки
7.	052 Політологія	
8.	053 Психологія	
9.	054 Соціологія	06 Журналістика
10.	061 Журналістика	
11.	071 Облік і оподаткування	07 Управління та адміністрування
12.	072 Фінанси, банківська справа та страхування	
13.	073 Менеджмент	

Продовження таблиці 3.1

14.	075 Маркетинг	
15.	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
16.	081 Право	08 Право
17.	091 Біологія	09 Біологія
18.	101 Екологія	10 Природничі науки
19.	102 Хімія	
20.	103 Науки про Землю	
21.	104 Фізика та астрономія	
22.	105 Прикладна фізика та наноматеріали	
23.	106 Географія	
24.	111 Математика	11 Математика та статистика
25.	113 Прикладна математика	12 Інформаційні технології
26.	122 Комп'ютерні науки	
27.	123 Комп'ютерна інженерія	
28.	125 Кібербезпека	15 Автоматизація та приладобудування
29.	151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології	
30.	153 Мікро- та наносистемна техніка	16 Хімічна та біоінженерія
31.	162 Біотехнології та біоінженерія	23 Соціальна робота
32.	231 Соціальна робота	24 Сфера обслуговування
33.	241 Готельно-ресторанна справа	
34.	242 Туризм	28 Публічне управління та адміністрування
35.	281 Публічне управління та адміністрування	
36.	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	29 Міжнародні відносини
37.	292 Міжнародні економічні відносини	
38.	293 Міжнародне право	
Освітній рівень «МАГІСТР»		
1.	014 Середня освіта	01 Освіта / Педагогіка
2.	032 Історія та археологія	03 Гуманітарні науки
3.	033 Філософія	
4.	034 Культурологія	
5.	035 Філологія	
6.	051 Економіка	
7.	052 Політологія	
8.	053 Психологія	
9.	054 Соціологія	
10.	061 Журналістика	06 Журналістика
11.	071 Облік і оподаткування	07 Управління та адміністрування
12.	072 Фінанси, банківська справа та страхування	
13.	073 Менеджмент	
14.	075 Маркетинг	
15.	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
16.	081 Право	08 Право
17.	091 Біологія	09 Біологія
18.	101 Екологія	10 Природничі науки
19.	102 Хімія	
20.	103 Науки про Землю	
21.	104 Фізика та астрономія	
22.	105 Прикладна фізика та наноматеріали	
23.	106 Географія	
24.	111 Математика	11 Математика та статистика
25.	113 Прикладна математика	
26.	122 Комп'ютерні науки	12 Інформаційні технології
27.	123 Комп'ютерна інженерія	
28.	125 Кібербезпека	
29.	151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології	15 Автоматизація та приладобудування
30.	153 Мікро- та наносистемна техніка	
31.	222 Медицина	22 Охорона здоров'я

Продовження таблиці 3.1

32.	241 Готельно-ресторанна справа	24 Сфера обслуговування
33.	242 Туризм	
34.	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	29 Міжнародні відносини
35.	292 Міжнародні економічні відносини	
36.	293 Міжнародне право	
Освітній рівень «СПЕЦІАЛІСТ» (4 курс)		
1.	222 Медицина	22 Охорона здоров'я

Таблиця 3.2

№ з/п	Код та найменування напряму підготовки
Освітній рівень «СПЕЦІАЛІСТ» (5-6 курси)	
1.	7.12010001 Лікувальна справа

На виконання Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою КМУ від 30.12.2015 р. № 1187 (у редакції постанови КМУ № 347 від 10 травня 2018 р.), у січні 2020 року за заявою університету було звужено загальний ліцензований обсяг внаслідок зменшення обсягів за напрямами з переліку, затвердженого постановою КМУ від 13.12.2006 р. № 1719, за якими університетом завершено освітню діяльність (наказ МОН від 24.01.2020 р. № 28-л).

Відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977, за заявами університету Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти у жовтні – грудні 2019 року проведено акредитацію дев'ятох освітніх програм підготовки магістрів та у січні – травні 2020 року – акредитацію однієї освітньої програми підготовки бакалаврів (таблиця 3.3).

Первинні акредитації освітніх програм за новими правилами пройшли факультети:

- ✓ геології, географії, рекреації та туризму;
- ✓ міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу;
- ✓ комп'ютерних наук.

Таблиця 3.3

№ з/п	Освітня програма	Акредитація, сертифікат / рішення НАЗЯВО	Термін дії, років
Спеціальність 106 Географія, освітній рівень «МАГІСТР»			
1	ОПП Ландшафтне планування, проектування і землевпорядкування	Акредитація, сертифікат № 53 від 26.12.2019	5
2	ОПП Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток	Акредитація, сертифікат № 54 від 26.12.2019	5
Спеціальність 014 Середня освіта (Географія), освітній рівень «МАГІСТР»			
3	ОПП Географія, економіка та краєзнавчо-туристична робота	Акредитація, сертифікат № 19 від 26.12.2019	5
4	ОПП Географія, Людина і природа та туристська робота	Акредитація, сертифікат № 20 від 26.12.2019	5
Спеціальність 242 Туризм, освітній рівень «МАГІСТР»			
5	ОПП «Туризм»	Зразкова акредитація, сертифікат № 112 від 16.01.2020	5
Спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, освітній рівень «МАГІСТР»			
6	ОПП Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика	Акредитація, сертифікат № 101 від 26.12.2019	5

7	ОПП Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство	Акредитація умовна, рішення від 23.12.2019, протокол № 17	1
8	ОПП Міжнародні комунікації	Акредитація умовна, рішення від 23.12.2019, протокол № 17	1
9	ОПП Міжнародна інформаційна безпека	Акредитація умовна, рішення від 23.12.2019, протокол № 17	1
Спеціальність 123 Комп'ютерна інженерія, освітній рівень «БАКАЛАВР»			
10	ОПП Комп'ютерна інженерія	Акредитація, рішення від 14.05.2020, протокол № 8	5

3.2. Контингент здобувачів, які навчаються на денній і заочній формах навчання (громадяни України й іноземні студенти)

У 2019/2020 навчальному році в університеті навчалися 16 475 здобувачів вищої освіти, з них 12 202 студенти – громадяни України, в тому числі 9 951 особа – за денною, 2 251 особа – за заочною формою навчання. Кількість іноземних студентів досягла 3 954 особи (навчалися іноземні громадяни з 60 країн). В аспірантурі навчалися 307 громадян України та 9 іноземців, у докторантурі – троє громадян України.

За державним бюджетом навчалися 5 923 студенти. З них 5 913 громадян України (35,9 % від загальної кількості здобувачів) (5 738 – на денній формі навчання (34,8 %), 175 – на заочній формі навчання (1,06 %)).

За кошти фізичних та юридичних осіб навчалися 10 233 особи (62,1 % від загальної кількості здобувачів університету). Серед них 6 289 – громадяни України (денна форма навчання – 4 213, заочна – 2 076) (38,2 % від загальної кількості здобувачів) і 3 944 особи – громадяни іноземних держав (23,9 % від загальної кількості здобувачів).

У Центрі довузівської освіти, Навчально-науковому інституті міжнародної освіти (підготовче відділення), Інституті післядипломної освіти та заочного дистанційного навчання, Лінгвістичному центрі навчалось 3 930 осіб.

Загальна кількість осіб, які навчаються, – 20 405.

3.3. Успішність студентів і випуск фахівців за денною та заочною формами навчання

У 2019/2020 навчальному році одним із пріоритетів залишалося забезпечення високого рівня освітнього процесу, дотримання державних стандартів вищої освіти та вимог Міністерства освіти і науки України. Порівнюючи показники успішності здобувачів у літню екзаменаційну сесію у 2019/2020 навчальному році з успішністю 2018/2019-го, можна відзначити, що показник абсолютної успішності зменшився і становить 88,5 % (проти 90,1 %). Показник якісної успішності зріс і дорівнює 42,8 % (38,1 % – у 2018/2019 навчальному році) (таблиці 3.4, 3.5).

Аналіз підсумків літньої екзаменаційної сесії 2019/2020 навчального року свідчить про те, що показник «кількість боржників» збільшився і дорівнює 648 осіб (7,8 %), у 2018/2019 навчальному році – 585 (7,0 % здобувачів). Найбільша кількість осіб, які отримали оцінку «незадовільно», – на таких факультетах: економічному – 95 (8,3 %), математики і інформатики – 71 (21,1 %), ННІ «Каразінська школа бізнесу» – 56 (28,6 %), медичний – 55 (12,1 %), факультет комп'ютерних наук – 50 (7,5 %) (таблиця 3.6).

Таблиця 3.4

Динаміка основних показників успішності студентів, %

Форма навчання	Сесія	Абсолютна успішність		«Відмінно»		«Відмінно» і «добре»		Тільки «задовільно»	
		18/19	19/20	18/19	19/20	18/19	19/20	18/19	19/20
Денна	Зимова	91,1	90,7	13,2	13,7	26,7	27,4	12,7	11,6
	Літня	90,1	88,5	12,0	11,6	26,1	31,1	10,1	6,7
Заочна	Зимова	89,0	86,0	6,5	6,4	33,1	34,9	10,8	10,7
	Літня	88,6	87,5	4,5	4,0	31,9	34,5	10,3	8,3

Таблиця 3.5

Основні показники екзаменаційних сесій за факультетами (денна форма навчання), %

№ з/п	Структурний підрозділ	Сесія	2018/2019 н. р.		2019/2020 н. р.	
			Абсолютна	Якісна	Абсолютна	Якісна
1	Біологічний	зимова	83,4	45,0	87,6	50,5
		літня	87,5	42,7	84,5	50,6
2	Геології, географії, рекреації і туризму	зимова	90,4	36,2	82,5	39,7
		літня	88,8	39,7	91,9	50,8
3	Економічний	зимова	91,6	42,8	88,0	43,9
		літня	91,5	40,5	87,1	41,4
4	ННІ екології	зимова	98,8	31,5	94,2	32,9
		літня	95,5	50,1	94,6	33,8
5	Іноземних мов	зимова	93,3	48,5	96,6	50,3
		літня	93,6	41,5	95,4	50,4
6	Комп'ютерних наук	зимова	85,7	27,5	88,6	33,9
		літня	87,7	34,1	87,2	37,3
7	Історичний	зимова	96,0	44,9	94,0	31,3
		літня	86,3	26,5	86,8	25,0
8	Математики і інформатики	зимова	87,5	35,8	80,5	34,7
		літня	84,4	35,8	78,9	38,4
9	Медичний	зимова	97,4	43,1	97,9	49,6
		літня	85,9	38,3	87,9	44,9
10	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	зимова	95,7	35,1	95,2	42,4
		літня	96,0	33,6	96,2	41,4
11	Психології	зимова	85,2	34,1	82,3	38,6
		літня	83,5	22,3	86,4	36,0
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	зимова	87,4	39,3	81,3	32,3
		літня	88,7	36,9	83,9	41,7
13	Соціологічний	зимова	88,0	35,9	90,1	35,2
		літня	87,2	37,5	86,5	41,4
14	ННІ «Фізико-технічний факультет»	зимова	91,7	45,5	87,4	41,7
		літня	83,7	53,7	82,2	52,5
15	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	зимова	78,3	35,4	95,7	36,8
		літня	82,9	36,6	85,9	25,5
16	Фізичний	зимова	83,7	49,8	86,4	45,0
		літня	83,2	56,6	88,8	57,8
17	Філологічний	зимова	94,8	45,3	97,3	48,9
		літня	97,2	50,4	93,1	58,5
18	Філософський	зимова	85,4	48,1	79,6	46,7
		літня	92,5	54,1	88,3	45,5
19	Хімічний	зимова	90,8	38,0	83,3	33,9
		літня	92,0	42,6	100,0	16,7
20	Юридичний	зимова	96,8	36,3	98,0	30,3
		літня	90,6	27,2	86,4	37,9
21	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	зимова	76,7	32,7	79,5	32,4
		літня	79,7	32,9	70,9	41,3
В університеті в цілому		зимова	91,1	39,8	90,7	41,1
		літня	90,1	38,1	88,5	42,8

Таблиця 3.6

**Боржники після літньої екзаменаційної сесії у 2019/2020 навчальному році
(денна форма навчання)**

№ з/п	Структурний підрозділ	Отримали «незадовільно» після літньої сесії 2018/2019 н.р.	З них відраховано станом на 1.09.2019 року	Отримали «незадовільно» після літньої сесії 2019/2020 н.р.
1	Біологічний	39	11	39
2	Геології, географії, рекреації і туризму	-	-	2
3	Економічний	41	19	95
4	ННІ екології	4	-	7
5	Іноземних мов	29	5	20
6	Комп'ютерних наук	70	13	50
7	Історичний	43	7	40
8	Математики і інформатики	51	15	71
9	Медичний	71	71	55
10	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	20	12	23
11	Психології	38	6	24
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	21	7	27
13	Соціологічний	42	12	48
14	ННІ «Фізико-технічний факультет»	17	3	15
15	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	25	6	19
16	Фізичний	33	2	21
17	Філологічний	10	1	24
18	Філософський	8	4	11
19	Хімічний	12	10	0
20	Юридичний	-	-	1
21	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	11	10	56
В університеті в цілому		585	214	648

Найменша кількість осіб, які отримали оцінку «незадовільно», – на таких факультетах: юридичному – 1 (0,2 %), геології, географії, рекреації і туризму – 2 (0,8 %), ННІ екології – 7 (5,4 %). 216 осіб (2,6 %) не з'явилися на іспити без поважних причин. Серед них: на юридичному факультеті – 56 осіб (13,3 %), на економічному – 52 (4,6 %), на факультеті комп'ютерних наук – 35 (5,3 %), у 2018/2019 навчальному році не з'явилися на іспити 222 особи (2,7 %). На факультетах: фізичному, математики і інформатики, геології, географії, рекреації і туризму, медичному, історичному, міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, а також ННІ екології, ННІ «Каразінська школа бізнесу» не було здобувачів вищої освіти, які не з'явилися на іспити без поважних причин.

Усього в університеті 962 здобувачі вищої освіти (11,6 %), які навчалися за денною формою, склали літню екзаменаційну сесію тільки на «відмінно». Найбільший цей показник – на таких факультетах: економічному – 136 (11,9 %), міжнародних економічних

відносин та туристичного бізнесу – 106 (9,3 %), філологічному – 86 (21,2 %), іноземних мов – 86 (9,6 %), комп'ютерних наук – 75 (11,3 %), соціологічному – 67 (12,1 %), математики і інформатики – 56 (16,7 %), медичному – 53 (11,7 %), фізичному – 52 (27,8 %).

Збільшився показник відсіву здобувачів. Він становить у 2019/2020 навчальному році 6,1 % (5,9 % – у 2018/2019 навчальному році). З них за академічну заборгованість відраховано 3,6 % осіб. Цей показник зменшився (у 2018/2019 навчальному році він становив 4,6 %) (табл. 3.7, 3.8).

Таблиця 3.7

**Відсів студентів на факультетах
(денна форма навчання у 2019/2020 навчальному році), %**

№ з/п	Структурний підрозділ	Разом					За академічну неуспішність				
		15/ 16	16 /17	17/ 18	18/ 19	19 /20	15/ 16	16/ 17	17/ 18	18/ 19	19/ 20
1	Біологічний	11,6	5,9	11,3	8,2	7,6	7,0	4,1	6,8	6,6	2,6
2	Геології, географії, рекреації і туризму	13,4	5,5	3,5	4,1	4,4	8,8	4,7	0	2,4	3,2
3	Економічний	7,4	4,3	3,9	4,0	3,9	4,6	2,6	1,5	3,5	2,8
4	ННІ екології	8,5	4,9	7,0	3,0	3,2	5,6	2,7	5,4	2,4	0,6
5	Іноземних мов	9,0	5,1	5,6	4,3	3,5	2,4	3,2	0,8	3,1	0,3
6	Комп'ютерних наук	8,4	10,5	6,7	6,5	6,9	6,4	6,6	4,5	5,6	5,6
7	Історичний	3,0	4,1	7,4	5,5	7,6	0,6	2,2	4,7	3,3	3,9
8	Математики і інформатики	11,3	12,3	10,0	8,3	10,2	7,8	8,4	6,4	7,8	8,9
9	Медичний	9,8	6,6	9,4	9,9	9,6	5,7	5,9	8,1	8,4	8,9
10	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	5,8	3,6	3,5	3,6	4,5	1,6	2,9	2,7	2,6	1,3
11	Психології	5,9	7,2	5,6	7,5	7,3	1,7	5,2	4,0	5,6	6,9
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	11,0	8,6	8,3	11	6,6	10	8,3	6,7	10,7	4,7
13	Соціологічний	11,0	6,7	8,5	7,5	7,6	1,9	4,7	2,9	5,9	1,9
14	ННІ «Фізико-технічний факультет»	12,7	6,8	5,2	8,3	7,2	9,8	3,2	2,9	5,7	6,5
15	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	3,2	10,6	9,1	6,5	6,5	2,3	8,3	8,7	5,0	2,2
16	Фізичний	7,9	12,1	8,7	9,9	5,4	5,9	8,8	6,2	6,8	4,5
17	Філологічний	10,3	5,7	9,3	4,9	6,8	7,9	4,3	6,7	3,3	4,8
18	Філософський	6,8	8,7	7,9	8,1	10,3	5,2	7,3	4,2	6,9	6,9
19	Хімічний	7,7	3,9	7,4	4,9	5,8	4,8	2,4	3,2	2,1	1,8
20	Юридичний	6,4	3,6	5,3	3,6	5,7	2,8	1,1	3,0	2,7	1,4
21	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	11,6	-	9,8	10,9	9,9	-	-	5,9	9,1	8,5
	В університеті в цілому	8,6	6,2	6,7	5,9	6,1	4,8	4,4	3,9	4,6	3,6

Таблиця 3.8

**Відрахування студентів денної форми навчання
у 2019/2020 навчальному році**

Контингент денної форми навчання	Структурний підрозділ	Денна			
		Разом		Академічна заборгованість	
		Кількість	%	Кількість	%
423	Біологічний	32	7,6	11	2,6
316	Геології, географії, рекреації і туризму	14	4,4	10	3,2
1318	Економічний	51	3,9	37	2,8
154	ННІ екології	5	3,2	1	0,6
1002	Іноземних мов	35	3,5	3	0,3
746	Комп'ютерних наук	52	6,9	42	5,6
380	Історичний	29	7,6	15	3,9
372	Математики і інформатики	38	10,2	33	8,9
569	Медичний	55	9,6	51	8,9
1282	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	58	4,5	17	1,3
303	Психології	22	7,3	21	6,9
258	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	17	6,6	12	4,7
635	Соціологічний	48	7,6	12	1,9
139	ННІ «Фізико-технічний факультет»	10	7,2	9	6,5
186	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	13	6,5	4	2,2
223	Фізичний	12	5,4	10	4,5
479	Філологічний	33	6,8	23	4,8
174	Філософський	18	10,3	12	6,9
277	Хімічний	16	5,8	5	1,8
492	Юридичний	28	5,7	7	1,4
223	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	22	9,9	19	8,5
9951	В університеті в цілому	608	6,1	354	3,6

Найбільший відсів був на таких факультетах:

- міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу – 58 осіб (4,5 %), із них за академічну неуспішність – 17 осіб (1,3 %);
- економічному – 51 особа (3,9 %), із них за академічну неуспішність – 37 осіб (2,8 %);
- комп'ютерних наук – 52 особи (6,9 %), із них за академічну неуспішність – 42 особи (5,6 %);
- медичному – 55 особи (9,6 %), із них за академічну неуспішність – 51 особа (8,9 %);
- соціологічному – 48 осіб (7,6 %), із них за академічну неуспішність – 12 осіб (1,9 %);
- іноземних мов – 35 осіб (3,5 %), із них за академічну неуспішність – 3 особи (0,3 %);
- біологічному – 32 особи (7,6 %), із них за академічну неуспішність – 11 осіб (2,6 %).

У цілому в університеті за 2019/2020 навчальний рік (вересень – липень 2020 року) відраховано 608 осіб, із них за академічну неуспішність – 354 особи.

У 2019/2020 навчальному році за денною та заочною формами навчання випуск фахівців – громадян України має такі показники: за першим (бакалаврським) освітнім рівнем – 1 731 особа, за другими освітніми рівнями: «спеціаліст» (медичний факультет) – 122 особи, «магістр» – 1 436 осіб (табл. 3.9).

Серед випускників денної форми навчання другого освітнього рівня – 122 спеціалісти (у тому числі 95 осіб навчалися за контрактом) та 1 010 – магістрів (254 особи навчалися за контрактом). За першим освітнім рівнем («бакалавр») отримали дипломи 1 394 особи (з них 378 осіб навчалися за контрактом).

Дипломи з відзнакою отримали серед бакалаврів – 123 особи та 236 випускників другого освітнього рівня, з них: магістрів – 211 осіб, спеціалістів – 25 осіб (таблиця 3.11).

Найбільший коефіцієнт випуску магістрів і спеціалістів дорівнював 100 % за денною формою навчання на таких факультетах: психології, хімічному, ННІ екології (таблиця 3.10).

Таблиця 3.9

Випуск фахівців-громадян України (за денною і заочною формами навчання)

Форма навчання	Бакалаври		Спеціалісти		Магістри	
	2019 рік	2020 рік	2019 рік	2020 рік	2019 рік	2020 рік
Денна	1 450	1 394	127	122	979	1 010
Заочна	370	337	-	-	453	426
Разом	1 820	1 731	127	122	1 432	1 436

Таблиця 3.10

Коефіцієнт випуску спеціалістів і магістрів на денній формі навчання (% відносно прийому)

№ з/п	Структурний підрозділ	Навчальний рік				
		2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
1	Біологічний	100	95,1	87,0	96,0	90,0
2	Геології, географії, рекреації і туризму	100	85,1	100,0	100,0	94,0
3	Економічний	98,7	95,1	97,4	87,2	93,6
4	ННІ екології	100	89,0	91,3	93,3	100,0
5	Іноземних мов	100	100,0	93,0	95,0	93,0
6	Комп'ютерних наук	98,7	91,1	96,0	97,0	98,0
7	Історичний	100	97,3	98,0	98,0	97,4
8	Математики і інформатики	-	86,0	90,0	96,1	94,8
9	Медичний	85,0	86,5	91,3	88,2	90,7
10	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	100	94,1	100,0	98,0	97,0
11	Психології	100	100,0	100,0	100,0	100,0
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	-	100,0	91,0	98,0	96,0
13	Соціологічний	100	87,0	73,4	94,3	88,0
14	ННІ «Фізико-технічний факультет»	97,7	79,0	100,0	93,0	90,0
15	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	98,7	100,0	91,0	97,0	98,5
16	Фізичний	-	87,5	85,0	73,0	95,0

Продовження таблиці 3.10

17	Філологічний	-	100,0	99,0	100,0	96,0
18	Філософський	-	92,0	94,0	91,0	90,0
19	Хімічний	-	100,0	100,0	98,0	100,0
20	Юридичний	100	100,0	95,3	98,3	98,0
21	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	-	-	100,0	91,0	95,0
В університеті в цілому		95,3	93,2	95,2	93,4	95,1

Таблиця 3.11

Випуск фахівців у 2019/2020 навчальному році за другим освітнім рівнем «магістр» та освітнім рівнем «спеціаліст» (для медичного факультету) (денна форма навчання)

№ з/п	Структурний підрозділ	Випуск	Дипломи з відзнакою	
			Кількість	%
1	Біологічний	59	21	35,6
2	Геології, географії, рекреації і туризму	56	18	32,1
3	Економічний	140	22	15,7
4	ННІ екології	20	3	15,0
5	Іноземних мов	69	12	17,4
6	Комп'ютерних наук	59	13	22,3
7	ННІ «Фізико-технічний факультет»	29	12	41,3
8	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	31	8	25,8
9	Історичний	44	4	9,1
10	Математики і інформатики	49	12	24,5
11	Медичний	122	25	20,7
12	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	93	15	16,1
13	Психології	30	4	13,3
14	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	53	15	28,3
15	Соціологічний	45	10	22,2
16	Фізичний	44	15	34,1
17	Філологічний	47	28	59,6
18	Філософський	21	9	42,9
19	Хімічний	46	4	8,7
20	Юридичний	52	3	5,8
21	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	23	8	34,8
По університету в цілому		1 132	261	23,1

У звітний період за заочною формою навчання підготовка здобувачів здійснювалася в університеті за освітньо-професійними програмами на першому – бакалаврському – рівні та другому – магістерському – рівні вищої освіти на 14 факультетах та у Навчально-науковому інституті екології. Підготовка за освітньо-професійною програмою та за освітньо-науковою програмою на магістерському рівні вищої освіти пропонувалася в Навчально-науковому інституті «Каразінська школа бізнесу». Здобувачі

вищої освіти заочної форми навчалися за державним замовленням і на умовах контракту, а також отримували другу вищу освіту.

Упродовж 2019/2020 навчального року за заочною формою навчалися 2 251 здобувач, із них за кошти юридичних і фізичних осіб – 2 076 осіб.

У 2019/2020 навчальному році отримали дипломи 763 випускники. За першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти дипломи одержали 337 осіб (із відзнакою – 7 осіб (2,1 %)), за другим (магістерським) рівнем – 426 осіб (із відзнакою – 58 осіб (14,0 %)) (таблиця 3.9).

За результатами літнього підсумкового семестрового контролю здобувачів вищої освіти 2019/2020 навчального року середній абсолютний показник успішності за заочною формою підвищили такі факультети: юридичний (8,8 %), факультет геології, географії, рекреації і туризму (6,9 %), ННІ «Каразінська школа бізнесу» (4,9 %), філософський (3,6 %), іноземних мов (2,9 %) (таблиця 3.12).

За 2019/2020 навчальний рік відсів за заочною формою склав 249 осіб (11,1 % від загальної кількості здобувачів заочної форми навчання), у тому числі: за порушення фінансових умов контракту – 115 осіб, за академічну заборгованість – 112 осіб (таблиця 3.13).

Другу вищу освіту за заочною формою навчання здобували 170 осіб. У 2020 році за освітнім рівнем «бакалавр» дипломи захистили 36 здобувачів вищої освіти.

Таблиця 3.12

**Абсолютна успішність здобувачів вищої освіти за заочною формою навчання
(літня сесія) (у %)**

№ з/п	Структурний підрозділ	2018/2019 н.р.	2019/2020 н.р.
1	Біологічний	97,5	100,0
2	Геології, географії, рекреації і туризму	72,8	79,7
3	Економічний	96,3	95,8
4	Іноземних мов	84,3	87,2
5	Історичний	77,5	69,4
6	Математики і інформатики	100,0	38,9
7	Психології	86,7	76,9
8	Комп'ютерних наук	68,4	44,4
9	Соціологічний	85,6	81,6
10	Філологічний	92,7	93,0
11	Філософський	70,7	74,3
12	Хімічний	97,0	97,4
13	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	95,5	95,3
14	Юридичний	83,0	91,8
15	ННІ екології	100,0	96,7
16	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	84,6	89,5
В університеті в цілому		85,7	87,5

Таблиця 3.13

**Відрахування здобувачів вищої освіти за заочною формою навчання
у 2019/2020 навчальному році**

№ з/п	Структурний підрозділ	Контингент	Разом		За академічну заборгованість	
			Кількість	%	Кількість	%
1	Біологічний	137	10	7,3	1	0,7
2	Геології, географії, рекреації і туризму	96	4	4,2	2	2,1
3	Економічний	413	40	9,7	21	5,1
4	Іноземних мов	337	20	6,0	-	-
5	Історичний	87	10	11,5	4	4,6
6	Математики і інформатики	18	5	27,8	5	27,8
7	Психології	197	20	10,2	14	7,1
8	Соціологічний	174	23	13,2	2	1,1
9	Філологічний	149	15	10,1	14	9,4
10	Філософський	45	10	22,2	9	20,0
1	Хімічний	41	9	22,0	5	12,2
12	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	182	23	12,6	19	10,4
13	Юридичний	252	33	13,1	-	-
14	Комп'ютерних наук	36	19	52,8	14	39,0
15	ННІ екології	44	2	4,5	-	-
16	ННІ «Каразинська школа бізнесу»	43	6	14,0	2	4,7
	Разом	2 251	249	11,1	112	5,0

3.4. Практична підготовка здобувачів вищої освіти

Практика студентів університету є невіддільним складником підготовки фахівців першого (бакалаврського) й другого (магістерського) рівнів вищої освіти за різними освітньо-професійними або освітньо-науковими програмами. Метою практики є формування та розвиток у студентів професійних компетентностей, опанування сучасних методів та форм організації праці. У 2019/2020 навчальному році факультети працювали згідно з наскрізними та робочими програмами практики. Програми проведення виробничих практик спрямовані на поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами в процесі вивчення певного циклу дисциплін та наближення практичної підготовки до потреб ринку праці. У весняному семестрі поточного навчального року в умовах карантину практика, на жаль, проводилася у дистанційній формі, що позначилося на її показниках. Було укладено 420 договорів на проведення практики. За межами університету (на виробництві) пройшли практику 624 студенти (47 %) (табл. 3.14). Керівники практики і студенти мали змогу використати доступні дистанційні форми навчання та обрати зручний формат і платформу для проведення практики (поштові сервіси, Google Class, Google Drive, Zoom, Cisco Webex, Skype, Google Hangouts Meet тощо), використовували інструменти LMS Moodle Центру електронного навчання Інституту післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

На навчальних базах університету практика студентів за умов карантину не проводилася.

На засіданнях кафедр і вчених рад факультетів обговорювалися питання щодо ретельної підготовки до проведення практики та її методичного забезпечення, розширення співпраці з базами практик, аналізувалися результати проходження практики студентами, удосконалено програми усіх видів практик.

Студенти-практиканти отримали позитивні відгуки щодо рівня їхньої теоретичної та методичної підготовки. Усі студенти, які пройшли практику, одержали позитивні результати. Було забезпечено належний науковий і методичний рівні керівництва студентами під час проведення практики, 100 % керівників практик мали вчені ступені та звання (табл. 3.15). Практика проводилася організовано, без порушень та нещасних випадків, чому сприяв ретельний контроль із боку керівників практики студентів на факультетах та відділу охорони праці.

У 2019/2020 навчальному році співпраця із роботодавцями та робота зі сприяння працевлаштуванню студентів та випускників університету проводилася в умовах карантину (у другому семестрі).

У першому семестрі відбулися презентації роботодавців та програм стажування, заходи користувалися популярністю у студентів як ефективний інструмент комунікації студентів та роботодавців. Слід відзначити ефективність проведення тестування студентів для відбору на первинні посади та на безкоштовні навчальні курси на базі роботодавців, що проводяться в університеті.

Тривала співпраця із партнерами університету в освітній галузі, зокрема компанії «SHELL» із університетом у межах магістерської програми «Екогеохімія нафти та газу». Компанії «TeamInternational», «GlobalLogic», «SigmaSoftware» активно залучаються до освітнього процесу на факультетах комп'ютерних наук та математики і інформатики. Факультет математики і інформатики спільно з компанією «INTEGO GROUP» здійснює підготовку фахівців із біостатистики та аналізу великих даних. Також факультет отримав набори Embedded Starter Kit для організації практичних занять із програмування роботів та «розумних» девайсів від компанії GlobalLogic. Усе це гарантує високу якість підготовки фахівців та відповідність отриманої освіти вимогам ринку праці.

Важливим компонентом роботи Навчального центру практичної підготовки і працевлаштування є проведення тренінгів для студентів університету з питань старту та розвитку кар'єри. Зокрема було розроблено та впроваджено тренінги з основ кар'єрного планування для студентів перших курсів.

У жовтні 2019 року відбувся фестиваль кар'єри Каразінського університету – «Старт кар'єри», в межах заходу було організовано понад 90 презентацій роботодавців на факультетах та в навчально-наукових інститутах університету.

7 листопада 2019 року пройшов ярмарок вакансій університету «Кар'єра у великому місті»: у заході взяли участь більш ніж 60 роботодавців та понад 800 студентів. На ярмарку було репрезентовано понад 250 вакансій.

У квітні 2020 року відбувся перший кар'єрний онлайн-захід – Дні кар'єри Каразінського університету онлайн, застосування сучасних цифрових технологій дозволило організувати профільні кар'єрні вебінари та забезпечити прямі трансляції на сторінки університету в соціальних мережах. Зазначена форма роботи є перспективною та користується інтересом не тільки у студентів університету.

Таблиця 3.14

Місця проходження виробничої практики

№ з/п	Структурний підрозділ	Рік	Курс	Кількість студентів	Проїшли практику	
					На виробництві, %	На кафедрах, %
1	Біологічний	2019	2 м	49	2,0	98,0
		2020	2 м	35	-	100
2	Геології, географії, рекреації і туризму	2019	1 м, 2 м	103	54,0	46,0
		2020	1 м, 2 м	83	34,0	66,0
3	ННІ екології	2019	1 м, 2 м	50	40,0	60,0
		2020	1 м, 2 м	39	-	100
4	Економічний	2019	1 м, 2 м	138	83,0	17,0
		2020	1 м, 2 м	147	33,0	67,0
5	Іноземних мов	2019	2 м	96	-	100
		2020	2 м	71	-	100
6	Історичний	2019	IV	49	100	-
		2020	IV	73	100	-
7	Комп'ютерних наук	2019	III	125	58,0	42,0
		2020	III	49	92,0	8,0
8	Медичний	2019	V	127	100	-
		2020	V	109	100	-
9	Математики і інформатики	2019	2 м	33	9,0	91,0
		2020	2 м	31	23,0	77,0
10	Міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу	2019	IV, 1 м	143	78,0	22,0
		2020	IV, 1 м	163	25,0	75,0
11	Психології	2019	1 м, 2 м	58	52,0	48,0
		2020	1 м, 2 м	53	-	100
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	2019	2 м	53	49,0	51,0
		2020	1 м, 2 м	49	-	100
13	Соціологічний	2019	IV	89	58,0	42,0
		2020	IV	92	87,0	13,0
14	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	2019	2 м	23	4,0	96,0
		2020	2 м	35	43,0	57,0
15	ННІ «Фізико-технічний факультет»	2019	2 м	25	40,0	60,0
		2020	2 м	30	20,0	80,0
16	Фізичний	2019	2 м	44	-	100
		2020	2 м	45	-	100
17	Філологічний	2019	1 м	49	20,0	80,0
		2020	1 м	45	47,0	53,0
18	Філософський	2019	1 м, 2 м	47	60,0	40,0
		2020	1 м, 2 м	42	40,0	60,0
19	Хімічний	2019	2 м	35	100	-
		2020	2 м	39	100	-
20	Юридичний	2019	IV	47	79,0	21,0
		2020	IV	91	95,0	5,0
21	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	2019	1 м	10	90,0	10,0
		2020	1 м	11	82,0	18,0
	Разом	2019		1 393	57,0	43,0
		2020		1 332	47,0	53,0

Таблиця 3.15

Керівництво виробничою практикою

№ з/п	Структурний підрозділ	Роки	Курс	Кількість студентів	Керували практикою		
					Разом	Професори, доктори наук, %	Доценти, кандидати наук, %
1	Біологічний	2019	2 м	49	20	10,0	90,0
		2020	2 м	35	10	50,0	50,0
2	Геології, географії, рекреації і туризму	2019	1 м, 2 м	103	16	19,0	81,0
		2020	1 м, 2 м	83	24	42,0	58,0
3	ННІ екології	2019	2 м	50	11	45,0	55,0
		2020	1 м, 2 м	39	15	53,0	47,0
4	Економічний	2019	1 м, 2 м	138	18	11,0	89,0
		2020	1 м, 2 м	147	17	29,0	71,0
5	Іноземних мов	2019	2 м	96	20	40,0	60,0
		2020	2 м	71	29	38,0	62,0
6	Історичний	2019	IV	49	7	43,0	57,0
		2020	IV	73	8	50,0	50,0
7	Комп'ютерних наук	2019	III	125	2	50,0	50,0
		2020	III	49	1	100	-
8	Медичний	2019	V	127	5	20,0	80,0
		2020	V	109	4	25,0	75,0
9	Математики і інформатики	2019	2 м	33	8	12,0	88,0
		2020	2 м	31	7	43,0	57,0
10	Міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу	2019	IV, 1 м	143	8	25,0	75,0
		2020	IV, 1 м	163	11	18,0	82,0
11	Психології	2019	1 м, 2 м	58	9	89,0	11,0
		2020	1 м, 2 м	53	11	18,0	82,0
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	2019	2 м	53	24	62,0	38,0
		2020	1 м, 2 м	49	25	48,0	52,0
13	Соціологічний	2019	IV	89	8	50,0	50,0
		2020	IV	92	5	40,0	60,0
14	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	2019	2 м	23	13	46,0	54,0
		2020	2 м	35	9	33,0	67,0
15	ННІ «Фізико-технічний факультет»	2019	2 м	25	6	17,0	83,0
		2020	2 м	30	6	17,0	83,0
16	Фізичний	2019	2 м	44	6	17,0	83,0
		2020	2 м	45	6	17,0	83,0
17	Філологічний	2019	1 м	49	14	14,0	86,0
		2020	1 м	45	14	14,0	86,0
18	Філософський	2019	1 м, 2 м	47	9	56,0	44,0
		2020	1 м, 2 м	42	11	55,0	45,0
19	Хімічний	2019	2 м	35	3	33,0	67,0
		2020	2 м	39	3	33,0	67,0
20	Юридичний	2019	IV	47	1	100	-
		2020	IV	91	2	50,0	50,0
21	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	2019	1 м	10	1	-	100
		2020	1 м	11	1	-	100
Разом		2019		1 393	209	34,0	66,0
		2020		1 332	219	37,0	63,0

Одним із пріоритетів у роботі Навчального центру практичної підготовки і працевлаштування був і залишається проєкт 2.6–2.7 Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019–2025 роки, що передбачає розробку кар'єрної вебплатформи, яка дозволить підвищити ефективність комунікації роботодавців, студентів та університету. Проєкт реалізується у форматі навчального для студентів університету, які завдяки допомозі менторів компанії NIX здійснюють розробку вебплатформи. Слід відзначити, що реалізація цього проєкту є яскравим прикладом партнерства між університетом і роботодавцями, що забезпечує високу якість освітнього процесу в університеті.

Питання щодо посилення практичної підготовки студентів обговорювалися на засіданні Вченої ради університету 27 квітня 2020 року. Відповідно до рішення Вченої ради у 2020/2021 навчальному році передбачено:

- розробити план заходів факультету/навчально-наукового інституту щодо посилення практичної підготовки здобувачів вищої освіти;
- провести дослідження з метою вивчення потреби у фахівцях певної спеціальності на ринку праці;
- сприяти співпраці між викладачами – керівниками практики від кафедри та керівниками практики від виробництва у підготовці наскрізних програм практики;
- провести аналіз змісту наскрізних і робочих програм практики та їх оновлення.

3.5. Розвиток академічної мобільності

Каразінський університет активно розвиває академічну мобільність та програму подвійних дипломів, міжнародне співробітництво з провідними світовими закладами вищої освіти відповідно до «Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019–2025 роки», що здійснюється за сервісної підтримки відділу міжнародних програм та академічної мобільності Управління міжнародних відносин.

На сьогодні університет має двосторонні договори про співробітництво зі 193 ЗВО/організаціями-партнерами з 49 країн світу, зокрема – з 18 країн Європейського Союзу.

У межах програми Європейського Союзу «ERASMUS+ KA1: Міжнародна кредитна мобільність» університет має 56 укладених договорів з іноземними ЗВО, зокрема: Альпійсько-Адріатичним Університетом Клагенфурта, Зальцбурзьким університетом (Австрія); Технічним університетом м. Софія, Великотирновським університетом імені Святих Кирила та Мефодія (Болгарія); Астонським Університетом (Велика Британія); Афінським університетом прикладних наук, Університетом Арістотеля в Салоніках (Греція); Талліннським університетом (Естонська Республіка); Університетом Барселони, Університетом Жирони, Університетом Кадіса, Університетом Мурсії, Університетом Кордоба (Іспанія); Болонським університетом, Університетом Л'Аквіла, Університетом м. Фоджі, Університетом Палермо, Пізанським університетом, Університетом Саленто, Університетом Кампанья Луїджі Ванвітеллі (Італійська Республіка); Балтійською міжнародною академією (Латвія); Європейським університетом Віадрина у Фракфурті-на-Одері, Університетом прикладних наук Людвігсхафену, Університетом імені Фрідріха-Александра в Ерлангені-Нюрнберзі (Німеччина); PVPU Євроколеджем Куманово (Північна Македонія); Інститутом адміністрації та менеджменту, Університетом Мінью, Політехнічним інститутом Браганса (Португалія); Варшавською школою економіки, Лодзьким університетом, Університетом ім. Адама Міцкевича у Познані, Куявсько-Поморською

вищою школою в Бидгощі, Лодзьким технічним університетом, Університетом Миколая Коперника в Торуні, Університетом Казимира Великого, Університетом Марії Кюрі-Склодовської, Щецинським університетом (Республіка Польща); Університетом Орадя (Румунія); Університетом імені Коменського в м. Братислава, Університетом імені Павла-Йозефа Шафарика в м. Кошице, Католицьким університетом у Ружомбероку (Словаччина); Аланья НЕР Університетом, Анатолійським університетом, Стамбульським комерційним університетом, Фатіх Султан Мехмет Вакіф Університетом, Університетом Афіона Кокатепе, Університетом Акденіз (Туреччина); Університетом наук і технологій – Лілль 1, Університетом Ніцци – Софія Антиполіс, Університетом Париж – Південь, Університетом Поля Сабатьє – Тулуза III (Франція); Університетом Південно-Богемії в м. Чеське-Будейовіце, Університетом Томаша Баті у. Зліні, Університетом Масарика, Університетом Південної Богемії в Чеське-Будейовіце, Університетом Масарика (Чеська Республіка).

Починаючи з 2019 року студенти Каразінського університету, окрім кредитної мобільності, мають змогу взяти участь у ступеневій мобільності, отримавши подвійні дипломи з університетом Вісмара (Німеччина) за спеціальністю «Німецьке та міжнародне право» у магістратурі на юридичному факультеті. Університет Вісмара має понад сторічну науково-дослідну та академічну історію, є провідним державним закладом вищої освіти Німеччини, орієнтованим на сучасні бізнес-процеси та актуальні міждисциплінарні дослідження. За результатами навчання студенти зможуть отримати диплом Каразінського університету та диплом Університету Вісмара за магістерською програмою в галузі міжнародного права.

Студенти Каразінського університету на сьогодні мають широкі можливості для отримання подвійних дипломів у різних галузях за 12 партнерськими програмами з європейськими закладами вищої освіти, серед яких: Технічний університет Лодзі (м. Лодзь, Польща), Університет Ніцци – Софії Антиполіс (Франція), Університет Л'Аква (Італія), Університет наук і технологій – Лілль-1 (м. Вільнев-д'Аск, Франція), Політехнічна школа (м. Палезо, Франція), Університет Павла Йозефа Шафарика в Кошицях (Словаччина), Університет Поля Сабатьє – Тулуза-3 (Франція) та Університет прикладних наук, технологій, бізнесу і дизайну (м. Вісмар, Німеччина).

У 2019/2020 навчальному році за програмами подвійних дипломів з Університетом Л'Аква (Італія), Університетом Ніцци – Софії Антиполіс, Політехнічної школи м. Палезо, Університетом Лілль-1, науки та технології (Франція), на навчання до цих закладів вищої освіти виїхали 13 студентів.

Спираючись на ініціативу «Один пояс, один шлях» та китайський міжнародний проєкт «Китайсько-іноземна співпраця зі створення спільних навчальних закладів», Каразінський університет з 2019 року бере участь у створенні спільного підрозділу «Харківський інститут у Ханчжоуському педагогічному університеті». Учасниками проєкту є Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна) та Ханчжоуський педагогічний університет (Китайська Народна Республіка). Створення цього спільного коледжу відбувається за фінансової підтримки Міністерства освіти КНР. На цей момент обрано 6 програм, а саме:

Освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»:

- прикладна хімія;
- фізика полімерів, матеріалознавство;
- геоінформатика.

Освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр»:

- органічна хімія;
- ботаніка;
- прикладна математика.

Навчальний процес планується розпочати у 2020/2021 навчальному році. Для забезпечення виконання умов «Угоди про співпрацю щодо заснування відокремленого китайського іноземного освітнього закладу „Харківський інститут у Ханчжоуському педагогічному університеті” між Ханчжоуським педагогічним університетом (КНР) та Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна від 24 березня 2020 року Міністерством освіти Китайської Народної Республіки 22 квітня 2020 року було надано відповідний ліцензований обсяг.

У 2019/2020 навчальному році за проектами програми «Еразмус+» Європейського Союзу до Греції, Іспанії, Італії, Польщі, Португалії, Румунії, Словаччини, Франції, ФРН, Естонії та Туреччини виїхали 47 осіб, зокрема – 6 фахівців, 1 аспірант та 40 студентів, які репрезентували факультети/навчально-наукові інститути: факультет іноземних мов; геології, географії, рекреації і туризму; комп'ютерних наук; математики і інформатики; економічний; хімічний; філософський; історичний; ННІ екології; ННІ «Фізико-технічний факультет»; ННІ «Каразінська школа бізнесу», НДІ хімії.

Студенти Каразінського університету беруть активну участь у Програмі дослідницьких стажувань «Mitacs Globalink Research Internship» (Канада). У 2019 році з метою проведення досліджень протягом 12-тижневого стажування до канадських закладів вищої освіти та дослідницьких установ були відряджені троє студентів Каразінського університету.

За науковою грантовою програмою IP@Leibniz до Ганноверського університету виїхало двоє молодих вчених кафедри фізичної та біомедичної електроніки й комплексних інформаційних технологій факультету радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем (РБЕКС), за програмою Прямої мобільності (*Mobility Direct*) до Лодзького університету – 11 студентів економічного факультету.

Протягом 2019–2020 року Каразінським університетом спільно з Університетом Англія Раскін (Велика Британія) реалізовано проєкт «Making Good» у межах програми Британської Ради «Creative Spark». Проєкт українсько-британської команди «Making Good» присвячений розвитку знань із соціального підприємництва та консультування студентів щодо створення власних соціальних бізнес-проєктів.

Каразінський університет плідно співпрацює з офісом Програми академічних обмінів імені Фулбрайта (США) в Україні та Інформаційним центром німецької служби академічних обмінів DAAD у Києві.

З вересня 2019 року до березня 2020 року у Каразінському університеті перебував стипендіат ЕТА Програми імені Фулбрайта Філіпп Копац із метою дослідницької та асистентської роботи на історичному факультеті.

Протягом 2019/2020 навчального року з метою розвитку та підтримки культурної, освітньої, спортивної, волонтерської діяльності кафедра німецької філології та перекладу факультету іноземних мов приймала лектора Німецької служби академічних обмінів (DAAD) Амаду Жиліч.

Активно продовжується робота над Каразінськими літніми та зимовими школами. Розроблено концепцію «Karazin Camp» та проведено шість міжнародних літніх і зимових шкіл, зокрема – літня школа для студентів та аспірантів німецьких

ЗВО, літні школи для студентів італійських ЗВО, Франко-ЦЕРН-українські зимові школи з високих енергій та медичної фізики. Створено офіційну сторінку «Karazin Camp» у мережі Facebook для забезпечення максимально оперативного інформаційного супроводу міжнародних літніх та зимових шкіл. Здобуто перемогу у конкурсі для отримання підтримки Німецької служби академічних обмінів (DAAD) у проведенні літньої школи «Cultural Heritage of Ukraine as a crossroad of religions, worldviews, and political views». У зв'язку з пандемією COVID-19 школу перенесено на 2021 рік.

Відділ міжнародних програм та академічної мобільності активно сприяє популяризації академічних обмінів, здійснює регулярний моніторинг бази ресурсів щодо наявних грантових можливостей. Реалізується система постійного інформування щодо актуальних грантових можливостей за допомогою тематичних email-розсилок на факультети, щотижневих дайджестів оновлень міжнародних грантових конкурсів та програм академічної мобільності, публікацій актуальних анонсів у соціальних мережах Facebook та Telegram.

З метою популяризації напрямків міжнародної академічної мобільності та грантової діяльності, доступної для науковців, викладачів та студентів Каразінського університету, активно залучається комунікативний арсенал соціальних мереж. Окрім розвитку тематичних сторінок у мережі Facebook, проводиться робота з оптимізації Телеграм-каналу «@karazin_international», присвяченого міжнародній діяльності університету. Щоденний пошук, створення та поширення контенту щодо міжнародних програм та академічної мобільності дозволяє реалізовувати план сталого розширення аудиторії та збільшення кількості підписників сторінок: у Telegram-каналі — 516 осіб, на сторінці Facebook — 1 697 осіб станом на 14 липня 2020 року.

Оновлено англomовний та українськомовний розділи про міжнародну діяльність сайту Каразінського університету відповідно до актуальних змін у міжнародній співпраці.

Усього у 2019/2020 навчальному році право на академічну мобільність реалізували 458 осіб (із них викладачів та співробітників – 284 особи, аспірантів – 18 осіб та студентів – 156 осіб), які виїздили до 38 країн.

Найбільше виїздів за програмами академічної мобільності було на факультетах: геології, географії, рекреації і туризму, економічному, іноземних мов, медичному, математики і інформатики, міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, соціологічному, фізичному, хімічному, а також у ННІ «Каразінська школа бізнесу».

Також відбувалася розробка низки положень, які сприятимуть інтернаціоналізації університету та систематизації роботи відділів у міжнародній галузі:

1) «Положення про підвищення кваліфікації та стажування наукових і науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за кордоном»;

2) «Положення про порядок реалізації учасниками освітнього процесу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна права на академічну мобільність»;

3) «Положення Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна про Конкурсну комісію з відбору учасників освітнього процесу для участі в програмах академічної мобільності»;

4) «Положення про реалізацію проектів програм міжнародної співпраці»;

5) «Положення про організацію та проведення міжнародних літніх та зимових шкіл на базі Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна».

3.6. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук

З 2016 року університет здійснює підготовку здобувачів вищої освіти доктора філософії та доктора наук, керуючись законом України «Про вищу освіту» та постановою Кабінету Міністрів «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)». Дозвіл на освітню діяльність отримано за 24 спеціальностями.

Якщо у 2016, 2017, 2018 роках прийом до аспірантури проходив досить успішно за новими правилами, то у 2019 році план прийому є недовиконаним. Це можна пояснити тим, що останнім часом абітурієнти віддають перевагу навчання за кордоном.

Зараз в аспірантурі навчається 307 аспірантів: 203 особи – денної форми навчання та 104 – заочної форми навчання. 10 зачників навчаються за старими програмами (за держзамовленням). До наукового керівництва залучено 196 осіб: 117 докторів наук та 79 кандидатів наук.

Аспіранти постійно реалізують своє право на академічну мобільність: проходять стажування в університетах ФРН, Іспанії, а також навчання у Франції, Польщі, Португалії, їх запрошують для проведення спільних наукових досліджень (Швеція).

Значна кількість аспірантів навчається на:

- юридичному факультеті – 45 аспірантів;
- філософському факультеті – 30 аспірантів;
- біологічному факультеті – 26 аспірантів.

Стипендію Президента України одержує Шевелев М. Б., аспірант факультету радіофізики, біомедичної, електроніки та комп'ютерних систем; стипендію імені М. С. Грушевського – Гела О. М., аспірантка історичного факультету.

У 2019 році аспірантуру закінчили всього 18 осіб, які навчалися ще за старими програмами. З них захистили дисертації лише 3 аспіранти.

У 2020 році планується перший випуск 40 аспірантів, які були зараховані у 2016 році. Дисертації захистили Осіновий Г. Г. (факультет радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем), Дек А. (економічний факультет).

Ще 3 аспіранти підготували дисертації до подання у спеціалізовану раду – Прус Ю. (Навчально-науковий інститут «Каразінська школа бізнесу»), Заварзіна О. (факультет математики і інформатики), Хаврат М. (юридичний факультет). Ще один аспірант готує дисертацію та документи для подання у спеціалізовану раду – Василюк Є. (філологічний факультет). Треба відзначити, що відсів з аспірантури збільшується вже серед аспірантів, які були зараховані за новим Положенням:

- у 2017 році – 4 аспіранти;
- у 2018 році – 9 аспірантів;
- у 2019 році – 14 аспірантів.

У докторантурі університету зараз навчається 3 докторанти: Голубов О. А. (ІНІ«Фізико-технічний факультет»), Крисанова Т. А. (факультет іноземних мов), Гамзаєв Р. О. (факультет комп'ютерних наук).

У 2019 році тільки 1 особу було зараховано до докторантури – Гамзаєва Р. О. (факультет комп'ютерних наук).

Випуск із докторантури у 2019 році склав 3 особи: Біденко Ю. М. (філософський факультет), Максимович О. В. (соціологічний факультет), Міхно Ю. К. (соціологічний факультет).

На червень-вересень 2020 року Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти заплановано акредитацію 16 спеціальностей аспірантури.

На сьогодні співбесіди проведено із представниками факультетів психології, іноземних мов, філологічного, історичного.

На середину липня 2020 року заплановано співбесіди із представниками факультетів/інститутів фізичного профілю: радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем, Навчально-наукового інституту «Фізико-технічний факультет», Навчально-наукового інституту комп'ютерної фізики та енергетики, а також Навчально-наукового інституту «Каразінська школа бізнесу».

3.7. Освіта дорослих

У 2019/2020 навчальному році Центр післядипломної освіти Інституту післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання організував стажування 81 науково-педагогічного працівника інших закладів фахової передвищої та вищої освіти на кафедрах університету, 22 – за умовами контракту.

Упродовж 2019/2020 навчального року 545 педагогів різних закладів загальної середньої освіти різних типів і форм власності, закладів професійно-технічної та фахової передвищої освіти, що надають відповідний рівень повної загальної середньої освіти, підвищили свою кваліфікацію.

Центром післядипломної освіти проведено різноманітні науково-практичні семінари для вчителів і керівників закладів загальної середньої освіти. У них взяли участь 1 061 педагог різних закладів загальної середньої освіти районів м. Харкова та Харківської області, окремих об'єднаних територіальних громад (567 – за умов контракту).

В університеті запроваджено програму «Навчання протягом життя» (рішення Вченої ради університету від 25 листопада 2019 року, протокол № 12). У межах програми проведено низку короткострокових курсів та семінарів для педагогів закладів загальної середньої освіти, в яких взяли участь 567 осіб, також із 1 листопада 2019 року започатковано «Відкриті курси Каразінського університету», доступні для вивчення усім охочим. Уже працюють 5 курсів із комерційною складовою та 16 безкоштовних (на сьогодні навчаються 300 осіб).

Загалом у 2019/2020 навчальному році на базі Центру післядипломної освіти Інституту післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання підвищили кваліфікацію 1 645 осіб (зокрема – на комерційній основі – 1 134 особи).

У 2019/2020 навчальному році на курсах іноземних мов Лінгвістичного центру навчалися 414 слухачів. Центр забезпечував вивчення англійської (20 груп), французької (2 групи), іспанської (1 група), німецької (2 групи), китайської (1 група), японської (1 група), арабської (1 група) мов; надав можливість фахового вивчення англійської мови для медиків (1 група) та інтенсивного вивчення англійської мови (4 групи).

При Лінгвістичному центрі впроваджено екзамен з іноземної мови на отримання сертифіката відповідного рівня знань. Такий сертифікат надає право викладати іноземною мовою. У 2019/2020 навчальному році сертифікат отримали 260 осіб, із них 85 осіб – викладачі Каразінського університету. Лінгвістичний центр продовжував свою роботу під час карантину в дистанційному режимі за допомогою електронної пошти, платформ Skype, Zoom, Discord та ін. Працювало 8 груп – загальною кількістю 65 слухачів (англійська та французька мови).

3.8. Підготовка іноземних здобувачів вищої освіти

Факультети та навчально-наукові інститути університету здійснюють підготовку іноземних фахівців – бакалаврів, магістрів та спеціалістів – за більш ніж 30 напрямками і спеціальностями.

У 2019/2020 навчальному році в університеті навчалися 3 954 іноземні студенти з 60 країн світу. Порівняно з минулим 2018/2019 навчальним роком (4 302 особи), кількість іноземних студентів знизилася на 8 %.

Найбільша кількість студентів навчалася на медичному факультеті – 3 533 особи (на 6 % зменшилася кількість студентів, порівняно з 2018/2019 навчальним роком, – 3 763 особи). Серед інших факультетів найбільша кількість іноземних студентів – на юридичному факультеті: 217 осіб (на 32 % більш ніж у 2018/2019 навчальному році – 146 осіб), у Навчально-науковому інституті «Каразінська школа бізнесу» – 46 осіб (на 6 % зросла кількість студентів, порівняно з минулим навчальним роком, – 43 особи), на факультеті іноземних мов – 47 осіб (на 16 % зменшилася кількість студентів, порівняно з минулим навчальним роком, – 56 осіб), на факультеті міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу – 53 особи (на 1,3 % більше студентів, порівняно з минулим навчальним роком, – 52 особи), а також на економічному факультеті – 17 іноземних студентів (на 54 % зменшилася кількість студентів, порівняно з 2018/2019 навчальним роком, – 37 осіб).

Серед 60 країн світу, з яких приїхали навчатися іноземні студенти, найбільше громадян – із перелічених нижче:

- 1) Республіка Індія – 1 301 особа (на 9 % менш ніж у минулому 2018/2019 навчальному році – 1 426 осіб);
- 2) Республіка Туреччина – 403 особи (на 41 % збільшилася кількість студентів – громадян Республіки Туреччина, порівняно з 2018/2019 навчальним роком, – 238 осіб);
- 3) Федеративна Республіка Нігерія – 418 осіб (на 10 % зросла кількість іноземних студентів, порівняно з 2018/2019 навчальним роком, – 373 особи);
- 4) Ісламська Республіка Іран – 157 осіб (більш ніж у два рази зменшилася кількість іноземних студентів, порівняно з 2018/2019 навчальним роком, – 420 осіб);
- 5) Держава Ізраїль – 375 осіб (на 14 % зменшилася кількість іноземних студентів, порівняно з 2018/2019 навчальним роком, – 436 осіб);
- 6) Хашимітське Королівство Йорданія – 161 особа (на 46 % знизилася кількість іноземних студентів, порівняно з 2018/2019 навчальним роком, – 298 осіб);
- 7) Республіка Узбекистан – 264 особи (на 24 % збільшилася кількість іноземних студентів, порівняно з 2018/2019 навчальним роком, – 200 осіб);
- 8) Арабська Республіка Єгипет – 219 осіб (на 68 % збільшилася кількість іноземних студентів, порівняно з минулим 2018/2019 навчальним роком, – 68 осіб);

9) Королівство Марокко – 171 особа (на 30 % збільшилася кількість іноземних студентів, порівняно з 2018/2019 навчальним роком, – 121 особа);

10) Республіка Туркменістан – 61 особа (на 56 % знизилася кількість іноземних студентів, порівняно з минулим навчальним роком, – 139 осіб).

За державним бюджетом у 2019/2020 навчальному році навчалися 10 іноземних громадян на таких факультетах: медичний факультет (2 особи), філософський (1 особа), філологічний (2 особи), іноземних мов (4 особи) і в Навчально-науковому інституті комп'ютерної фізики та енергетики (1 особа). У 2018/2019 навчальному році за державним бюджетом навчалася 16 іноземних студентів (на 37 % більше).

За денною формою навчалася 3 910 іноземних студентів, це на 5 % менш ніж у 2018/2019 навчальному році, – 4 235 осіб. На заочній формі навчається 44 іноземні студенти, це на 34 % менш ніж у 2018/2019 навчальному році, – 67 осіб.

У 2019/2020 навчальному році в аспірантурі навчалася 9 іноземців (у 2018/2019 навчальному році – 11 іноземних аспірантів).

У 2019/2020 навчальному році відбувся захист 4 кандидатських дисертацій іноземцями:

1) НДІ біології, спеціальність – 03.00.04 «Біохімія», захистилися 3 особи;

2) філософський факультет, спеціальність – 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки», захистилася 1 особа.

Також в університеті проходять стажування 20 осіб, що на 30 % більше ніж 2018/2019 навчальному році, – 14 осіб.

У 2019/2020 навчальному році за денною формою навчання випуск фахівців – іноземних громадян має такі показники: за першим («бакалавр») освітнім рівнем – 25 осіб (2018/2019 навчальний рік – 46 осіб, випуск зменшився на 46 %), за другим освітнім рівнем: («спеціаліст») – 469 осіб (2018/2019 навчальний рік – 677 осіб, випуск зменшився на 31 %), «магістр» – 35 осіб (2018/2019 навчальний рік – 44 особи, випуск зменшився на 20 %).

Дипломи з відзнакою у 2019/2020 навчальному році отримали 6 випускників медичного факультету.

Випуск заочної форми навчання серед іноземних громадян у 2019/2020 навчальному році: за першим («бакалавр») освітнім рівнем – 7 осіб (2018/2019 навчальний рік – 44 особи, випуск зменшився на 84 %), за другим освітнім рівнем («магістр») – 3 особи (у 2018/2019 навчальному році випуск складав 5 осіб) (табл. 3.16).

Таблиця 3.16

**Випуск фахівців – іноземних громадян у 2019 та 2020 роках
(за денною та заочною формами навчання)**

Форма навчання	«Бакалавр»		«Спеціаліст»		«Магістр»	
	2019 рік	2020 рік	2019 рік	2020 рік	2019 рік	2020 рік
Денна	46	25	677	469	44	35
Заочна	44	7	0	0	5	3
Разом	90	32	677	469	49	38

* Випуски у лютому і червні

У 2019/2020 навчальному році серед бакалаврів денної форми навчання найбільше було випущено за напрямом підготовки «Правознавство» – 9 осіб та за напрямом підготовки «Філологія» – 10 осіб. Серед магістрів найбільше випускників зосереджено за спеціальністю «Менеджмент» – 16 осіб, «Філологія» – 6 осіб (із них 3 – за бюджетом) та «Міжнародні економічні відносини» – 4 особи, за спеціальністю «Право» – 3 особи та за спеціальністю «Міжнародне право» – 2 особи. Серед спеціалістів за спеціальністю «Лікувальна справа» було випущено 469 осіб (із них 2 – за бюджетом).

Серед усіх випускників 2020 року денної форми навчання найбільшу кількість складають громадяни:

- 1) Республіка Індія – 97 осіб, що на 51 % менш ніж у 2019 році (199 осіб);
- 2) Хашимітське Королівство Йорданія – 114 осіб, що на 8 % менш ніж у 2019 році (124 особи);
- 3) Федеративна Республіка Нігерія – 72 особи, що на 25 % менш ніж у 2019 році (96 осіб);
- 4) Держава Ізраїль – 52 особи, що на 25 % менш ніж у 2019 році (69 осіб);
- 5) Республіка Туркменістан – 25 осіб, що на 67 % менш ніж у 2019 році (76 осіб).

Серед випускників заочної форми навчання найбільшу кількість осіб складають громадяни Республіки Азербайджан – 9 осіб (на 80 % менш ніж у 2019 навчальному році – 45 осіб) та громадяни Туркменістану – 3 особи.

Серед випускників заочної форми навчання найбільшу кількість осіб складають громадяни Республіки Азербайджан – 45 осіб (на 37 % більш ніж у 2018 навчальному році, – 28 осіб).

3.9. Прийом на навчання до університету у 2020 році

Конкурсний відбір вступників **на основі повної загальної середньої освіти** у 2020 році здійснювався за результатами зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень, підтверджених сертифікатами Українського центру оцінювання якості освіти. Вступники повинні були мати результати тестування з трьох загальноосвітніх дисциплін і могли подавати сертифікати Українського центру оцінювання якості освіти, видані у 2017–2020 роках, крім оцінок з англійської, німецької, французької та іспанської мов. Якщо як конкурсний предмет було встановлено іноземну мову, вступник мав право подавати оцінку із сертифіката 2018–2020 років з однієї з іноземних мов (англійська, німецька, французька або іспанська) на власний розсуд. Крім цього, для конкурсного відбору враховувався середній бал документа про повну загальну середню освіту за 200-бальною шкалою. До конкурсної суми балів ці складові входили з коефіцієнтами, визначеними у Правилах прийому. Вступні випробування проводилися лише для абітурієнтів, яким Правилами прийому надане таке право. Прийом абітурієнтів, які вступали на навчання на основі повної загальної середньої освіти, здійснювався за 51 спеціальністю (спеціалізацією) і 107 освітніми програмами.

Денна форма здобуття освіти. Загальний ліцензований обсяг складав 5172 місця (у 2019 р. – 5013 місць), максимальний обсяг державного замовлення становив 1555 місць, на які було отримано 1336 рекомендацій і зараховано 1270 осіб (у 2019 році – 1153 особи). До університету у 2020 р. на денну форму здобуття освіти на основі повної загальної середньої освіти було подано 22085 заяв абітурієнтів (у 2019 р. – 19006 заяв). За

загальною кількістю заяв університет, як і протягом двох попередніх років, був на сьомому місці в Україні, але за кількістю заяв від вступників на основі повної загальної середньої освіти, а також за кількістю отриманих у результаті широкого конкурсу рекомендацій до зарахування на місця державного замовлення він посів п'яте місце серед закладів вищої освіти нашої країни.

Від абітурієнтів, які претендують на зарахування за квотами, було подано 142 заяви, зараховано на місця державного замовлення 23 особи за квотою-1 і 32 особи за квотою-2.

Конкурс у цілому по університету на *денну* форму здобуття освіти на місця *державного замовлення* складав 14.2 (у 2019 році – 9.03).

Найбільший конкурс був за такими спеціальностями: 061 «Журналістика» – 93.92; 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» – 86.93; 293 «Міжнародне право» – 81.2; 292 «Міжнародні економічні відносини» – 56.7; 081 «Право» – 54.8.

Студентами десяти факультетів університету стали 20 вступників, які отримали найвищі результати зовнішнього незалежного оцінювання в 200 балів. Із них 8 осіб стали студентами факультету математики і інформатики, серед яких Аліпова Віталіна отримала 200 балів одразу з двох предметів – з математики і з фізики.

Заочна форма здобуття освіти. Максимальний обсяг державного замовлення на заочну форму здобуття освіти складав 51 місце, на яке було отримано 14 рекомендацій і зараховано 9 осіб (у 2019 р. – 16). Конкурс у цілому по університету на *заочну* форму здобуття освіти на місця *державного замовлення* – 3.84.

Навчання для здобуття ступеня бакалавра з фінансуванням підготовки за рахунок фізичних та/або юридичних осіб. У 2020 році зараховано на *денну* форму навчання 1570 абітурієнтів (у минулому році – 1167), на *заочну* – 264 (у минулому році – 181).

У цілому кількість зарахованих на навчання на основі повної загальної середньої освіти за денною і заочною формами становить 3113 осіб, що на 23% більше, ніж у 2019 році.

Прийом абітурієнтів, які вступали на навчання для здобуття **ступеня магістра**, здійснювався за 45 спеціальностями (спеціалізаціями). На *денну* форму здобуття освіти було зараховано 439 осіб на місця державного замовлення (у минулому році – 626) і 321 вступник був зарахований на навчання з оплатою підготовки за кошти фізичних та/або юридичних осіб (у 2019 році – 240). На *заочну* форму здобуття освіти було зараховано 20 абітурієнтів на місця держзамовлення (у 2019 році – 29) і 367 осіб зараховані на навчання за контрактом (у 2019 році – 323).

Кількість зарахованих на навчання для здобуття ступеня магістр за денною і заочною формами становить 1147 осіб, що на 6 % менше ніж минулого року.

Вступні випробування були проведені в строк, згідно з розкладом. Усі предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії працювали на високому професійному рівні, чітко та злагоджено.

Комп'ютерне забезпечення роботи приймальної комісії здійснювалося під керівництвом співробітників Навчального центру комп'ютерних технологій Управління якості освіти і було оперативним та чітким.

Таблиця 3.17

Загальна статистика вступних кампаній 2017-2020 років

	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
ОС бакалавр (магістр медичного спрямування), денна форма				
Загальний ліцензований обсяг	4220	5525	5013	5172
Держзамовлення	1028	1082	1153	1270
Кількість заяв	20584	19205	19006	22085
<i>Контракт</i>	926	1185	1176	1570
ОС бакалавр, заочна форма				
Загальний ліцензований обсяг	1820	1510	1037	1098
Держзамовлення	18	28	16	9
Кількість заяв	1155	1093	1170	1355
<i>Контракт</i>	178	203	181	264
ОС магістр, денна форма				
Загальний ліцензований обсяг	2367	2686	2385	2584
Держзамовлення	712	826	626	439
Кількість заяв	1933	1917	2084	1925
<i>Контракт</i>	344	286	240	321
ОС магістр, заочна форма				
Загальний ліцензований обсяг	995	1096	938	971
Держзамовлення	31	46	29	20
Кількість заяв	1102	1025	684	1095
<i>Контракт</i>	439	434	323	367

Таблиця 3.18

Загальна кількість вступників 2020 року (станом на 1 жовтня 2020 р.)

Структурний підрозділ	ОС бакалавр						ОС магістр					
	(магістр медичного спрямування)						Денна форма			Заочна форма		
	Денна форма		Заочна форма		контракт		бюджет		контракт	бюджет		контракт
	бюджет	контракт	бюджет	контракт	бюджет	контракт	бюджет	контракт	бюджет	контракт	бюджет	контракт
Біологічний факультет	80	37	0	18	0	0	25	5	3	9		
Економічний факультет	129	283	0	58	0	0	39	51	7	103		
Історичний факультет	46	56	1	11	0	0	20	18	1	5		
Медичний факультет	69	4	0	0	0	0	0	0	0	0		
Навчально-науковий інститут «Караїнська школа бізнесу»	14	79	0	0	0	0	4	13	0	17		
Навчально-науковий інститут «Караїнський банківський інститут»	15	41	0	4	0	0	16	26	0	17		
Навчально-науковий інститут «Фізико-технічний факультет»	27	3	0	0	0	0	11	0	0	0		
Навчально-науковий інститут екології	25	8	0	3	0	0	9	1	1	0		
Навчально-науковий інститут комп'ютерної фізики та енергетики	33	5	0	0	0	0	27	0	0	0		
Соціологічний факультет	61	135	0	27	0	0	15	19	0	33		
Фізичний факультет	48	1	0	0	0	0	24	1	0	0		
Філологічний факультет	65	70	2	19	2	2	20	12	2	12		
Філософський факультет	24	67	2	18	2	2	10	7	0	1		
Факультет іноземних мов	115	142	2	23	2	2	30	38	4	55		
Факультет геології, географії, рекреації і туризму	57	6	2	1	2	2	29	4	2	7		
Факультет комп'ютерних наук	151	68	0	6	0	0	50	15	0	4		
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	57	349	0	29	0	0	9	68	0	38		
Факультет математики і інформатики	85	8	0	2	0	0	32	7	0	0		
Факультет психології	29	61	0	23	0	0	12	9	0	27		
Факультет радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	68	3	0	0	0	0	21	1	0	0		
Хімічний факультет	53	3	0	5	0	0	24	0	0	7		
Юридичний факультет	19	141	0	17	0	0	12	26	0	32		
Усього	1270	1570	9	264	9	264	439	321	20	367		

IV. ЯКІСТЬ ОСВІТИ. НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА

4.1. Університетська система забезпечення якості освіти

Одним із основних завдань «Стратегії розвитку Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на 2019–2025 роки» є забезпечення високої якості освітньої діяльності, яка має відповідати сучасним світовим стандартам.

Важливим етапом формування університетської системи забезпечення якості освіти стали розробка і впровадження системи управління якістю освітньої та наукової діяльності відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 9001:2015 і ДСТУ ISO 9001:2015 IDT «Системи управління якістю. Вимоги» у 2016/2017 навчальному році.

ISO 9001 – єдиний міжнародний стандарт, на відповідність якому можна сертифікувати систему управління якістю будь-якої організації, принципи і вимоги ISO 9001 є загально визнаними у світі. Основними принципами ISO 9001:2015 є орієнтація закладу на досягнення найвищої якості освітніх послуг та максимальне задоволення нормативних вимог і потреб замовників: студентів, їхніх батьків, роботодавців, державних органів та суспільства в цілому.

Система управління якістю за моделлю ISO 9001 – це дієвий механізм зміцнення конкурентоздатності будь-якої організації на ринку послуг у сфері вищої освіти, демонстрація прозорості управління діяльністю організації, механізм постійного поліпшення системи менеджменту якістю та підвищення ефективності роботи співробітників на всіх рівнях.

Відповідно до вимог ISO 9001:2015 у 2019/2020 навчальному році було вдосконалено нормативну базу якості:

- оновлено (переглянуто) 6 стандартів організації, що безпосередньо впливають на якість освітньої та наукової діяльності: Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти, Інструкція з діловодства, Положення про організацію освітнього процесу, Порядок проведення перевірки кваліфікаційних робіт, наукових праць та навчально-методичних видань щодо наявності запозичень з інших документів, Положення про порядок обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників, Положення про визначення рейтингів кафедр;

- розроблено 7 стандартів для вдосконалення роботи університету: Інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронний обмін, Положення про проєктні групи освітньої діяльності, робочі групи освітніх програм, групи забезпечення спеціальностей, Положення про організацію інклюзивного навчання, Положення про порядок підготовки фахівців ступенів доктора філософії та доктора наук в аспірантурі та докторантурі, Положення про порядок проведення атестації наукових працівників, Положення про врегулювання конфліктних ситуацій, Положення про реалізацію проєктів програм міжнародної співпраці;

- оновлено (переглянуто) документи, що заявляють про спрямованість і здатність університету надавати якісні освітні послуги та здійснювати продуктивні наукові дослідження: «Політика Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у сфері якості на 2017–2020 роки».

- оновлено загальну процесну модель системи управління якістю, розроблено 15 моделей основних підпроцесів та процесів забезпечення.

Розроблено і затверджено «Цілі Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у сфері якості на 2019/2020 навчальний рік». Цілі у сфері якості, визначені на 2019/2020 навчальний рік, було досягнуто на 65 % (на 2018/2019 навчальний рік – на 76 %). У повному обсязі не реалізовано шість цілей: створення передачі науково-популярного циклу про цікаву науку (відповідальний – М. А. Фоломеев); розробка вебплатформи з працевлаштування та практичної підготовки (відповідальний – Д. О. Лобанов); відкриття представництва українського відділення Європейської Асоціації редакторів академічних видань (відповідальна – О. О. Гужва); розробка програми кількісного дослідження якості освітнього процесу (відповідальний – С. С. Махновський); створення сервісного центру ННІ міжнародної освіти (відповідальний – О. О. Навроцький). Виконання цілей буде подовжено на 2020/2021 навчальний рік. Нові цілі на 2020/2021 навчальний рік буде сформовано з програм реалізації Стратегії розвитку Каразінського університету та проєктів її реалізації.

У березні 2020 року 20 працівників університету пройшли підготовку за програмою «Загальні вимоги стандарту ISO 9001:2015. Особливості проведення внутрішніх аудитів згідно з вимогами стандартів ISO 9001:2015 та ISO 19011:2018». Також для керівного складу факультетів (інститутів) 12 березня 2020 року було проведено семінар «Управління якістю із застосуванням стандарту ISO 9001:2015».

У 2019/2020 навчальному році аудитори перевірили 29 підрозділів університету (заплановано 31 підрозділ) та надали рекомендації щодо вдосконалення їхньої роботи. Серед перевірених підрозділів – 19 факультетів, ННІ «Каразінська школа бізнесу», ННІ екології, Інститут післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання, 3 науково-дослідні інститути, кафедра фізичного виховання та спорту, служба головного метролога, відділ міжнародних програм та академічної мобільності, відділ капітального будівництва, реконструкції та поточного ремонту.

Під час перевірки освітніх підрозділів окремо було проаналізовано діяльність деканатів, вчених рад та науково-методичних комісій факультетів, кафедр. За результатами перевірки аудитори надали 145 рекомендацій/зауважень. П'ять структурних підрозділів – Науково-дослідний інститут астрономії, Науково-дослідний інститут хімії, служба головного метролога, відділ капітального будівництва, реконструкції та поточного ремонту, історичний факультет – не мали зауважень за стандартом ISO 9001:2015.

Значну кількість зауважень щодо неналежного виконання вимог нормативних документів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна було виявлено на факультетах: біологічному, медичному, ННІ «Фізико-технічний факультет».

Внутрішній аудит ННІ міжнародної освіти було перенесено на осінь 2020 року.

21–22 квітня 2020 року університет проходив ресертифікацію міжнародною агенцією TÜV Rheinland Cert GmbH. Аудитори відвідали 16 структурних підрозділів і провели співбесіду з 35 співробітниками університету та здобувачами вищої освіти. Результатом цієї роботи стало підтвердження сертифіката відповідності міжнародному стандарту ISO 9001:2015 «Системи управління якістю. Вимоги» від німецької компанії TÜV Rheinland Cert GmbH.

Забезпечення академічної доброчесності є важливим елементом роботи з підвищення якості освіти.

Протягом 2019/2020 навчального року в Каразінському університеті використовувалися дві антиплагіатні онлайн-системи – Strikeplagiarism.com та Unicheck.com –

для аналізу текстів робіт на наявність ознак плагіату в роботах працівників та здобувачів освіти.

З березня 2020 року вступив в дію «Порядок проведення перевірки кваліфікаційних робіт, наукових праць та навчально-методичних видань щодо наявності запозичень з інших документів», що регламентує проведення перевірок у всіх працях таких типів:

- статтях, друківаних у періодичних наукових виданнях університету;
- навчально-методичних працях, монографіях;
- дисертаційних роботах, підготовлених до захисту в університеті або поданих до захисту у спеціалізованих вчених радах, що сформовані в університеті;
- кваліфікаційних роботах студентів (бакалавр, магістр);
- збірниках тез доповідей на наукових конференціях.

Результатом перевірки тексту за допомогою антиплагіатної системи є звіт подібності, аналіз якого експертами з тематики роботи дозволяє встановити, чи наявні в роботі неправомірні копіювання з текстів документів, розміщені у мережі Інтернет. Якщо встановлюється, що у роботі є плагіат, то наукова праця, яка його містить, не приймається до друку або захисту. Кваліфікаційні роботи студентів із виявленою великою кількістю запозичень з інших документів повертаються студентам на доопрацювання з обов'язковою перевіркою оновленого варіанту роботи. У разі повторного виявлення великої кількості запозичень з інших текстів кваліфікаційна робота не допускається до захисту. У грудні 2019 року було перевірено дипломні роботи магістрів, які навчалися за освітньо-професійними програмами; у травні 2020 року – магістрів, що проходили підготовку за освітньо-науковими програмами, а у червні 2020 року – бакалаврів. Відповідно до кількісних показників результатів перевірки кваліфікаційних робіт студентів близько 70 % робіт були класифіковані як оригінальні, 12 % – як задовільно оригінальні, 17 % – як умовно оригінальні; на доопрацювання було спрямовано близько 10 % робіт, декілька робіт були недопущені до захисту через наявність великої кількості неправомірних текстових запозичень. Проведення перевірок робіт щодо наявності в них ознак плагіату дає змогу збільшити рівень самостійності студентів під час написання кваліфікаційних робіт, а також попередити появу плагіату у документах, що друкуються у виданнях університету.

У 2019/2020 навчальному році здійснювалися традиційні заходи з моніторингу організації і якості освітнього процесу: адміністративний контроль проведення занять та екзаменів, ректорський контроль, відкриті заняття, визначення індивідуальних рейтингів і звітування науково-педагогічних працівників за підсумками навчального року; визначення рейтингів кафедр за підсумками навчального року; опитування студентів; конкурси: на здобуття премій університету; на кращу студентську групу; виставка-конкурс навчальної та наукової літератури. Згадані заходи дозволяють отримувати інформацію про реальний стан справ, наявні проблеми і недоліки, виявляти підрозділи та окремих викладачів, які мають суттєві здобутки і корисний досвід у певних питаннях.

У 2019/2020 навчальному році в університеті ректорський контроль знань студентів було проведено у формі контрольних робіт, які студенти виконували в системі електронного навчання Moodle. Оцінка, яку студенти отримували під час такої перевірки знань, у переважній більшості випадків визначалася без участі викладача. У першому семестрі ректорські контрольні роботи проводилися в комп'ютерних класах університету, що під'єднані до мережі Інтернет. У другому семестрі, у зв'язку із

запровадженням в Україні карантинних заходів, пов'язаних із високою захворюваністю на COVID-19, ректорський контроль знань студентів було проведено в дистанційному режимі.

Матеріал контрольних робіт відповідав як відтермінованому контролю знань (усі студенти 3-го курсу в першому семестрі та всі студенти 1-го курсу – у другому семестрі), так і поточному (всі студенти 4-го курсу та всі студенти 2-го курсу – у другому семестрі).

Результати ректорського відтермінованого контролю демонструють рівень остаточних знань із дисципліни, визначений через певний проміжок часу після її вивчення; ці результати не впливають на оцінки студентів. Водночас результати поточного ректорського контролю обов'язково зараховуються до загальної суми балів, яку студент отримує за роботу з дисципліни протягом семестру. Результати ректорських контрольних робіт були обговорені на засіданнях ректорату, Науково-методичної ради, науково-методичних комісій факультетів та кафедр. Аналіз результатів ректорського контролю знань використано для проведення роботи з вдосконалення викладання дисциплін, а також внесення необхідних змін до робочих програм.

Із 2011 року в Каразінському університеті проводиться визначення рейтингів науково-педагогічних працівників, що допомагає об'єктивному аналізу якості їхньої роботи і активізації та стимулюванню професійної діяльності викладачів та усуненню наявних недоліків, спрямовує діяльність науково-педагогічних працівників на розв'язання актуальних для університету задач. Відповідно до Порядку визначення рейтингів науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, у червні 2020 року на кафедрах і факультетах визначено рейтингові показники науково-педагогічних працівників за підсумками 2019/2020 навчального року, а у вересні 2020 року ці результати буде розглянуто на засіданнях кафедр і учених рад факультетів та оприлюднено на сайтах факультетів.

Із 2015 року в Каразінському університеті запроваджено оцінювання педагогічних працівників (регулюються відповідним положенням).

Із 2006 року проводиться порівняльна оцінка ефективності діяльності (визначення рейтингів) кафедр університету за підсумками навчального року. Метою визначення рейтингів є виявлення підрозділів, що роблять найбільший внесок у підвищення якості підготовки фахівців, розвиток наукових досліджень, поширення провідного досвіду кафедр. Критерії оцінки охоплюють кваліфікаційні показники науково-педагогічних і наукових працівників, науково-методичну діяльність, видання підручників, навчальних посібників, монографій, статей, підготовку кадрів вищої кваліфікації. У червні-липні 2020 року проведено п'ятнадцяте визначення рейтингу кафедр.

Одним із важливих елементів системи моніторингу якості освітнього процесу стали конкурси, які проводить Навчальний центр методичної роботи Управління якості освіти. Мета конкурсів – виявити та підтримати підрозділи й окремих викладачів, які мають суттєві здобутки і корисний досвід у різних напрямках навчальної та виховної роботи. Переможці конкурсів відзначені грошовими преміями, дипломами та грамотами.

Із метою стимулювання науково-методичної роботи у грудні 2019 року проведено ХХ виставку-конкурс навчальної та наукової літератури.

За напрямом «Навчальна література для вищої школи» відзначено:

- дипломом I ступеня – Азаренкова М. О., Булавина Л. О., Олефіра В. П. за підручник «Електрика та магнетизм»;
- дипломом II ступеня – Дубовика В. М., Сухова В. М. за навчальні посібники із загальної фізики для студентів фізичних фахів університетів;
- дипломом II ступеня – Шевченка С. М. за підручник «Mesoscopic Physics meets Quantum Engineering»;
- дипломом III ступеня – Матюшенка І. Ю., Родченка В. Б. за навчальний посібник «Технології суспільного розвитку»;
- дипломом III ступеня – авторський колектив під керівництвом Немець Л. М., Мезенцева К. В. за підручник «Соціальна географія».

За напрямом «Наукова література (монографії)» відзначено:

- дипломом I ступеня – авторський колектив під керівництвом Токарського В. А. за науково-довідкове видання «Червона книга Харківської області. Тваринний світ»;
- дипломом II ступеня – Гірку І. О., Гірку В. О. за монографію «Surface Electron Cyclotron Waves in Plasmas»;
- дипломом II ступеня – Кучера А. В. за монографію «Sustainable soil management in the formation of competitiveness of agricultural enterprises»;
- дипломом III ступеня – Пугача Б. Я. за монографію «Фундаментальна парадигма науки Леонардо да Вінчі»;
- дипломом III ступеня – Бельську І. М., співавтора монографії «Astronomical Polarisation from the Infrared to Gamma Rays».

За напрямом «Навчальна література для загальноосвітньої школи» відзначено:

- дипломом I ступеня – Сотникову С. І. за підручники та навчально-методичні комплекси з німецької мови для 2-го та 11-го класів закладів загальної середньої освіти;
- дипломом I ступеня – Зарецьку І. Т. за підручники та навчально-методичні комплекси з інформатики для 2-го та 5-го класів закладів загальної середньої освіти;
- дипломом II ступеня – Борзенка О. І. за підручники з української літератури для 11-го класу закладів загальної середньої освіти;
- дипломом III ступеня – Утевську О. М. за підручник та навчально-методичний комплекс для 11-го класу закладів загальної середньої освіти «Біологія і екологія (профільний рівень)».

За напрямом «Іміджеві університетські видання» відзначено:

- дипломом I ступеня – авторський колектив під керівництвом Бакірова В. С., Безхутрого Ю. М. за видання «Харківський університет і література: антологія творів випускників, викладачів і студентів»;
- дипломом II ступеня – авторський колектив під керівництвом Бакірова В. С. за видання «Обличчям до світу: історія міжнародних зв'язків Каразінського університету»;
- дипломом III ступеня – авторський колектив під керівництвом Бакірова В. С. за видання «Симфонія кольорів Віктора Ковтуна»;
- дипломом III ступеня – авторський колектив під керівництвом Біткової Т. В. за видання «Каразінський університет у Харкові – Університет ім. Адама Міцкевича в Познані: 50 років співпраці (1967–2017)».

Із метою підвищення якості навчання та активізації науково-дослідної роботи студентів, підтримки обдарованої молоді, залучення студентів до громадської діяльності

Навчальним центром методичної роботи було організовано та проведено конкурс на кращу студентську групу за підсумками 2019 року. Переможцями цього конкурсу стали:

1) серед факультетів природничо-математичного профілю:

- група ТЯ-31 ННІ «Фізико-технічний факультет» (перше місце);
- група ГР-31 факультету геології, географії, рекреації і туризму (друге місце);

- група БГ-41 біологічного факультету (третє місце);

- група ДЕ-32 ННІ екології (третє місце);

2) серед факультетів гуманітарного профілю:

- група УО-31 факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу (перше місце);

- група ПС-33 факультету психології (друге місце);

- група СР-47 соціологічного факультету (третє місце).

З метою вдосконалення системи забезпечення якості освіти у 2020/2021 навчальному році заплановано: провести кілька семінарів для керівників структурних підрозділів університету з питань підготовки матеріалів для обрахунку рейтингів кафедр, участі університету в міжнародних рейтингах із подальшим урахуванням цих показників під час планування роботи кафедри (факультету/інституту), пройти наглядову інспекцію за стандартом ISO 9001:2015 «Системи управління якістю. Вимоги».

4.2. Участь університету у міжнародних рейтингах

У міжнародних рейтингах оцінювалися такі напрями діяльності закладів вищої освіти, як наукова діяльність, підготовка наукових кадрів, міжнародна активність, інноваційна діяльність, освітня діяльність, фінансування освітнього процесу і наукових досліджень.

У 2020 році за дослідженням QS World University Rankings університет традиційно входить до 500 найкращих університетів світу, посівши 477 позицію – найвищу у рейтингу, серед українських університетів. Порівняно з минулим 2019 роком Каразінський піднявся на 14 позицій. У регіональному рейтингу QS University Rankings: EESA 2019, до якого входять університети з країн Східної Європи та Центральної Азії, університет посів 60 місце. Це – друга позиція серед українських ЗВО.

На засіданні Вченої ради університету 23 червня 2020 року було розглянуто питання про можливість покращення низки показників університету – академічної репутації, цитування наукових робіт, кількості іноземних викладачів. За рішенням Вченої ради та наказу ректора створено робочу групу з розробки Програми підвищення рейтингових показників Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна відповідно до вимог міжнародних рейтингів університетів.

Каразінський також брав участь у рейтингу кращих університетів світу Times Higher Education. У загальному дослідженні за 2020 рік університет увійшов до групи 1000+. У дослідженні Times Higher Education з фізичних наук Каразінський посів 801+ місце.

Також університет взяв участь у рейтингу U-Multirank, запровадженому Європейською Комісією. На відміну від багатьох інших рейтингів у цьому дослідженні місця ЗВО не визначаються, а подається порівняння з показниками діяльності інших університетів. У дослідженні U-Multirank проаналізовано діяльність 1 600 університетів із 95 країн, порівнювали 2 тис. факультетів та 5 тис. освітніх програм. У галузі освітньої діяльності показники університету оцінено як «дуже хороші» та «хорощі», в галузі

наукових досліджень та інноваційної діяльності – як нижчі за середні значення, в галузі інтернаціоналізації – як середні. У цілому показники університету відповідають показникам провідних університетів Східної Європи.

У міжнародному академічному рейтингу університетів (University Ranking by Academic Performance – URAP) за 2020 рік, який опублікував Технічний університет Середнього Сходу (Туреччина), Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна посідає другу позицію серед національних ЗВО після Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Станом на квітень 2020 року до бази даних SCOPUS увійшли 177 українських закладів вищої освіти, що на 11 закладів більше порівняно з 2019 роком. Всі ЗВО ранжовано за індексом Гірша – показнику, що оснований на кількості наукових публікацій та кількості цитувань. Найвищий індекс Гірша серед університетів України мають Київський національний університет імені Т. Г. Шевченко – 93 (89 у 2019 році), Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна – 73 (70 у 2019 році), кількість публікацій – 10100 (9 408 у 2019 році), кількість цитувань – 61988 (54 178 у 2019 році).

Аналіз результатів участі університету у різних рейтингових дослідженнях свідчить, що сильними сторонами університету є оптимальне співвідношення кількості викладачів до кількості здобувачів вищої освіти, порівняно високий відсоток публікацій за участю міжнародних партнерів та велика частка серед студентів іноземців. Найслабкішими є такі аспекти, як ознайомлення роботодавців та академічних експертів із роботою університету; низька результативність наукових досліджень та інноваційної діяльності; мала кількість захистів дисертацій.

4.3. Підвищення педагогічної майстерності

Важливим чинником якості освітнього процесу є педагогічна майстерність викладача, його вміння використовувати сучасні методи навчання. Удосконаленню педагогічної майстерності викладачів та впровадженню сучасних методів навчання сприяли методичні конференції й семінари, майстер-класи, показові й відкриті заняття тощо. Проведено низку конференцій і семінарів міжнародного та всеукраїнського рівнів, зокрема XI Міжнародну конференцію «Методичні та психолого-педагогічні проблеми викладання іноземних мов на сучасному етапі: шляхи інтеграції школи та ЗВО» (квітень 2020 року), Міжнародну конференцію «Проблеми та шляхи реалізації компетентнісного підходу (травень 2020 року), VI Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Дистанційне навчання – старт із сьогодні в майбутнє» (квітень 2020 року); XXX Міжнародну науково-практичну конференцію «Актуальні проблеми безперервної географічної освіти і картографії» (вересень 2019 року), XXIX школу-семінар «Нові підходи до навчання іноземних мов» (листопад 2019 року), XIV Міжнародну науково-методичну конференцію «Проблеми та перспективи підготовки іноземних студентів у закладах вищої освіти» (жовтень 2019 року). В умовах карантину конференції проходилися в онлайн-режимі.

Значну увагу було приділено організації відкритих занять – графік їхнього проведення було розміщено на сайтах факультетів. Загалом в університеті проведено понад 1 200 відкритих занять (у зв'язку з карантином кількість зменшилася порівняно з 2018/2019 навчальним роком).

Методичні семінари та майстер-класи найкраще організовано на факультетах: психології, іноземних мов, міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу,

філософському, екологічному, біологічному, економічному. Під час карантину проводилися вебінари. Традиційно на факультетських і кафедральних методичних семінарах обговорювалися питання побудови та оформлення освітніх програм, нові вимоги до кваліфікаційних робіт, міжнародний досвід організації вищої освіти; проблеми розробки і впровадження сучасних освітніх технологій, удосконалення системи оцінювання якості результатів навчання, організації практичної підготовки студентів, актуальність та особливості впровадження дистанційної освіти.

Новими темами семінарів стали: «Силабуси навчальних дисциплін: функції, зміст, структура», «Нова українська школа та ЗВО: перспективи розвитку» (факультет психології), «Міжнародна кар'єра: де почати» (факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу), «Предметномовне інтегроване навчання» (факультет іноземних мов), «Індивідуальні освітні траєкторії» (соціологічний факультет), «Кого ми навчаємо, або студенти нового покоління», «Медіаграмотність: репрезентація викладача в мережі Інтернет» (ННІ «Каразінська школа бізнесу») тощо.

Навчальним центром методичної роботи та Центром електронного навчання створено Банк нових методик викладання навчальних дисциплін, до якого увійшла інформація про 122 розробки викладачів 15 факультетів, Навчально-наукових інститутів міжнародної освіти та «Каразінської школи бізнесу». Інформацію про розробки розміщено на сайті Інституту післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання.

Сучасний освітній процес передбачає широке використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). У Каразінському університеті вже традиційними стали читання лекцій із застосуванням мультимедійних презентацій, використання освітніх платформ дистанційного навчання та комп'ютерних технологій під час контролю знань.

Цікавий досвід застосування ІКТ накопичено на факультетах: фізичному (віртуальні лабораторні роботи, комп'ютерний вимірювальний комплекс, використання технологій доповненої реальності), іноземних мов, соціологічному, ННІ «Каразінська школа бізнесу» (використання Google-сервісів, онлайн-консультацій, вебінарів).

На факультетах використовувалися діяльнісні освітні технології: ділові та рольові ігри (факультети: комп'ютерних наук, економічний, геології, географії, рекреації і туризму, юридичний, іноземних мов, філософський), кейс-методи (юридичний, біологічний факультети, ННІ «Каразінська школа бізнесу»), тренінги (факультети: психології, соціологічний), метод проектів (факультети: психології, економічний, біологічний), методи, які реалізують принципи проблемності в навчанні (факультет психології).

Активно використовуються діяльнісні освітні технології на факультеті міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу: проведено моделювання засідань Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики і Мінських переговорів «Мінськ-3», дискусійно-дебатні проекти «Перемовний пункт», «Британський формат дебатів», «Світ під час чуми: світова економіка та міжнародні відносини в контексті сучасних викликів».

Питання використання сучасних технологій в освітньому процесі обговорювалися на засіданнях Науково-методичної ради університету. Цій тематиці присвячено проєкт 2.11 Стратегії розвитку ХНУ імені В. Н. Каразіна на 2019–2025 роки «Новітні психолого-педагогічні технології навчання (керівник – Н. П. Крейдун). Відповідно до ухвалених рішень у 2019/2020 навчальному році в Каразінському університеті започатковано роботу «Педагогічної вітальні» (на базі кафедри педагогіки); розроблено план упровадження новітніх технологій в освітній процес;

проведено круглий стіл із проблем застосування новітніх технологічно-педагогічних технологій навчання. Рішенням Вченої ради від 20 січня 2020 року затверджено освітню робочу програму Школи педагогічної новатики.

Впровадження інформаційно-комунікативних технологій потребує сучасного технічного оснащення. На сьогодні факультети використовують 200 одиниць мультимедійної техніки (у 2018/2019 навчальному році – 191), 189 аудиторій обладнано технічними засобами (у 2018/2019 навчальному році – 183) (табл. 4.1).

Кращий досвід науково-педагогічних кадрів ХНУ імені В. Н. Каразіна узагальнено у методичних та періодичних виданнях: видано десятий випуск науково-методичних праць «Проблеми сучасної освіти», до якого увійшло 25 статей; 50 авторів збірника – фахівці 10 факультетів, Навчально-наукового інституту міжнародної освіти, Центру краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька, Лінгвістичного центру, Центру післядипломної освіти Харківського національного університету та 3 українські університети. Статті присвячено загальним питанням сучасної освіти, інноваційним освітнім технологіям та методиці викладання у вищій школі, а також актуальним проблемам навчання студентів-іноземців в Україні, специфіці дистанційного навчання.

Факультет геології, географії, рекреації і туризму щорічно видає збірник статей «Проблеми безперервної географічної освіти і картографії»; Навчально-науковий інститут міжнародної освіти – збірник наукових праць «Викладання мов у закладах вищої освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки»; факультет іноземних мов – матеріали шкіл-семінарів «Нові підходи до навчання іноземних мов».

У Каразінському університеті приділяється велика увага виданню навчальної та навчально-методичної літератури. Усього у 2019/2020 навчальному році видано 83 підручники та навчальні посібники (у 2018/2019 навчальному році – 97), 332 найменування методичних матеріалів (у 2018/2019 навчальному році – 214) (табл. 4.2).

Найбільша кількість методичних видань – на медичному факультеті (зокрема – англійською мовою), що пов'язано з необхідністю покращення забезпечення навчального процесу студентів-іноземців.

З метою підвищення рівня педагогічної майстерності викладачів на 2020/2021 рік заплановано:

- розпочати роботу Школи педагогічної новатики;
- узагальнити досвід використання сучасних освітніх технологій;
- видати довідник «Психолого-педагогічні технології навчання»;
- збільшити показник оснащення аудиторного фонду стаціонарними мультимедійними засобами.

Таблиця 4.1

Технічні засоби навчання

№ з/п	Структурний підрозділ	Мультимедійні комплекси		Аудиторії з ТЗН	
		2018/2019 н. р.	2019/2020 н. р.	2018/2019 н. р.	2019/2020 н. р.
1.	Біологічний	12	16	12	16
2.	Геології, географії, рекреації і туризму	10	16	9	16
3.	ННІ екології	7	8	7	7
4.	Економічний	13	13	16	16
5.	Іноземних мов	7	7	6	6
6.	Історичний	8	8	8	8
7.	Комп'ютерних наук	6	7	6	13
8.	Медичний	14	14	5	5
9.	Математики і інформатики	6	7	6	6
10.	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	7	7	6	6
11.	Психології	5	5	5	5
12.	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	9	9	8	9
13.	Соціологічний	10	10	8	8
14.	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	4	5	4	4
15.	ННІ «Фізико-технічний факультет»	11	11	11	11
16.	Фізичний	10	10	10	10
17.	Філологічний	7	8	7	7
18.	Філософський	4	4	3	4
19.	Хімічний	17	17	14	14
20.	Юридичний	3	3	2	2
21.	ННІ міжнародної освіти	7	7	8	8
22.	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	8	8	8	8
	Разом	191	200	183	189

Таблиця 4.2

Видання навчальної та навчально-методичної літератури

№ з/п	Структурний підрозділ	Вид літератури			
		Підручники та навчальні посібники		Методичні матеріали	
		2018/2019 н. р.	2019/2020 н. р.	2018/2019 н. р.	2019/2020 н. р.
1.	Біологічний	8	6	14	10
2.	Геології, географії, рекреації і туризму	1	3	4	3
3.	ННІ екології	3	2	0	4
4.	Економічний	5	7	11	16
5.	Іноземних мов	17	8	20	21
6.	Історичний	3	0	1	2
7.	Комп'ютерних наук	2	2	0	2
8.	Медичний	17	13	108	224
9.	Математики і інформатики	0	3	4	3
10.	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	6	6	14	27
11.	Психології	2	2	2	1
12.	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	1	1	4	0
13.	Соціологічний	0	1	0	0
14.	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	0	0	1	0
15.	ННІ «Фізико-технічний факультет»	3	4	3	1
16.	Фізичний	4	2	1	0
17.	Філологічний	4	2	8	3
18.	Філософський	0	1	4	0
19.	Хімічний	3	0	5	1
20.	Юридичний	11	7	3	4
21.	ННІ міжнародної освіти	4	10	7	5
22.	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	3	3	0	5
	Разом	97	83	214	332

створено 47 відеороликів курсів. Діють два відеоканали: K-Universarium та E-Learning. Завдяки впровадженню відеолекцій у систему дистанційного навчання спостерігається позитивна динаміка переглядів на каналі E-LearningOpenKarazin.

В умовах карантину значно зросла роль дистанційного навчання, перехід до якого став справжнім випробуванням як для викладачів, так і для студентів.

Університет з гідністю прийняв виклик. У квітні 2020 року рішенням Вченої ради університету було створено робочу групу з питань організації дистанційної освіти. Групою було підготовлено наказ про підсумковий семестровий контроль та атестацію у 2019/2020 навчальному році в умовах карантину, пропозиції з проведення захисту кваліфікаційних робіт за допомогою сервісів відеоконференцій: ZOOM, Skype, Google Hangouts Meet; розроблено рекомендації щодо проведення семестрового підсумкового контролю з використанням технологій дистанційного навчання, проведено моніторинг завершення навчального року та підсумкового контролю.

У квітні-травні 2020 року:

- внесено відповідні зміни до «Положення про організацію освітнього процесу» і «Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії для атестації здобувачів вищої освіти, які отримують ступень бакалавра, магістра...»;

- розроблено кафедральні програми розвитку електронного (дистанційного) навчання;

- проведено опитування викладачів «Дистанційна підтримка освітнього процесу на кафедрах університету». В опитуванні взяли участь 982 викладачі 119 кафедр, отримано 1 322 відповіді щодо викладання 1 364 дисциплін;

- проведено студентський моніторинг якості дистанційного навчання (взяли участь 3 260 студентів).

Науково-педагогічні працівники університету мали змогу підвищити свою кваліфікацію на курсах Інституту післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання: «Технології дистанційної освіти у закладах вищої та фахової передвищої освіти», «Інновації в системі електронного (дистанційного) навчання», «Підсумковий контроль знань у системі Moodle».

Організації дистанційного навчання було присвячено низку факультетських і кафедральних методичних семінарів та вебінарів.

За період карантину викладачами Каразінського університету за допомогою платформи Moodle проведено 864 курси, Google classroom – понад 700 курсів, месенджерів – 270 курсів, сервісів відеоконференцій ZOOM, – 945 курсів, WebEx – 150 курсів, Skype – 180 курсів.

Успішно проведено підсумковий семестровий контроль та атестацію здобувачів вищої освіти.

Цікавий досвід використання технологій дистанційного навчання накопичено на факультетах/інститутах: міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, ННІ «Каразінська школа бізнесу», соціологічному, ННІ міжнародної освіти, економічному, філософському, історичному.

З метою подальшого розвитку електронного (дистанційного) навчання у 2020/2021 навчальному році заплановано:

- розробити та затвердити на засіданнях вчених рад програми кафедр з розвитку дистанційного навчання на 2020–2021 роки;

- розглянути питання про зміцнення матеріальної бази електронного (дистанційного) навчання в університеті, збільшення можливостей університетського сервера (Moodle);
- продовжити сертифікацію дистанційних курсів як навчально-методичних праць (посібників);
- забезпечити Центр електронного навчання Інституту післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання матеріальною базою для зйомок відеолекцій, продовжити програму «Відеолекції провідних викладачів університету»;
- планувати освітній процес із використанням змішаного навчання, науково-методичним комісіям факультетів/інститутів визначити баланс між очним і електронним (дистанційного) навчанням;
- розробити методичні рекомендації з проведення занять в електронній (дистанційній) формі.

V. ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКЕ НАВЧАННЯ. РОБОТА З ОБДАРОВАНОЮ МОЛОДДЮ

Організацію довузівської освіти зосереджено в Центрі довузівської освіти (далі – Центр), який об'єднує підготовчі курси, школи дистанційного навчання і Малий Каразінський університет. Організаційну та навчальну роботу в Центрі забезпечують 11 штатних працівників та 56 доцентів, викладачів і працівників, залучених до педагогічної роботи.

Основними завданнями цього підрозділу є:

- підготовка учнів за предметами незалежного оцінювання якості освіти; залучення молоді до вступу в університет;
- пошук та підтримка обдарованих дітей, сприяння їхній подальшій освіті;
- постійна співпраця з факультетськими комісіями сприяння новому набору;
- профорієнтаційна робота серед школярів, участь в організації масових заходів для учнівської молоді;
- виконання функцій інформаційного центру приймальної комісії протягом року – надання інформації та консультацій щодо факультетів, спеціальностей та Правил прийому до університету.

5.1. Підготовка до вступу в університет

Підготовка в університет учнів навчальних закладів Харкова та Харківської області здійснюється за предметами зовнішнього незалежного оцінювання якості освіти (ЗНО) на підготовчих курсах (вечірня та недільна форми навчання).

У 2019/2020 навчальному році у 27 групах за 8 предметами навчалися 340 слухачів вечірньої та недільної форм навчання.

За договором між Харківським регіональним центром оцінювання якості освіти й університетом у Центрі довузівської освіти протягом лютого-березня 2020 року працював єдиний у м. Харкові пункт реєстрації на ЗНО випускників минулих років (56 осіб), усі вони отримали інформацію щодо факультетів та спеціальностей університету.

Центр бере активну участь у підготовці та проведенні Днів відкритих дверей університету, в цьому навчальному році вони відбулися 10 листопада (1 106 відвідувачів), 9 лютого (706 відвідувачів).

Підготовка харківських школярів та учнів із найближчих районів Харківської області за предметами ЗНО здійснюється щонеділі з 9-00 до 14-20 та у будні з 17-00 до 20-10. Слухачі підготовчих курсів брали участь у «Днях відкритих дверей» та в університетських олімпіадах, усі вони отримали докладну інформацію щодо факультетів та спеціальностей і запрошення до вступу в університет.

5.2. Малий Каразінський університет

У 2019/2020 навчальному році в Малому Каразінському університеті 1 200 учнів віком від 5 до 16 років здобували додаткову освіту за напрямами: комп'ютерні науки, математика, українська, англійська, німецька мови, фізика (теоретична та експериментальна), хімія, біологія, психологія, археологія, історія України та «Майстерня історика», підготовка до школи.

Для обдарованих дітей працюють спеціальні групи підготовки до олімпіад, турнірів та конкурсів різного рівня.

У Малому Каразінському університеті в поточному навчальному році працювали дистанційні школи з математики, фізики, хімії та біології, в яких 123 учні 7–10 класів із навчальних закладів Харківської області здобували додаткову позашкільну освіту.

Щомісяця учні отримують завдання з методичними вказівками, перевірені завдання та рекомендації щодо їхнього виконання повертаються учням. Протягом навчального року для кожної дистанційної школи проведено навчальні дні в університеті, під час яких відбулися лекції, лабораторні та практичні заняття.

У червні в онлайн-режимі пройшла XIX підсумкова наукова конференція Малого Каразінського університету, присвячена Дню науки в Україні. У роботі конференції взяли участь 118 учнів, які репрезентували 107 доповідей. Серед 39 наукових керівників учнів були викладачі, аспіранти та студенти університету. До конференції видано тези доповідей, учасників нагороджено грамотами та пам'ятними сувенірами, а їхні викладачі отримали подяки від ректора університету. Кожен учасник конференції отримав друкований збірник тез усіх доповідей.

5.3. Робота з обдарованими дітьми

Центр бере активну участь в організації проведення в університеті міських та обласних наукових змагань школярів.

У жовтні-грудні 2019 року в університеті відбувся II (міський у м. Харкові) етап Всеукраїнських олімпіад із математики (492 учасники) та фізики (264 учасники), підготовку та проведення яких забезпечили факультети математики і інформатики та ННІ «Фізико-технічний факультет».

З 19 січня до 7 лютого 2020 року включно в університеті відбувся III (обласний) етап Всеукраїнських учнівських олімпіад із математики, фізики, астрономії, хімії, історії, географії, економіки, в яких взяли участь 1 205 учнів. До роботи журі олімпіад було залучено 84 університетські викладачі університету. Усі учасники олімпіад – учні одинадцятих класів – отримали листівки-запрошення до вступу в університет.

Крім організації навчальної роботи у своїх підрозділах, Центр проводить роботу з пошуку обдарованих дітей, їхнього залучення до поглибленого навчання та сприяння їхньому подальшому розвитку.

На початку навчального року Центром спільно з факультетами університету фізико-математичного профілю та Харківським фізико-математичним ліцеєм № 27 для учнів 4–9 класів в університеті проведено фізико-математичне свято «Наукові старты», в якому взяли участь 801 юний математик та 157 фізиків. Під час свята відбулися лекції та особисті олімпіади. Переможців особистих змагань запрошено до навчання в Малому Каразінському університеті на пільгових умовах та нагороджено грамотами.

Біологічним та хімічним факультетами спільно з Центром 16 листопада проведено XXI Хіміко-біологічний турнір імені І. І. Мечникова, в якому взяли участь учні 7–11 класів – 184 біологи та 116 хіміків. Переможці змагань отримали грамоти та подарунки.

За участю університету з 30 листопада до 6 грудня 2019 року включно відбувся II Всеукраїнський Турнір математичних боїв школярів *“Kharkiv Masters”*, у якому взяли участь 119 найсильніших юних математиків із Києва, Львова, Запоріжжя, Кривого Рогу та Харкова.

16 та 23 лютого 2020 року Центр спільно з Харківським фізико-математичним ліцеєм № 27 провів Зимове математичне свято для учнів 4-х класів (350 учасників).

5.4. Співпраця з Малою академією наук України

Харківське територіальне відділення МАН України, президентом якого є ректор університету, забезпечує підтримку обдарованої учнівської молоді, залучення її до наукових досліджень, експериментальної та винахідницької роботи в різних галузях науки та техніки, сприяє роботі учнів у секціях, школах, участі в наукових читаннях, турнірах, науково-практичних конференціях тощо.

16 листопада 2019 року в університеті за участю профільних факультетів відбулася IV обласна учнівська науково-практична конференція Харківського територіального відділення МАН України. У роботі 8 секцій – Історичне краєзнавство, Географічне краєзнавство, Екологія, Фізика, Інформаційні технології, Українська мова, Журналістика, Літературна творчість взяли участь понад 200 учнів із Харкова та Харківської області.

Центр брав участь в організації проведення II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідних робіт учнів – членів Харківського територіального відділення МАН. В університеті було проведено контрольні роботи з української мови та літератури, біології, історії України, математики, а також захист науково-дослідних робіт у відділеннях філософії та суспільствознавства, мовознавства, наук про Землю, історії, математики, фізики і астрономії. Загальна кількість учасників цих заходів – понад 1 000 учнів.

У проведенні контрольних робіт та захистах науково-дослідних робіт учнів – членів МАН взяли участь викладачі та науковці восьми факультетів університету.

У журі конкурсу працювали 84 викладачі й науковці університету, близько 60 здійснювали наукове керівництво учнями-МАНівцями.

5.5. Шефська допомога

Як і щорічно, протягом навчального року університет надав можливість особам з інвалідністю, учням Харківської обласної спеціальної школи ім. Г. В. Короленка та учням комунального закладу «Харківська загальноосвітня санаторна школа-інтернат № 9» безкоштовно підготуватися за предметами до ЗНО та вступних іспитів для вступу в університет та інші навчальні заклади, створюючи для них зручний розклад занять. Зараз на підготовчих курсах Центру безкоштовно навчаються 34 учні.

VI. КУЛЬТУРНА, ПРОСВІТНИЦЬКА І СПОРТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ

6.1. Культурна і виховна діяльність

Значну роль у формуванні світоглядної позиції та ціннісних орієнтацій молоді, передачі їй надбань попередніх поколінь, збереженні та збагаченні культури народу відіграє позааудиторна виховна робота. Вона спрямована на залучення молоді до багатств національної і світової культури та загальнолюдських цінностей, формування у студентів громадської відповідальності, патріотизму, академічної доброчесності, здорового способу життя.

Позааудиторну виховну роботу здійснювали співробітники Навчального центру соціально-виховної та позаосвітньої діяльності й Культурного центру, заступники деканів із виховної роботи, куратори академічних груп у взаємодії з органами студентського самоврядування.

В університеті й на факультетах відбувалися численні виховні та культурно-просвітницькі заходи. Серед загальноуніверситетських заходів можна відзначити такі:

- святкування 31 серпня 2019 року «Дня знань» і посвячення першокурсників у студенти;
- щорічний конкурс творчості першокурсників «Альма матер – 2019» (21–25 жовтня 2019 року) і гала-концерт та церемонія нагородження переможців конкурсу творчості першокурсників «Альма матер – 2019» (14 листопада 2019 року);
- вистава-мюзикл «Східна казка» за мотивами твору «Аладін» за участі професійних акторів та студентів університету (6 листопада 2019 року);
- вистава «Соломія» творчого об'єднання «Інакше» (15 грудня 2019 року);
- урочиста церемонія випуску студентів та святковий концерт у Харківському національному академічному театрі опери й балету імені М.В.Лисенка (13 січня 2020 року);
- у межах святкування 215-ої річниці від дня заснування Каразінського університету проведено низку заходів: екологічну акцію висадження 215 дерев у різних локаціях міста, мистецький студентський конкурс постерів «Я і університет» (листопад 2019 року);
- пісенні мистецькі акції з нагоди 215-ої річниці відкриття університету за участю академічного студентського хору «Ad libitum» 11–25 січня 2020 року на багатьох локаціях міста (залізничний вокзал, міжнародний аеропорт, торговельно-розважальні центри, Харківська філармонія);
- урочиста Асамблея вчених рад університету з нагоди 215-ої річниці відкриття університету (29 січня 2020 року).

Реалізація різноманітних форм та методів культурно-просвітницької роботи здійснюється безпосередньо через творчі об'єднання та колективи Культурного центру університету, що охоплюють 575 студентів:

- ансамбль народного танцю «Сонцеворот»;
- академічний студентський хор «Ad libitum»;
- інструментальний ансамбль;
- студентський театр;
- факультетські команди КВК;
- клуб шанувальників поезії;
- клуб інтелектуальних ігор «Фенікс».

У зв'язку зі значним збільшенням кількості іноземних студентів особливої значущості набула робота з формування чуйного й толерантного ставлення до представників інших країн, залучення студентів-іноземців до громадського та культурного життя університету, сприяння адаптації іноземців. Для іноземних студентів за сприяння Культурного центру проводилися численні тематичні уроки-концерти, творчі вечори та виставки. Студенти-іноземці постійно залучалися до загальноуніверситетських заходів культурно-мистецького спрямування.

У 2019 році було оновлено жіночі концертні костюми університетського хору.

На 2020/2021 навчальний рік заплановано створення нового творчого колективу – жіночого вокального гурту, придбання музичних інструментів для комплектування інструментального ансамблю, оновлення концертних костюмів для університетського хору.

Навчальний центр соціально-виховної та позаосвітньої діяльності Управління якості освіти співпрацює із заступниками деканів із виховної роботи з питань координації роботи кураторів академічних груп – проводяться засідання з нагальних питань та електронною поштою постійно розсилаються методичні матеріали до кураторських годин (інформація про загальноуніверситетські й міські заходи, працевлаштування, нові накази, розпорядження, положення та закони, що стосуються освітнього процесу). Щорічно оновлюється база кураторів академічних груп. За звітний період співробітники Центру провели часткову перевірку проведення кураторських годин на 14 факультетах (через встановлення загальнонаціонального карантину перевірки довелося тимчасово зупинити). Результати проаналізовано та доведено до відома адміністрації університету.

На базі Навчального центру соціально-виховної та позаосвітньої діяльності дипломовані фахівці-психологи постійно проводять безкоштовні консультації для учасників освітнього процесу. У 2019/2020 навчальному році було проведено 313 консультацій, зокрема 132 – дистанційно (Instagram, Telegram, Viber та інше) під час карантину.

Для покращення рівня інклюзивної освіти в Каразінському університеті Центром спільно з Відділом реклами та брендингу розроблено й розміщено спеціальні сповіщальні знаки про місця загального користування та засоби транспортування в університеті для осіб з інвалідністю. Протягом 2020 року планується облаштування навчальних корпусів інформаційними вказівниками зі шрифтом Брайля. Також співробітниками Центру розроблено та впроваджено «Положення про організацію інклюзивного навчання у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна».

З метою запобігання конфліктних ситуацій серед працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, надання підтримки студентам, особам з особливими потребами, студентам-іноземцям включно, у лютому 2020 року було розроблено та впроваджено Положення про врегулювання конфліктних ситуацій у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна та створено комісію з врегулювання конфліктних ситуацій.

Зусиллями співробітників Центру розроблено «Пам'ятку для студентів», де систематизовано та викладено у доступній формі права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу, а також «Пам'ятку для іноземних студентів» англійською мовою, де висвітлено аспекти життєдіяльності університету. Щорічно перед початком навчального року пам'ятки оновлюються та навесні видаються усім першокурсникам.

Навчальний центр соціально-виховної та позаосвітньої діяльності щорічно організовує конкурси на базі Каразінського університету для студентів, зокрема міський конкурс «Молода людина року» (травень-червень 2020 року) та конкурс стипендій Харківського міського голови «Обдарованість» для дітей та молоді (травень-червень 2020 року).

З метою формування у студентів громадської відповідальності, патріотизму, академічної доброчесності, корпоративної культури, здорового способу життя Центром регулярно організовуються та проводяться різноманітні заходи для студентів. Організовано та проведено низку зустрічей студентів різних факультетів університету з представниками Департаменту патрульної поліції, Національної поліції України з питань підвищення рівня правової освіченості, пояснення чинного законодавства, попередження протиправної поведінки студентської молоді (жовтень-листопад 2019 року); спільно із представниками історичного факультету вшановано пам'ять випускника університету Мирослава Мисли у с. Волохів Яр (2 жовтня 2019 року). Спільно із профкомом студентів та Харківським обласним центром Служби крові організовано й проведено День Донора, в якому взяли участь понад 100 студентів та працівників університету (9 жовтня 2019 року).

Також співробітники Центру взяли участь в урочистостях з нагоди Дня Українського козацтва, Дня захисників України (14 жовтня 2019 року); Дня визволення України (28 жовтня 2019 року), в організації зустрічі студентів Каразінського університету із Героєм України Володимиром Жемчужовим у межах освітнього проєкту «Бранці Кремля» (24 жовтня 2019 року), з китайським підприємцем, засновником і головою ради директорів компанії «Alibaba Group» Джеком Ма (7 листопада 2019 року), зустрічі стипендіатів програми «Завтра.UA» з метою презентації Стипендіальної програми Фонду Віктора Пінчука (13 листопада 2019 року). Спільно з історичним факультетом з нагоди Дня Гідності та Свободи організовано та проведено тематичну лекцію, присвячену одній із ключових вимог Революції гідності – європейській інтеграції як цивілізаційному вибору України (21 листопада 2019 року). Центром організовано участь делегатів Каразінського університету у покладанні квітів до Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору з нагоди Дня пам'яті жертв Голодоморів, участь у Всеукраїнській акції «Запали свічку», що відбулася у Музеї університету (23 листопада 2019 року), участь в урочистостях із нагоди Дня Соборності України (січень 2020 року), участь в урочистостях із нагоди Дня Героїв Небесної Сотні (лютий 2020 року); Дня народження Т. Г. Шевченка (9 березня 2020 року). Навчальний центр соціально-виховної та позаосвітньої діяльності координує діяльність студентського клубу «Karazin Student Hall», у якому для студентів постійно проводяться освітні, культурні та розважальні заходи.

19 грудня 2019 року співробітники Центру спільно із профкомом студентів відвідали підшефну школу-інтернат і привітали вихованців зі Святом Святого Миколая та Новим Роком.

Центр постійно взаємодіє з органами студентського самоврядування, профспілковими організаціями, іншими громадськими, молодіжними, студентськими та волонтерськими організаціями.

6.2. Фізичне виховання та розвиток спорту

У 2019/2020 навчальному році продовжено роботу з реалізації «Програми розвитку фізичної культури та спорту», розрахованої на 2018–2021 роки та «Стратегії розвитку університету на 2019–2025 роки».

Минулого навчального року роботу з фізичного виховання студентів було ускладнено ситуацією, пов'язаною з пандемією коронавірусу та оголошенням карантину, внаслідок чого значну кількість спортивних змагань та спортивно-масових заходів було скасовано.

Кафедра фізичного виховання та спорту проводила спортивно орієнтоване фізичне виховання шляхом організації груп із видів спорту з урахуванням інтересів студентів та можливостей спортивних споруд університету. Реформування вищої освіти, наслідком якого було вилучення дисципліни «Фізичне виховання» як обов'язкової з навчальних планів на перших курсах, значно зменшило кількість студентів, які займаються фізкультурно-оздоровчою діяльністю на університетських спортивних спорудах. Система організації навчального процесу з фізичного виховання дає змогу кожному студенту університету реалізувати свої потреби у сфері фізичної культури та спорту впродовж усього терміну навчання. У 2019/2020 навчальному році фізичним вихованням та спортом займалися близько 2 200 студентів.

Проблема фізичного виховання студентів в університеті потребує вирішення, особливо це стосується занять студентів на першому курсі. Фактичне скасування обов'язкових занять не сприяє формуванню фізичної культури першокурсника, ускладнює проведення традиційних студентських змагань. Оскільки і в наступному навчальному році заняття з фізичного виховання передбачено як факультативні на усіх факультетах (за винятком медичного, на якому є підсумковий контроль у вигляді заліку), можна прогнозувати подальше скорочення кількості студентів, які займатимуться фізичним вихованням на університетських спортивних спорудах. Тому кафедрі фізичного виховання та спорту у тісній співпраці з органами студентського самоврядування необхідно терміново шукати нові форми роботи. Також необхідно до початку нового навчального року наповнити дистанційний курс «Фізичне виховання» для його практичного використання у роботі зі студентами.

Минулого навчального року зусиллями ректорату, студентської профспілкової організації і кафедри фізичного виховання та спорту продовжено роботу, розпочату три роки тому, з обладнання та забезпечення інвентарем спортивних кімнат у студентських гуртожитках № 6, № 9, № 10 та № 11, де студенти за місцем проживання мали змогу займатися вдосконаленням свого здоров'я засобами фізичної культури. Достатньо популярним серед студентів та працівників був спортивно-оздоровчий майданчик для гри в настільний теніс на території Головного корпусу університету.

У вересні 2019 року на традиційному Всеукраїнському Олімпійському уроці з нагоди Міжнародного дня студентського спорту було проведено нагородження кращих спортсменів університету за результатами попереднього навчального року: команди з чирлідінгу, футзалу, тенісу і стрільби з лука. Репрезентовано спортивний символ Каразінського університету, яким став бабак «Team'Co».

Основою спортивно-масової роботи в університеті стала якісно спланована діяльність спортивних секцій і фізкультурно-оздоровчих груп, а також система спортивних змагань серед факультетів. На жаль, у зв'язку з карантинном, 70-ту студентську Спартакіаду було проведено у неповному обсязі. Не були завершені

змагання з баскетболу (юнаки), та не проведені змагання з тенісу й атлетичного двоборства. Однак попри такі обставини у 70-ій студентській Спартакіаді університету взяли участь 680 студентів (у 69-й Спартакіаді – 624 студенти). У першій групі факультетів у комплексному заліку Спартакіади перемогла команда економічного факультету, друге місце посіла команда медичного факультету, третє – факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу. У другій групі перемогли студенти фізичного факультету, друге місце посіли студенти Навчально-наукового інституту «Фізико-технічний факультет», третє – Навчально-наукового інституту комп'ютерної фізики та енергетики.

Крім традиційної студентської Спартакіади, було проведено: спортивне свято першокурсників; кубки студентського профкому з волейболу. Кубок ректора з мініфутболу не було проведено у зв'язку з карантинном. Проведено багато спортивних турнірів на факультетах. Напруженість боротьби за перемогу в кожному турнірі та активна підтримка вболівальниками своїх команд свідчать про зростання протягом останніх років інтересу до занять фізичною культурою та спортом в університеті, причому як серед студентської молоді, так і серед працівників університету.

Провідні спортсмени університету у 2019/2020 навчальному році досягли значних успіхів у спортивних змаганнях найвищого рівня. Микита Кравчук (Навчально-науковий інститут комп'ютерної фізики та енергетики) виборов перше місце на Чемпіонаті України зі стрільби з лука серед юніорів, друге місце – на XIV Літній Універсіаді України та третє місце – на етапі Кубка України.

Студентки нашого університету протягом навчального року також неодноразово перемагали та ставали призерками Всеукраїнських змагань із чирлідінгу, отримали понад 100 медалей різного ґатунку. У листопаді національна збірна команда України, основу якої складають спортсменки Каразінського університету, стала бронзовим призером на Чемпіонаті світу з чирлідінгу IFC, який проходив у Японії.

Кількість студентів, які займалися у групах спортивного виховання минулого навчального року, склала 362 особи (збільшилася порівняно з минулим навчальним роком на 31 особу). У 2019/2020 навчальному році переможцями щорічних обласних студентських змагань «Спорт протягом життя», у яких до початку карантину було проведено змагання лише у 10 з 34 видів спорту, стали команди Каразінського університету з настільного тенісу, серед призерів цих змагань – команди з футзалу, настільного тенісу та шахів.

За успішний виступ на чемпіонаті Європи серед студентів 2019 року гравці та тренери команди Каразінського університету з футзалу отримали відзнаки й нагороди Асоціації футболу України та подяки від Міністерства освіти і науки України за внесок у піднесення міжнародного авторитету України. Наразі наші футзалісти вийшли до етапу плей-офф на чемпіонаті України серед закладів вищої освіти 2019/2020 навчального року. Продовження чемпіонату заплановано на початок липня. А от Європейські студентські ігри, які мали відбутися у липні в Белграді (Сербія) за участю нашої команди з футзалу, перенесено на 2021 рік.

Успішно виступили представники університету у XIV літній Універсіаді України. У вересні 2019 року на церемонії нагородження переможців та призерів загальнокомандного заліку Каразінський університет було нагороджено кубком за друге місце серед ЗВО, у яких навчається 5–10 тис. студентів.

Університет має дві кращі в Україні спеціалізовані бази – тенісний комплекс «Унікорт», де у травні-червні оновлено покриття кортів, та споруди фехтувального сектору спорткомплексу «Каразінський». Восени 2019 року розпочато капітальний ремонт спортивної зали настільного тенісу та бадмінтону у Північному навчальному корпусі, завершення якого планується до початку нового навчального року. Також розпочато реконструкцію території навчально-спортивного комплексу «Каразінський», але темпи реалізації цього проєкту вкрай повільні. Проведено ремонт спортивної зали у студентському гуртожитку № 9.

Усе це свідчить про те, що нам потрібно кардинально змінити підхід до розвитку фізичної культури і спорту в університеті, оптимізувати структуру та роботу фізкультурно-спортивних підрозділів для більш ефективної діяльності з експлуатації Каразінської спортивної інфраструктури – насамперед для потреб студентів та працівників університету, а також для надання комерційних фізкультурно-оздоровчих послуг у вільний час.

VII. ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Діяльність бібліотеки здійснюється відповідно до Стратегії розвитку Центральної наукової бібліотеки, яку розроблено в контексті Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019–2025 роки, і що спрямована на досягнення визначених університетом пріоритетів. Головне завдання – забезпечення інформаційних, науково-дослідних, освітніх, культурних та рекреаційних потреб спільноти університету.

Основні принципи реалізації стратегії – орієнтація на користувача, відкритість і високий рівень адаптації до змін, соціальне партнерство, постійний аналіз діяльності та результатів у досягненні мети.

Протягом навчального року бібліотека працювала за цими принципами для забезпечення повного, якісного й оперативного бібліотечно-бібліографічного та інформаційного обслуговування користувачів: професорсько-викладацького складу, науковців і студентів. Бібліотека постійно працює над створенням комфортного бібліотечного простору для своїх відвідувачів: пропонує своїм користувачам ресурси – як друковані, так і електронні, придбані та створені бібліотекою, розширює е-доступ до цінних та рідкісних видань із фондів; комплектує бібліотеку новими документами, зокрема – англійською мовою; організовує консультативні заняття з культури академічної доброчесності.

ЦНБ продовжує плідно співпрацювати з міжнародними організаціями і фондами, є членом проекту ELibUkr «Електронні бібліотеки України», членом Асоціації «Інформатіо-Консорціум», згідно з підписаними угодами підтримує творчі відносини з бібліотеками, інформаційними центрами та громадськими товариствами країн Євросоюзу, Відділом преси, освіти та культури Посольства США в Україні. Діють угоди про співпрацю ЦНБ із закордонними бібліотеками й організаціями: Всесвітньою цифровою бібліотекою (World Digital Library), Європейською цифровою бібліотекою «Europeana» (документи з фонду книжкових пам'яток репрезентовані у цих всесвітньовідомих базах даних), дослідницьким Центром польської бібліографії імені Естрейхерів Ягеллонського університету (Республіка Польща), Бібліотекою фізики, астрономії та прикладної інформатики Ягеллонського університету (Республіка Польща), Бібліотекою Ягеллонського університету, Науковою бібліотекою Політехніки Лодзі (Республіка Польща), Академічною бібліотекою Латвійського університету (Рига, Латвія), Центральною бібліотекою Болгарської Академії наук (Софія, Болгарія), Національною бібліотекою Латвії. ЦНБ були підписані угоди про співпрацю та партнерство між Центральним державним науково-технічним архівом України та компанією «Цифрова країна». Продовжується творча співпраця між Генеральним Консульством Республіки Польща у Харкові, Фондом Грецької Культури (Одеська філія).

Підготовлено угоди про співпрацю з бібліотеками Вільнюського університету (Литва), Амброзіанською бібліотекою (Італія), Білоруського державного університету культури і мистецтв.

У 2019 році бібліотекою було подано проєкт до Посольства США на створення на базі Центру «Вікно в Америку» інтелектуального креативного майданчика для реалізації творчих ідей користувачів бібліотеки «IDEA-SPACE». У червні 2020 року бібліотека отримала позитивну відповідь на отримання гранту для створення майданчика.

Здійснюється книгообмін між організаціями з 24 країн світу: Бібліотека Ягеллонська (Краків, Республіка Польща), Бібліотека Лейпцизького університету (Німеччина), Бібліотека Софійського університету (Болгарія), Бібліотека університету Велико Тирново (Болгарія), Бібліотека Конгресу США, Академічна бібліотека Латвійського університету (Рига, Латвія), Бібліотека Болгарської академії наук (Софія, Болгарія), Бібліотека Австрійської академії наук (Відень, Австрія), Національна бібліотека імені Кирила і Мефодія (Болгарія), Бібліотека Литовської академії наук, Хітотсубаши університет Куніташи (Токіо, Японія), Американське математичне товариство (Енн Арбор, США), Філософське товариство (Велика Британія), Культурно-просвітницька організація «Матиця сербська» (Сербія), Японська психологічна асоціація (Токіо) та ін.

Серед поважних іноземних гостей ЦНБ у 2019 році були: Девід Шульц, професор політології університету Міннесоти (США); Девід Майк Рейнерт, радник із питань преси, освіти та культури Посольства США в Україні; Метью Андервуд, керівник програми «Американські центри» Посольства США в Україні; Тімоті Коллінз, аташе з питань вивчення англійської мови Посольства США в Україні; Маджія Крауз, керівник проекту американських просторів в Україні; Ерік С. Петерсен, юрист, провідний світовий експерт у дослідженні творчості Томаса Джефферсона.

Бібліотеку відвідали – делегація з Університету імені Адама Міцкевича в Познані (Польща) у складі професорів-істориків Станіслава Янковяка, Пьотра Окулевича, Марека Миколайчика та ад'юнкта Агнешки Савич, а також – професора, віцедиректора Інституту славістики Польської Академії наук Хелени Красовської (Варшава, Польська Республіка); професор Ягеллонського університету Недзьведзь Якуб; директор відділення славістики Амброзіанської бібліотеки, доктор Академії, монсеньйор Франческо Браскі (Мілан, Італія); представники Білоруського державного університету культури і мистецтв викладач Олег Барма та доцент кафедри інформаційних ресурсів і комунікацій Олена Політевич.

У вересні ЦНБ відвідали учасники проекту міжнародної мистецької резиденції «Резиденти Всесвіту» (Residents of Universe), який було реалізовано у Каразінському університеті за ініціативою ЄрміловЦентру. Над створенням свого творчого проекту у ЦНБ працював Еступінан Хав'єр Давіла (Іспанія, Карибські острови). Результатом його творчості став відеофільм.

7.1. Комплектування фондів

За 2019/2020 навчальний рік до бібліотечного фонду надійшло 14 999 документів. Серед яких – 10 783 примірники книжкових видань, 1 912 періодичних, 2 249 неопублікованих документів та 55 магнітних дисків.

Загальна кількість навчальної літератури, якою у поточному навчальному році поповнився бібліотечний фонд, становить 8 939 документів. Окрім навчальної, надійшло 5 847 примірників наукової та 213 примірники художньої літератури. Всю навчальну літературу згідно з заявками кафедр і факультетів було придбано у другій половині 2019 року – це 6 877 навчальних видань провідних світових видавництв на загальну суму 3 136 010 грн., серед яких 4 630 – англійською. Планується придбання у 2020 році колекції видань навчальної літератури (електронні підручники), до яких буде надано доступ із комп'ютерів бібліотеки та підрозділів Каразінського університету. На сьогодні придбання навчальних електронних посібників є дуже

актуальним, як і репрезентування в інституційному репозитарії електронних видань, створених викладачами університету.

Фонд ЦНБ на 1 червня 2019 року

Назв	479 305
Примірників (із мережними локальними документами)	3 456 012
Книг	2 111 985
Журналів	1 176 987
Газет	9 336
Дисертацій	8 062
Авторефератів	104 742
Рукописів	993
Мап	2 519
Звітів	2 677
На електронних носіях	3 589
Мережні локальні документи	35 122
Наукової літератури	1 879 688
Навчальної літератури	1 163 992
Художньої літератури	377 210

Передплата у 2019/2020 навчальному році здійснювалася у повному обсязі згідно з інформаційними потребами університету. У другій половині 2019 року було укладено договори на загальну суму 209 000 грн (212 комплектів), а у 2020 році – один договір на суму 47 800 грн (передплата 47 комплектів газет на II квартал). Отже, разом передплачено 259 комплектів на суму 256 800 грн. Підготовлений договір на передплату періодичних видань для ЦНБ та для підрозділів університету на друге півріччя 2020 року.

За 2019/2020 навчальний рік бібліотека отримала в дар 1 404 документи на суму 204 197,14 грн. Серед організацій-дарувальників: Фонд національно-культурних ініціатив імені Гната Хоткевича, історико-культурний заповідник «Більськ», Інститут обдарованої дитини НАПН, видавництва «Наукова думка», «Академперіодика», Фондація імені Анастасіоса Левентіса. Бібліотека також отримала дуже рідкісне факсимільне видання Пересопницького Євангелія, яке було подаровано Фондом пам'яті блаженного митрополита Володимира.

7.2. Обслуговування користувачів. Упровадження автоматизованих технологій

За єдиним обліком у ЦНБ записано 16 400 користувачів, зокрема – 2 920 першокурсників. Протягом навчального року всіма структурними підрозділами бібліотеки обслуговано 82 тис. користувачів, видано – 1 млн 300 тис. примірників на різних носіях інформації, кількість відвідувань склала 400 тисяч.

Студенти та викладачі під час запису отримують «Єдину картку читача ЗВО Харкова». Картка дає право безкоштовного обслуговування в читальних залах бібліотек – учасниць проекту та доступ до електронних ресурсів. 27 бібліотек Харкова входять до цього проекту. Для більш активних зв'язків факультетів з бібліотекою створено корпус бібліотечних кураторів, робота якого дає позитивний результат.

Завдяки сучасній автоматизованій інформаційно-бібліотечній системі *Absotheque Unicode* автоматизовані майже всі бібліотечні процеси, всі пункти обслуговування користувачів. Завдяки АІБС електронні ресурси доступні для академічної спільноти, студентів та віддалених користувачів 24 години на добу з будь-якого місця, де є мережа Інтернет.

У Стратегії розвитку бібліотеки Каразінського університету на 2019–2025 роки багато уваги приділяється розвитку *e*-ресурсів університету. На цей час у локальній інтернет-мережі та у глобальній інтернет-мережі бібліотекою репрезентовано 35 122 повнотекстові документи. З них 14 589 документів – у репозитарії eKhNUIR, 9 110 документів – у архіві eScriptorium, 8 235 (48 000 сторінок) номерів періодичних видань – в архіві Karazin.Back2News. В інтранет-мережі бібліотеки в архіві LIBRARIA репрезентовано 2 794 номери періодичних видань ЦНБ. Сайт цього проекту надає можливість повнотекстового пошуку для користувача у багатьох ресурсах архіву, але у повному обсязі доступ до нього можливий тільки на комп'ютерах у бібліотечній мережі. Під час карантину архів було відкрито для усіх користувачів інтернет-мережі.

Електронний каталог, сайти електронних архівів та електронного замовлення літератури працюють у режимі 24/7.

В електронному каталозі – 1 млн 032 тис. записів, відображено інформацію про 1 млн 540 тис. примірників. До записів електронного каталогу додаються посилання на повні тексти методичних та навчальних посібників, до яких є доступ тільки у локальній мережі університету. Крім того, у ньому є посилання на повнотекстові ресурси, які розміщені в електронних архівах eKhNUIR та eScriptorium, що створюються бібліотекою, і репрезентовані у вільному доступі в мережі Інтернет.

За минулий рік електронний каталог ЦНБ відвідали користувачі з 122 країн світу, зафіксовано більше 201 тис. відвідувань, майже 372 тис. перегляди сторінок сайту електронного замовлення; електронний архів праць учених університету – eKhNUIR відвідали користувачі зі 130 країн світу.

В архіві рідкісних видань і рукописів для науки й освіти eScriptorium репрезентовано 9 110 документів XIV–XX ст. Статистика відвідувань цього архіву згідно з Google Analytics зростає: користувачів – 96 тис. зі 132 країн світу, майже 113 тис. відвідувань, близько 77 тис. переглядів сторінок сайту архіву.

У минулому році значно розширилися колекції «Харківських періодичних видань» (4 757 документів), збільшилася електронна колекція «ALMA MATER – до 215-річчя Харківського університету», яка поповнилася роботами з історії університету та працями вчених університету (репрезентовано 1 840 документів). Під час карантину укладено ще одну нову колекцію – «Боротьба з інфекційними хворобами».

Наповнюється новий розділ архіву – «Харківський університет сторінками періодичних видань», де розміщуються статті, нотатки про університет із перших харківських газет «Утро», «Южный край», «Харьковские губернские ведомости». Здійснено пошук у 27 підшивках газети «Харьковские губернские ведомости» за 1884–1885, 1869, 1886–1892, 1909, 1914, 1915 роки та газети «Харьковские известия» 1817–1823 роки. Відібрано й описано матеріал, який стосується Харківського університету: огляди, нариси, статті, оголошення, статистичний матеріал, хронологічні нотатки, події тощо.

В електронному архіві зацифрованих періодичних видань Karazin.Back2News розміщені 8 235 номерів газети «Южный край», зокрема – 436 номерів ілюстрованого

додатка до газети, з них розпізнано (тобто надано можливість здійснювати пошук у тексті за ключовими словами). Торік у ЦНБ зацифровано 14 тис. сторінок газети. Сканування виконувалося на новому планетарному сканері формату A1 Zeutschel Omniscan 12000.

У період карантину онлайн-послуги, електронні архіви та бази даних світової періодики стали важливим ресурсом для наукової та навчальної роботи університетської спільноти, розвитку онлайн-сервісів.

Працівники перейшли на обслуговування користувачів у дистанційному режимі: консультували за допомогою електронної пошти, телефоном, надавали тематичні довідки науковцям університету, м. Харкова та інших міст України. Надавалися консультації з користування електронними ресурсами ЦНБ, бібліографічні консультації, перевірялися бібліографічні списки до наукових публікацій, присвоювалися індекси УДК, наповнювалися електронні архіви, підтримувалася робота сайту, соціальних мереж, організовувався доступ до світових баз даних, велися переговори з видавництвами, працівники брали участь у професійних вебінарах та організовували власні.

Під час карантину бібліотекою за короткий час було створено і розміщено в архіві eScriptorium спеціальну колекцію «Боротьба з інфекційними хворобами», де опубліковано близько 200 документів про епідемії у Харкові та Україні у XIX – на початку XX століть. Протягом короткого періоду з моменту появи колекції статистика відвідувань засвідчила актуальність і потребу в документах.

За період із 18 березня до 10 червня 2020 року включно репозитарій eKhNUiR відвідало 30 489 користувачів (36 103 відвідування, 157 084 перегляди сторінок), архів рідкісних видань і рукописів eScriptorium – 29 218 користувачів (34 193 відвідування, 235 011 переглядів сторінок). Ця статистика, порівняно з аналогічним за місяцями періодом 2019 року, збільшена майже вдвічі.

Бібліографи працювали над укладанням та редагуванням бібліографічних покажчиків: І. І. Мечников; М. М. Ковалевський; Ю. В. Буйнов; «Покажчик змісту "Вісника ХНУ імені В. Н. Каразіна"», «Філологи: викладачі факультету іноземних мов»; «Каталог дисертацій, що захищені у Харківському університеті»; «Україномовні видання XIX ст. – початку XX ст.»; «Польська художня література XIX ст. у фондах ЦНБ (Polska literatura rękopisna XIX wieku w funduszach biblioteki)»; «Література з історії та культури Польщі у фондах ЦНБ (Literatura na temat historii i kultury Polski w funduszach biblioteki)». Редагувався тезаурус електронного каталогу, переглянуто 19 000 предметних рубрик.

Для періодичного фахового науково-теоретичного видання, в якому висвітлюються актуальні проблеми бібліотечно-інформаційної діяльності, бібліографознавства, книгознавства, соціальних комунікацій у бібліотечно-інформаційній галузі – «Бібліотечного вісника» НБУВ, – було підготовлено та прийнято до друку 12 статей у спеціальний випуск, присвячений 215-ій річниці ЦНБ.

Було перекладено з англійської мови та адаптовано для розміщення на сайті ЦНБ міжнародний стиль цитувань OSKOLA, підготовлено презентацію з метою проведення занять для науковців з ознайомлення із цим стилем. Проводилася робота з опрацювання міжнародних стилів цитувань Harvard Referencing Style, MLA Style, Chicago Style: Author-Date, Chicago Style: Notes and Bibliography, APA Style, ACS Style, IEEE Style, підготовлено презентації для проведення консультативних занять зі студентами.

Підготовлено та оновлено матеріали: «Положення про ЦНБ», «Положення про електронну бібліотеку ЦНБ», «Положення про відділ книжкових пам'яток, цінних

видань і рукописів», «Положення про відділ читальних залів», «Положення про сектор міжкультурного діалогу та проєктної діяльності бібліотеки».

Працівники брали участь в онлайн-конференціях «Бібліотеки в умовах пандемії COVID-19»; «Як організувати віддалену роботу колективу університетської бібліотеки в умовах невизначеності», «Практика віртуального інформаційно-бібліографічного обслуговування», що були організовані Українською бібліотечною асоціацією та проходили у квітні-травні 2020 року. Працівники ЦНБ також під'єдналися до вебінарів Європейського бюро бібліотечних, інформаційних і документаційних асоціацій (European Bureau of Library, Information and Documentation Associations).

Центр «Вікно в Америку» організовував та проводив онлайн-заходи (розмовні клуби англійською мовою, презентації програм академічного обміну для молоді, тематичні онлайн-презентації). Координація із волонтерами Центру проходила через платформу ZOOM, Skype, Telegram (обговорення та планування віртуальних заходів і залучення до участі у віртуальних проєктах).

В онлайн-режимі працівники пройшли підвищення кваліфікації завдяки участі у вебінарах, що були організовані компаніями Clarivate, Elsevier. Отримано 75 сертифікатів учасників вебінарів.

Фахівці бібліотеки брали участь в онлайн-конференції в межах проведення громадського обговорення проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України „Про бібліотеки і бібліотечну справу“» (нова редакція), що була організована Міністерством культури та інформаційної політики України й Українською бібліотечною асоціацією. До нової редакції Закону «Про бібліотеки та бібліотечну справу» були підготовані пропозиції і надіслані до Міністерства культури та інформаційної політики України.

Для методичного об'єднання українських університетів, яке очолює Наукова бібліотека імені М. Максимовича Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка, підготовлено зведену «Таблицю основних статистичних показників роботи бібліотек закладів вищої освіти Харківського зонального методичного об'єднання».

Під час спалаху коронавірусу багато організацій відкрили безкоштовний доступ до своїх електронних бібліотек. Серед них: Міжнародна організація в галузі комп'ютерних наук "Association for Computing Machinery". Видавництво Oxford University Press репрезентувало збірник з інтернет-ресурсів та провідних журналів у вільному доступі, щоб допомогти тим, хто працює над вирішенням ситуації з коронавірусом. Wiley надало колекцію журнальних статей та розділів книг про дослідження коронавірусу, вільно доступних світовій науковій спільноті. Springer Nature запустив глобальну програму підтримки навчання та викладання у закладах вищої освіти в усьому світі. Університет отримав доступ до понад 500 ключових підручників у колекціях тематичних книг Springer Nature. Віддалений доступ до ресурсів під час карантину надали компанії Clarivate, Elsevier, EBSCO, eLibraryUSA (JSTOR, ProQuest Dissertations & Theses Database та ін.).

Уся інформація про відкриття баз даних надавалася на сайтах ЦНБ, університету та у соціальних мережах.

МОН України продовжив передплату на міжнародні наукометричні бази даних Scopus та Web of Science для Каразінського університету. Відповідно до Наказу МОН України від 29 травня 2020 року № 721, було продовжено доступ до наукометричних баз SCOPUS і WEB OF SCIENCE для наукової університетської спільноти. Доступ було надано за рекомендаціями Комісії МОН, до якої входять експерти як від академічної,

так і від університетської наукової спільноти. До складу експертної комісії МОН України було рекомендовано працівника ЦНБ, зав. сектором Г. Штана. Наразі МОН домовилося з компаніями, що надають доступ до баз даних, про передплату Web of Science на 1 рік, а Scopus – на 9 місяців. Терміни планується продовжити відповідно до показників активності користування базами та наявності бюджетних коштів.

Каразінський університет за рекомендацією експертної Комісії МОН отримав також доступ до БД SciVal. Це онлайн-платформа для моніторингу та аналізу міжнародних наукових досліджень, що забезпечує подання й оцінку результатів досліджень за всіма галузями наук, дозволяє організаціям та їхнім керівникам оптимізувати стратегічне інвестування коштів, а також ефективно визначати подальші напрями дослідницької роботи.

З метою розширення доступу читачів ЦНБ до новітніх освітніх технологій було передплачено доступ до навчальної платформи USMLE, завдяки якій студенти медичного факультету мали змогу готуватися до кваліфікаційного іспиту КРОК-1 та КРОК-2. За статистикою 2019 року було проведено 10 253 пробні тестування на комп'ютерах у бібліотеці. Актуальним залишається питання надання віддаленого доступу до цієї бази для студентів, які проживають у гуртожитках.

Бази даних, доступ до яких надавався ЦНБ у онлайн-режимі протягом 2019/2020 навчального року

№ з/п	Назва	Зміст
Бази даних, придбані за підтримки МОН		
1	Web of Science	БД від Clarivate – найвідоміша наукометрична бібліографічна база даних наукових статей із престижних періодичних видань, книг та матеріалів наукових конференцій із зазначенням реальної цитованості цих матеріалів.
2	SCOPUS	Найбільша у світі наукометрична бібліографічна й реферативна база даних та інструмент для відстеження цитованості статей, опублікованих у наукових виданнях.
3.	SciVal (3 другого півріччя 2020 року)	Онлайн-платформа для моніторингу та аналізу міжнародних наукових досліджень, забезпечує подання та оцінку результатів досліджень в усіх галузях науки, дає змогу організаціям та їхнім керівникам оптимізувати стратегічне вкладення коштів, а також ефективно визначати подальші напрями дослідницької роботи.
Бази даних, отримані за сприяння спонсора		
3	Журнали Oxford University Press	Понад 300 журналів мають високий рейтинг у світовій науці та охоплюють природничі науки, математику, гуманітарні та соціальні науки, економіку та фінанси, юриспруденцію, особливо цінні в колекції видання з біології та медицини.
Бази даних, придбані за кошти університету		
4	Institute of Physics Publishing	Наукові періодичні видання бази даних IOPScience – архів понад 70 назв видань, 700 000 статей із різних розділів фізики.
5	EBSCO	Мультидисциплінарна англійська повнотекстова база, яка містить понад 10 000 назв періодичних видань з усього світу.
	USMLE	Програма – інструмент оцінки знань студентів вищих медичних закладів освіти для підготовки до державних іспитів КРОК.
Бази даних, що надавали частковий доступ		
1	Журнали SpringerNature	Мультидисциплінарна колекція з 2 211 наукових журналів міжнародного видавництва Springer.

№ з/п	Назва	Зміст
2	Cambridge University Press	384 журнали – прикладні науки, бізнес менеджмент, геонауки, гуманітарні науки, медицина, фізичні науки, математика, соціальні науки.
3	Royal Society Publishing	Журнали та архіви Лондонського Королівського Товариства з біології, еволюції, екології, фізики, нанотехнологій, хімії, медицини, математики, інженерії та ін.
4	Журнали Королівського хімічного товариства (Royal Society of Chemistry)	Понад 40 назв журналів одного з найвідоміших видавців літератури з хімії.
5	CUL Online	Бібліотека навчальної літератури – понад 1 000 українськомовних навчальних посібників та підручників, рекомендованих МОН України, з економічних, гуманітарних і природничих наук.
Віртуальні бази даних бібліотеки Міжнародної інформаційної служби Держдепартаменту США «eLibrary USA» – 10 баз (у Центрі «Вікно в Америку»)		
1	PressReader	Понад 400 американських та міжнародних газет і журналів.
2	Flipster	17 цифрових журналів про поточні події, культуру США та зовнішню політику.
3	Gale Academic OneFile	Доступ до повнотекстових статей із майже 8 000 наукових журналів.
4	JSTOR	Повнотекстові статті із соціальних наук, економіки та історії з 850 академічних журналів.
5	ProQuest Dissertations & Theses Global	База даних вміщує понад 1,5 млн дисертацій та рефератів із понад 700 університетів.
6	Gale In Context: Middle School	Понад 1 000 журналів та газет. Орієнтований на учнів 11–13 років.
7	Gale in Context: Opposing Viewpoints	Думки експертів щодо суперечливих та дискусійних тем, статті з цих тем у тисячах газет та журналів.
8	Digital Literacy	Пов'язані з мережею Інтернет теми щодо соціальних мереж, кіберзалякування, конфіденційності, дослідницьких навичок та інструментів, а також інших цифрових проєктів.
9	Kanopy	Стрім із підбірки понад 100 документальних фільмів, які присвячені найцікавішим сучасним темам у Сполучених Штатах.

7.3. Культурно-просвітницька діяльність

Метою культурно-просвітницької діяльності ЦНБ є перетворення бібліотеки на популярний центр комунікації студентів та викладачів. Уже зараз бібліотека є базою для проведення партнерських та університетських заходів різних рівнів: загальноуніверситетських, факультетських, студентських клубів за інтересами. Загалом у ЦНБ було проведено понад 400 різноманітних культурно-просвітницьких заходів різного спрямування. Це презентації видань, виставок, у тому числі – художніх, розмовні клуби, культурні та інформаційні заходи, а також екскурсії бібліотекою. Протягом року було проведено 72 екскурсії для різних категорій відвідувачів: для колег-бібліотекарів, для студентів та школярів, для почесних гостей університету і науковців. Бібліотека брала участь у Днях відкритих дверей, для майбутніх абітурієнтів також були організовані ознайомчі екскурсії бібліотекою, у ці дні бібліотеку відвідали понад 400 майбутніх абітурієнтів.

Протягом навчального року було організовано 184 книжково-ілюстративні, 8 художніх і 14 віртуальних виставок. Серед віртуальних – до ювілею вихованця і Почесного доктора Каразінського університету, лауреата Нобелівської премії в галузі фізіології й медицини Іллі Івановича Мечникова, до Дня науки – виставка, присвячена вченому-правознавцю, доктору юридичних наук, професору Харківського університету Д. І. Каченовському. Репрезентовано виставки до Дня Європи, до Дня слов'янської писемності й культури та ін.

Вихованню патріотичних почуттів до рідної землі сприяли краєзнавчі експозиції про історичний, культурний розвиток краю, регіону, навчального закладу, про подвиги земляків, які захищали рідний край, про військові дії за визволення Харківщини в роки Другої світової війни, про творчість письменників Харківщини, про історію Харківського університету.

Традиційно бібліотека віддає пошану державним святам та історичним датам, організація цих експозицій залишається пріоритетним напрямком у виставковій діяльності. Були організовані книжкові експозиції: «День Соборності України», «Свіча пам'яті. Голодомор 1932–1933 рр.», «День пам'яті героїв Крут», «День Конституції України», «День незалежності України», «Воїн у дзеркалі часу». У лютому – березні 2020 року експонувалася виставка «Заради нашого життя», присвячена вшануванню подвигу учасників Революції гідності та увічненню пам'яті Героїв Небесної Сотні.

Відзначено ювілеї видатних учених університету і фахових спеціальностей шляхом експозицій: О. В. Погорелов (1919–2002), видатний вчений, професор Харківського університету; В. М. Андронов (1939–2019), фізик, професор Харківського університету; В. І. Лапшин (1809–1888), професор фізики Харківського університету; Корифей українського художнього перекладу М. О. Лукаш (1919–1988); Гальванічні дослідження в Харківському університеті (1859); Античність та університетська філософія; Актуальні питання сучасної медицини та інші.

У жовтні 2019 року в Каразінському університеті відбулася конференція, присвячена діяльності лауреата Нобелівської премії миру Фрідтйофа Нансена в Україні у 1921–1923 роках. ЦНБ репрезентувала книжково-тематичну експозицію «Норвегія. Нансен. Харків»: експонувалися твори Ф. Нансена, рідкісні скандинавські видання XVII–XVIII ст., а також газети 1923 року, у яких висвітлювалася хронологія перебування Нансена на Харківщині, де він очолював Міжнародний комітет з допомоги тим, хто страждав від голоду у 1921–1923 роках.

У листопаді було організовано книжково-ілюстративну виставку, присвячену Ю. В. Кнорозову (1922–1999 рр.), видатному історику, етнографу, дешифрувальнику писемності майя. Вчений навчався на історичному факультеті Харківського університету (1940 р.), де й розпочався його шлях у науку. На виставці було репрезентовано праці вченого, наукові публікації у періодичних виданнях, копію «Особової справи Ю. В. Кнорозова» (1939 р.) з архіву Музею історії університету та оригінальний альбом, який бібліотека отримала в дарунок від родини Кнорозових.

До року математичної освіти в Україні (2020/2021 навчальний рік) підготовлено експозиції, присвячені видатним вченим-математикам університету: Харківське математичне товариство (1879–1930); В. А. Стеклов (1864–1926), видатний математик, професор Харківського університету; Осиповський Тимофій Федорович (1765–1832), видатний математик, професор і ректор Харківського університету; Становлення математичної науки у Харківському університеті.

У жовтні 2019 року представництво Фонду ООН у галузі народонаселення в Україні, Посольство Швеції в Україні спільно зі Шведським інститутом презентувало виставку «Шведські татусі». Ця виставка у 2015 році посіла перше місце в конкурсі «Проблеми сучасної фотографії», який проводить Національна асоціація фотожурналістів (NPPA).

Завдяки співпраці з Харківським міським товариством греків Харківщини «Геліос», Одеською філією Грецького Фонду Культури та за підтримки Департаменту нематеріальної культурної спадщини і міжкультурних питань управління сучасної культурної спадщини Міністерства культури та спорту Греції, у листопаді експонувалася виставка «Нематеріальна культурна спадщина Греції». Виставка познайомила відвідувачів із маловідомими в Україні елементами грецької культури, які складають частину культурної ідентичності греків і були внесені до Національного реєстру нематеріальної культурної спадщини Греції та Репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини людства (ЮНЕСКО).

Демонструвалися фотовиставки кандидата фізико-математичних наук В. П. Хижкового «Природні візерунки – прихована реальність»; виставка світлин відомих та маловідомих майстрів жанру останньої чверті XIX – початку XX ст. «Краса, написана світлом: світлини кінця XIX – початку XX ст.»: фотороботи Василя Досекіна, Олексія Іваницького, Альфреда Федецького, Михайла Овчинникова та інших.

У грудні 2019 – січні 2020 року ЦНБ спільно з творчим клубом «Гостинна на Дворянській» презентувала виставку з циклу «Видатні земляки», присвячену професору, видатному архітектору Харківського університету Євгену Васильєву (1778–1833). Виставка познайомила глядачів з історією створення знакових архітектурних об'єктів за проектами Є. Васильєва, багато з яких уже втрачені. Спеціально для виставки художник Віктор Ковтун написав кілька робіт, на яких зображені втрачені або перебудовані споруди Є. Васильєва.

Проходили засідання академічного гуртка «Experto Crede — Вірте досвідченому!» Зокрема засідання «Згадуємо вчителів» було присвячено пам'яті Героя Радянського Союзу, почесного доктора ХНУ імені В. Н. Каразіна Д. А. Ушакова, професора І. К. Рибалки, директора ЦНБ М. П. Кірюхіна, головного бібліографа ЦНБ В. К. Мазманьянц.

На базі Кирило-Мефодіївського центру бібліотеки відбуваються заходи клубу «Слов'янські виміри». Тематичні засідання клубу присвячуються національним слов'янським традиціям. У межах проведення заходу «День Святого Миколая у болгарській традиції» було відкрито виставку картин харківського художника Костянтина Гуменюка та його учнів з ДШМ № 3 (картини були створені на пленерах поблизу Варни). Розпочався новий цикл зустрічей – «Україна і Білорусь: діалог двох культур». Перша зустріч була присвячена народним музичним культурам двох слов'янських країн – України та Білорусі.

У вересні 2019 року, під час візиту до Каразінського університету американського юриста, провідного світового експерта у дослідженні Томаса Джефферсона Еріка С. Петерсена, було презентовано книгу «Світло і свобода. Роздуми про прагнення до щастя. З опублікованих праць Томаса Джефферсона», а також передано у дарунок бібліотеці книги про творчість американського політичного діяча Томаса Джефферсона.

Надзвичайною подією цього року став візит американської астронавтки Хайдемари Марти Стефанишин-Пайпер, присвячений міжнародному тижню Космосу. Ще у травні до Дня науки було проведено онлайн-зустріч з астронавткою. А 9 жовтня 2019 року у ЦНБ відбулася зустріч із школярами та членами харківського об'єднання ПЛАСТ. Спілкування було організовано Посольством США в Україні й проходило в межах міжнародного тижня Космосу.

Відбулася творча зустріч, організована Громадською спілкою «Ветерани Чорнобиля за мир та злагоду». У зустрічі брав участь український поет, прозаїк, публіцист, директор київського видавництва «Український пріоритет» В.Шовкошитний з авторською презентацією хроніко-документальної повісті «Чорнобиль. Я бачив...». У заході взяли участь працівники університету – учасники ліквідації аварії. Також відбулися презентації книг: перевидання праці Дмитра Багалія «Історія Слободської України», яку презентував видавець О. Савчук, збірка есеїв продюсерки «Радіо Культура», перекладачки, журналістки, лауреатки премії імені Олександра Кривенка 2019 року І.Славінської — «Мої запасні життя».

7.4. Наукова і методична діяльність ЦНБ

Протягом року усі питання, пов'язані з діяльністю бібліотеки, вирішувалися Бібліотечною радою, яку очолює проректор з наукової роботи університету, професор В. О. Катрич.

До складу Науково-методичної комісії сектору вищої освіти з організаційно-методичного забезпечення вищої освіти Науково-методичної ради МОНУ у підкомісію № 306 «Бібліотечні технології» включено заступницю директорки ЦНБ О. Г. Бабічеву, до складу Бібліотечної ради Міністерства культури та інформаційної політики України – директорку ЦНБ І. К. Журавльову. З метою інформаційної підтримки наукової діяльності науковців і збільшення представництва університетської науки у світовому просторі та для здійснення моніторингу актуальних друкованих і електронних видань на допомогу науковцям до структури бібліотеки було включено сектор науково-інформаційної комунікації, завідувача сектора Г. В. Штана, введено до складу Комісії з питань доступу закладів вищої освіти і наукових установ до електронних наукових баз даних Scopus та Web of Science МОН України.

Завдяки підтримці МОН України проводиться постійна робота зі збереження наукового об'єкта, що має статус національного надбання. Продовжується застосування превентивної, фазової консервації: реставрація та ремонтно-палітурні роботи, придбання і виготовлення спеціальних тек, футлярів, контейнерів, що дасть змогу забезпечити технологію зберігання унікальних документів, оскільки це практикується в найкрупніших світових бібліотеках. Паралельно досліджується фізичний стан фонду книжкових пам'яток. Проводиться моніторинг рукописних документів із метою вивчення їхнього стану збереженості для подальшої консервації та реставрації. Заціфровані фонди репрезентовано у власних базах даних, проводиться розпізнавання тексту для пошуку за ключовими словами. Звіти про проведену роботу надаються до МОН України.

Працівники бібліотеки поєднують у своїй науковій роботі бібліотечно-бібліографічну практику з історико-книгознавчими дослідженнями, здійснюють виявлення, формування, зберігання, наукове опрацювання та дослідження фонду стародрукованих книг і рідкісних видань XIX–XX ст., працюють над збереженням фонду,

у тому числі – електронних видань, створюють покажчики, репрезентують дослідження у фахових виданнях, організують і беруть участь у наукових семінарах та конференціях. Дослідження публікуються у фахових періодичних виданнях. Разом протягом року було репрезентовано 34 статті фахівців ЦНБ, 6 статей про ЦНБ у різних виданнях. Зокрема у збірнику матеріалів IV Міжнародних книгознавчих читань «Стародруки і рідкісні видання в університетській бібліотеці» репрезентовано статті, які є результатом наукових таких розвідок: Боброва М. І., Журавльова І. К., Кайдаш В. Г. «Харьковское небо: взгляд астрономов и библиотекарей»; Журавльова І. К. «Для Вітчизни зроблено недостатньо, якщо не зроблено все»: Велика французька революція 1789–1799 рр. і Харків»; Полякова Ю. Ю. «Наукові та науково-популярні видання кінця XIX – початку XX ст. у допомогу театральній самоосвіті у фондах бібліотек Харкова».

У 2019 році завершено роботу над великим покажчиком, який виставлено в Електронному архіві університету: Біобібліографічний словник учених Харківського університету. Т. 3. Філологи. XX – початок XXI століття. Вип. 1. Філологічний факультет. Кафедра українознавства філософського факультету: Філологи. Історики (дод. до т. 2. Історики) / авт.-уклад. С. Б. Глибицька, О. С. Журавльова, С. Р. Марченко, Ю. Ю. Полякова; наук. ред. проф. Т. С. Матвеева ; ред. А. О. Давидова, О. С. Журавльова ; бібліогр. ред. С. Б. Глибицька, Ю. Ю. Полякова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. – 1280 с.: іл.

Згідно зі Стратегією розвитку ЦНБ на 2019–2025 роки, з метою популяризації бібліотечно-бібліографічних знань і підвищення інформаційної культури користувачів, удосконалення дослідницьких компетенцій студентів, аспірантів, сприяння формуванню академічної доброчесності, були запроваджені консультативні курси з користування міжнародними реферативними та повнотекстовими базами даних, використання міжнародних стилів і цитування. Значна кількість тем пов'язана із питаннями культури інформаційної грамотності – міжнародні бібліографічні стандарти, вміння працювати з базами, до яких мають доступ користувачі ЦНБ, користування спеціальними інструментами (Publons та ResearcherID, Mendeley, EndNote Online) та ін.

Бібліотекою підготовлені консультативні заняття та тренінги для студентів. За програмою «Технології дистанційного навчання у закладах вищої та фахової передвищої освіти» навчання пройшли фахівці науково-бібліографічного відділу. Створені дистанційні курси: «Формування академічної культури: інформаційно-бібліографічна грамотність для магістрів, аспірантів, науково-педагогічних працівників»; «Формування академічної культури: інформаційно-бібліографічна грамотність для педагогічних працівників»; «Формування академічної культури: інформаційно-бібліографічна грамотність для студентів-бакалаврів». Для восьми шкільних бібліотекарів м. Харкова було організовано дистанційний курс у межах навчання «Формування академічної культури: інформаційно-бібліографічна грамотність для педагогічних працівників». Протягом цього курсу шкільні бібліотекарі одержали інформацію з історії і сучасної діяльності ЦНБ, ознайомилися з бібліографічним і довідково-словниковим апаратом бібліотеки, а також отримали практичні навички з оформлення учнівських дослідницьких робіт, бібліографічного опису документів і посилання на відповідні джерела та ресурси в межах формування принципів академічної доброчесності в школі.

Одним із напрямків наукової роботи є участь фахівців бібліотеки у наукових конференціях, семінарах, круглих столах тощо.

Згідно з підписаними угодами про співпрацю між академічними бібліотеками Польщі та Болгарії, ЦНБ приймала у жовтні 2019 року групу бібліотекарів

університетських бібліотек м. Лодзі (Політехніка Лодзі), м. Познані (Університет Адама Міцкевича), м. Кракова (Ягеллонський університет та Центральна бібліотека Болгарської Академії наук).

Протягом тижня іноземні бібліотечні фахівці знайомилися з роботою харківських бібліотек, на зустрічах обговорювалися нагальні проблеми бібліотечної справи, створення нових моделей бібліотеки, нові бібліотечні послуги. Фахівці з бібліотек Євросоюзу також взяли участь у роботі першого заходу з циклу, який розпочала ЦНБ у 2019 році «Бібліотека і покоління: виклики, проєкції, очікування». Круглий стіл відбувся на базі НТБ Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», у заході брали участь понад 100 фахівців університетських та наукових бібліотек Харкова, Полтави, Києва, Сум, Харківського обласного відділення (філія) ВГО Українська бібліотечна асоціація. Обговорювалася тема і відбувся майстер-клас «Бібліотека у репутаційно орієнтованому світі» відомого консультанта з управління репутацією, партнера Агенції PR-Service, доктора екон. наук, проф., сенатора Європейського Економічного Сенату Олени Дерев'яно. Було репрезентовано нові книжки авторки «Опыты ясномыслия», «Управління репутацією в бізнесі».

У фондах ЦНБ зберігається меморіальна бібліотека українського літературознавця, мовознавця, поета, перекладача, вихованця Харківського університету Івана Світличного. На IV Всеукраїнській науковій конференції «Теоретичні та прикладні аспекти біографістики: до 90-річчя від дня народження Івана Світличного», що проходила на базі бібліотеки у вересні 2019 року, фахівці ЦНБ репрезентували доповідь «З живучого племені Дон Кіхотів».

На базі ЦНБ (червень, грудень) відбулися заходи, присвячені 50-річчю створення Центрального державного науково-технічного архіву України: круглий стіл «Проблеми інформатизації архівної справи: цифровізація як засіб забезпечення потреб інформаційного суспільства» (грудень 2019 року).

До 215-ї річниці ЦНБ Каразінського університету (січень 2020 року) проведено круглий стіл за міжнародною участю «Для распространения наук и просвещения...: 1805–2020».

Співробітники ЦНБ взяли участь у низці всеукраїнських конференцій та семінарів, зокрема: Міжнародному науковому семінарі «Бібліотека без кордонів» (вересень 2019 року, м. Рига, Латвія), IV Міжнародній науково-практичній конференції «University library at a new stage of social communications development» (жовтень 2019 року, м. Дніпро, Україна).

На XIV Ночі історії Харкова у Харківській обласній філармонії з лекцією «Ніч. Вулиця. Ліхтар... Бібліотека: перша університетська книгозбірня Харкова» виступила директорка ЦНБ І. К. Журавльова.

Для періодичного фахового науково-теоретичного видання – «Бібліотечного вісника» НБУВ прийнято до друку 12 наукових статей у спеціальний випуск, присвячений 215-й річниці ЦНБ.

ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна очолює Харківське зональне методичне об'єднання бібліотек закладів вищої освіти III–IV рівнів акредитації – це 35 бібліотек ЗВО державної форми власності Харківської, Полтавської та Сумської областей. Проводиться відповідна робота.

Аналізуючи результати діяльності бібліотеки, можна відзначити, що постійно ведеться робота з надання та розширення спектра сервісних послуг – як локальних, так і

віртуальних. Актуальним залишається питання пошуку додаткових джерел фінансування за рахунок залучення грантів та благодійних фондів. Важливим є питання підвищення рівня компетентності працівників, удосконалення сервісної політики для покращення якості бібліотечного обслуговування у цифрову епоху. Для якісного дистанційного обслуговування користувачів, визначення навичок, знань бібліотекарів, здійснення ревізії можливостей працівників, адміністрація бібліотеки проводить роботу з працівниками з метою визначити цифрові компетенції бібліотекарів, їхні вміння здійснювати ефективний пошук інформації, аналізувати, синтезувати інформаційні ресурси, їхній рівень володіння сучасними інформаційними і комунікаційними технологіями.

Під час епідеміологічної ситуації, що склалася в країні, дуже важливим питанням залишається не лише організація дистанційного обслуговування користувачів, актуалізація формування бібліотечних фондів, комплектування бібліотеки електронними ресурсами та організація віддаленого доступу до них, але й дотримання санітарно-гігієнічних норм та здійснення комплексу спеціальних заходів – як безпечно приймати книги, коли читачі повертають їх, де зберігати книги на обсервації, як спланувати роботу після завершення карантину, щоб зробити бібліотеку безпечною для користувачів і бібліотекарів.

VIII. МУЗЕЙНО-ВИСТАВКОВИЙ КОМПЛЕКС УНІВЕРСИТЕТУ

8.1. Музей історії університету

Співробітники музею проводять екскурсійну, фондovu, виставкову, методичну, науково-дослідну, навчальну, профорієнтаційну та просвітницьку роботу.

Протягом 2019/2020 навчального року музей відвідали близько 2 300 студентів, слухачів ННІ міжнародної освіти та Центру післядипломної освіти, школярів (у межах проєкту «Відкрий для себе Каразінський»), випускників університету різних років, гостей університету, у тому числі – послы Литви та Азербайджану, консул Польщі, делегації з Болгарії, В'єтнаму, Китаю, Узбекистану, Італії, Ізраїлю та Польщі. Усього було проведено близько 100 екскурсій. Зменшення кількості відвідувачів та екскурсій пов'язано із впровадженням карантинних заходів.

У 2019/2020 навчальному році до фондів музею надійшло близько 100 одиниць зберігання, які пройшли наукову обробку й були розміщені у фондосховищі. Серед них – особисті речі та нагороди Н. О. Федотової, автограф О. В. Погорелова та особові справи Л. П. Ніколаєва, Ю. Кнорозова, О. Гончара, І. Христенко та Л. Копелева. Поповнювалася та упорядковувалася музейна бібліотека, продовжується каталогізація фотоархіву та створення електронного каталогу фондів.

У звітний період проведено 3 тимчасові виставки, серед яких: «Звичайні хобі та незвичні колекції університетських людей», «Студентські образи XIX – XX ст.: мода, стиль життя, епоха», «Університетські скарби: колекції Каразінського XIX – XXI ст.». Під час відкриття виставки «Студентські образи XIX – XX ст.» проведено модний показ «*Karazin student images*» до 215-ї річниці від дня заснування Каразінського університету, який було повторено в межах урочистого заходу «Вища школа Харківщини – кращі імена». Під час відкриття виставки «Університетські скарби» було репрезентовано відеoproєкт «Сучасні голоси університетської класики».

Також музей підготував 7 віртуальних виставок: «Звичайні хобі та незвичайні колекції університетських людей»; «KARAZIN STUDENT IMAGES: мода, епоха, стиль життя»; виставку, присвячену Ю. В. Кнорозову, «Університетські скарби: колекції Каразінського XIX – XXI ст.»; «М. І. Костомаров: життя, творчість, пам'ять»; виставку до 175-річчя від Дня народження І. І. Мечникова, «Карантин – 2020». Віртуальні виставки були оприлюднені у соціальній мережі Фейсбук. Музей узяв участь в акції до Дня вшанування пам'яті жертв голодоморів та у Дні відкритих дверей. Співробітники музею провели серію віртуальних флешмобів (#університетпосміхається, #університетськілюдивмузеяхсвіту, #сумую_за_університетом). Інформацію про музейні заходи було розміщено в мережі Інтернет та висвітлено на місцевому телебаченні та в пресі.

На базі музею було організовано заняття з курсу «Вступ до спеціальності» (1 курс) та музейну практику для студентів (2 курс), спецкурсу «Усна історія: теорія та практика» (3 курс), курсу «Інновації в музейній справі» (1 курс магістратури) історичного факультету, а також курсу «Музейний менеджмент» для студентів факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу. Для студентів 1 курсу історичного факультету до Дня заснування університету проведено квест з історії університету. У межах Малого Каразінського університету на базі музею продовжує роботу гурток для школярів «Майстерність історика». Упродовж року в музеї відбувалися засідання Клубу університетських історій, у межах якого студенти відвідали Ботанічний сад університету, зустрівалися з університетськими колекціонерами та викладачами університету.

У музеї оновлюється «Календар пам'ятних дат університету», ведуться електронні книги «Почесні доктори» та «Заслужені професори» Харківського університету, «Хроніка подій університетського життя XIX – XX ст.». Створюються бази даних університетських «місць пам'яті», іменних аудиторій університету, пам'ятних дощок, присвячених професорам і видатним особам, пов'язаним із діяльністю університету. На базі музею спільно з історичним факультетом триває реалізація усної історичної проекту «Образи науки: Харківський університет в 1940 – 1980-х рр.». Наразі зібрано 350 інтерв'ю; розпочато проект «Карантин – 2020: харківський досвід», вже зібрано понад 100 анкет, фотографій, відеоматеріалів.

8.2. Музей природи

Основна мета діяльності Музею природи – проведення наукової, науково-експозиційної, фондової, навчальної та освітньої роботи. Пріоритетним напрямком роботи музею є реалізація програми «Стратегія розвитку Каразінського університету на 2019–2025 роки», а саме – проект 4.6. «Модернізація музейного комплексу». У Музеї природи активно проводяться роботи з реконструкції наявних наукових експозицій, які впродовж багатьох років свого існування частково або повністю втратили свою наукову й інформаційну цінність та дизайнерську оригінальність. З використанням нових технологій та сучасних ідей було впроваджено нову наукову експозицію «Комахи» (13 вітрин). Повністю змонтовані експозиційні вітрини у залі «Амфібії та рептилії». Завершено роботу із впровадження експозиції «Варани». Було розширено експозиційну площу діорами «Великі змії» та повністю завершено роботу з її монтажу та освітлення. Художньо-реставраційна майстерня виготовила макет та почала роботу з художнього оформлення діорами. У жовтні 2019 року було завершено ремонт зали «Походження людини» площею 116 м², для цієї зали підготовлено проект експозиційних вітрин та знайдено підрядника для їхнього виготовлення у 2020 році. Завершено реекспозицію біогрупи «Гніздовий паразитизм у птахів». Завершено роботу із впровадження унікальної яскравої експозиції «Флуоресцентні мінерали».

Науковими співробітниками розроблено 10 нових експозицій. Ці наукові розробки надалі також буде впроваджено для широкого використання у процесі проведення навчальних занять та просвітницької діяльності.

Основним видом діяльності наукових співробітників музею є дослідження за музейними тематиками згідно з науковим планом. Наукові співробітники брали участь у роботі з наповнення бази даних та визначення біологічного матеріалу для Національної мережі інформації з біорізноманіття UkrBin. З метою вдосконалення молекулярних методів та аналізу даних співробітниками було здійснено відрядження у Природничий музей м. Осло (Норвегія) для роботи у молекулярній лабораторії, також вони проходили стажування у Природознавчому музеї Університету Осло. Взяли участь у фінальній нараді спільного проекту «Тренінг нового покоління ентомологів у молекулярних методах на базі аналізу ДНК» (міжнародне скорочення – «ЕнтоМол»), що проходила за підтримки Євразійської Програми 2017–2019 років Норвезького центру міжнародного співробітництва в освіті (SIU) (Проект СРЕА-LT-2016/10140). Зустріч проходила у Мінську (Білорусь) у грудні 2019 року.

Науковці музею взяли участь у науково-практичних конференціях – таких, як «XX Ordinary general meeting of Societas Europea Herpetologica», що проходила у Мілані (Італія), у Десятій конференції Українського герпетологічного товариства (Кам'янець-

Подільський, Україна), у науковій конференції «Сучасні проблеми теоретичної та практичної іхтіології» (м. Дніпро) та «Перспективи гідроекологічних досліджень у контексті проблем довкілля та соціальних викликів» (м. Київ), у регіональній науково-практичній конференції «Наукові дослідження на територіях і об'єктах природно-заповідного фонду Харківщини», що проходила у ХНУ імені В. Н. Каразіна. Наукові співробітники взяли участь в організації п'ятої міжнародної конференції, присвяченої 100-річчю заснування Зоологічного музею АН України, – «Природничі музеї в Україні: становлення та перспективи розвитку» (м. Київ), організатором якої був науково-природничий музей АН України та міжнародне об'єднання музеїв та професійних музейних працівників ICOM України.

Науковці музею брали участь у спостереженнях за орнітофауною на території орнітологічної станції «Azov – Black sea ornithological station» з моніторингу загрози орнітофауні від експлуатації Азовської ВЕС. За результатами досліджень було опубліковано у фахових міжнародних та вітчизняних видавництвах 23 наукові статті, 7 із яких надруковані англійською мовою та опубліковані у виданнях, реферованих сервісами Web of Science, Scopus.

Співробітники Музею природи за звітний час співпрацювали із закордонними науково-дослідними установами, з якими підтримують наукові зв'язки, – Зоологічним музеєм Осло (Норвегія), інститутом палеобіології Польської академії наук, Державним університетом Огайо, Коламбус (США), Державним музеєм м. Брауншвейга (ФРН), університетом Лозанни (Швейцарія). На підставі договору продовжується співпраця з Державним науково-виробничим об'єднанням «Науково-практичний центр Національної академії наук Білорусі з біоресурсів» (Мінськ, Білорусь). Згідно з науковими договорами Музей природи співпрацює з Національними природничими парками: Карпатським біосферним заповідником Закарпатської області, «Кармалюкове Поділля» Вінницької області, «Ужанським» (м. Великий Березний Закарпатської області).

Важливим напрямком роботи наукових співробітників Музею природи є фондова робота з поповнення музейних біологічних та геологічних колекцій, збереження експонатів, інвентаризації, визначення, консервації та їхньої реставрації. Співробітники музею тільки за поточний рік опрацювали з нових надходжень 262 одиниці збереження (485 екземплярів). У зв'язку з демонтажем експозиції під час проведення реставраційних та реекспозиційних робіт та переміщенням експонатів склалися тимчасові описи експонатів. Триває робота з пошуку та внесення в електронний каталог музею українських назв тварин. Продовжується фотоінвентаризація фондового матеріалу. Ведеться робота зі створення електронної бази даних фондового та експозиційного матеріалу, а також фотокаталогу експозиційного матеріалу музею.

Музей є консультативним науково-методичним центром для краєзнавчих музеїв України, для викладачів закладів вищої та середньої освіти, фахівців науково-дослідних установ. Експозиції та наукові колекції музею використовуються для написання курсових та дипломних проєктів студентами Каразінського університету та інших ЗВО міста. Колекції музею широко використовуються в дослідженнях, які проводяться фахівцями музею, вітчизняними вченими та спеціалістами з-за кордону.

Колектив Музею природи є повноправним членом міжнародного об'єднання музеїв та професійних музейних працівників ICOM і бере активну участь у його роботі, де має свого представника у Раді.

Для розширення інформаційного простору музею має свій сайт, на сторінках якого висвітлюються всі новини життєдіяльності музею. Відвідувачі сайту мають змогу віртуально оглянути експозицію за допомогою 3D-панорамної екскурсії залами музею. За звітний час сайт Музею природи відвідало 10 386 осіб.

Музей взяв участь у виставці, присвяченій 215-річчю від дня заснування Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

З метою поширення природничо-наукових знань серед населення Музей природи веде екскурсійно-лекційну роботу за 16 темами. Екскурсії проводяться українською, англійською та російською мовами. За звітний період у музеї проведено 725 екскурсій та занять. Також Музей проводить благодійні екскурсії, на яких за звітний час було прийнято 1 200 осіб. Загалом за звітний період музей відвідало близько 9 500 екскурсантів.

8.3. Музей археології

У 2019/2020 навчальному році Музей археології продовжував працювати як навчальний, науковий та музейно-методичний центр. Музей працював за декількома основними напрямками: екскурсійна діяльність, наукові дослідження, фондово-архівна робота, профорієнтаційні заходи й навчальна робота зі студентами та школярами.

У 2019/2020 році до фондів Музею археології надійшло 3 442 знахідки. Архів Музею поповнили 5 наукових звітів про розкопки та розвідки в Харківській та Полтавській областях. Постійну експозицію за навчальний рік оглянуло 7 162 відвідувачі. Усього за навчальний рік було проведено понад 560 екскурсій.

У листопаді 2019 року до Музею археології завітав перший заступник Міністра освіти і науки України Юрій Полюхович, заступник Міністра освіти і науки України Єгор Стадний. Серед відвідувачів Музею були поважні іноземні гості: делегація Національної академії державного управління (м. Ханой, В'єтнам) на чолі з президентом, випускником університету Данг Суан Хоаном, делегація Представництва Європейського Союзу в Україні на чолі з Послом Хюгом Мінгареллі; делегація Університету Кампанії «Луїджі Ванвітеллі» (Італія); делегація професорів-істориків університету імені Адама Міцкевича в Познані, професори Оксфордського університету Гоча Цецхладзе та Джеймс Гаргрейв (Велика Британія) та інші.

Завдяки активній роботі двох археологічних експедицій університету щорічно поповнюються фонди музею. Зокрема за навчальний рік до музею надійшли цікаві артефакти доби раннього заліза, пізнього римського періоду та епохи раннього середньовіччя.

Музей веде активну наукову роботу. Працівники Музею є керівниками та науковими співробітниками археологічних експедицій, проводять дослідження на території Полтавської (Більське городище) та Харківської (курганний могильник поблизу м. Дергачі) областей, беруть участь у роботі наукових конференцій, мають наукові публікації. Експедиції оснащені сучасними геодезичними приладами та пошуковою технікою.

У липні 2019 року результати досліджень було репрезентовано на міжнародній науковій конференції у м. Вроцлав (Польща), а в жовтні 2019 року – в м. Нур-Султан (Казахстан), у листопаді 2019 року – в м. Афіни (Греція). Науковці Музею археології підтримують тривалі наукові зв'язки зі вченими різних країн. Згідно з договором про співробітництво з Тартуським університетом та Естонським біоцентром (м. Тарту,

Естонія) продовжено роботу з вивчення давнього населення України. У 2019 році музейні співробітники прочитали 10 доповідей на 7 міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях, підготували монографію, 12 наукових статей, із них 2 – у Scopus.

Важливим напрямом діяльності музею є виставкова робота. Щорічно за участю його співробітників проводяться виставки досягнень польових сезонів.

У Виставковій залі Музею археології працювала тимчасова виставка, присвячена 20-річчю Германо-слов'янської археологічної експедиції університету (вересень-жовтень 2019 року), де відвідувачі мали змогу ознайомитися зі старожитностями пізньоримського часу та початку епохи Великого переселення народів, знайденими на території Харківської області; «Покликання – реставрація. 35 років відданої праці», присвячена річниці Харківської філії Національного науково-дослідного реставраційного центру України (липень 2019 року). В експозиції було репрезентовано понад 80 унікальних творів мистецтва із 7 музейних закладів Східної України, у тому числі – твори станкового олійного та темперного живопису, графічні твори, раритетні документи, предмети декоративно-ужиткового мистецтва з порцеляни, фаянсу, глини, скла, тканини, дерева, металу, археологічні знахідки тощо.

У грудні 2019 року в Музеї археології працювала виставка, присвячена підсумкам польового археологічного сезону 2019 року. На ній провідні харківські експедиції репрезентували найбільш цікаві знахідки, виявлені у 2019 році на території Харківської та Полтавської областей. Серед багатьох репрезентованих на виставці комплексів помітно виділялися матеріали з багатого жіночого поховання VI ст. до н.е. в некрополі Скоробір (Більське городище) та з житла пізньоримського часу, відкритого на поселенні Війтенки.

На базі Музею працюють археологічні гуртки для школярів та студентів, проводяться засідання, практичні заняття та лекції. Зокрема, у вересні-грудні 2019 року були проведені лекції співробітника Інституту археології Національної академії наук України Ярослава Володарця-Урбановича «In sclavenia terra» («У землі слов'янській»), «Геоінформаційні системи та археологія»; аспіранта кафедри електротехніки та мехатроніки НАУ ім. М.Є. Жуковського «ХАІ» Івана Жежери «Не лопатою єдиною. Використання безпілотних літальних апаратів в археології»; доцента кафедри історіографії, джерелознавства та археології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна В. В. Скирди «Знане і незнане: Харківщина археологічна» тощо. На базі Музею археології у 2019 році було проведено секційні засідання краєзнавчої конференції (грудень 2019 року). Підготовлено до друку збірник тез доповідей до Другої дитячої науково-практичної конференції «Археологіум».

З метою проведення профорієнтаційної роботи співробітники музею брали участь у заходах «День відкритих дверей» (10 листопада 2019 року), «Ніч науки» (21 вересня 2019 року).

8.4. Навчальний центр «ЛандауЦентр»

За 2019/2020 навчальний рік ЛандауЦентр зусиллями Каразінського університету, а також різноманітних організацій та інституцій проводив активну просвітницьку, популяризаторську й профорієнтаційну роботу.

Минулого навчального року було проведено понад 20 науково-просвітницьких заходів, серед яких – «Science Time – час науки!» – за участю фізичного, хімічного та

біологічного факультетів; «Реальна хімія», «Світ під мікроскопом», «Класична біологія» у співробітництві з хімічним та біологічним факультетами; «Оригами» від харківської просвітницької платформи; «Сила думки. Нейрометрія у вашому житті» разом із компанією «Вербаторія Україна»; лекція «Мова кохання» за участю студентки психологічного факультету; відкрита лекція/майстер-клас «Що таке психотерапія і як виміряти її результати?» Олександра Безсмертного – продюсера проєкту «Професія Психолог: Сенси Психотерапії»; «Свято числа Пі», «Солодка математика», «Чарівний світ оптичних ілюзій» – за участю вихованців Малоого каразінського університету, Центру довузівської освіти, Харківського спеціального НВК імені В. Г. Короленка для сліпих дітей та гуртка «2 x 2».

За звітний період ЛандауЦентр відвідало більш ніж 50 тис. осіб – переважно це екскурсійні групи школярів та родини. Проте завдяки роботі просвітницького проєкту «Пересувна виставка цікавої науки» від ЛандауЦентру до Центру приїжджають групи з усієї України. Полтава, Суми, Мелітополь, Запоріжжя, Слов'янськ, Краматорськ, Новомосковськ, Дніпро, Енергодар, Кременчук, Черкаси та інші – така географія відвідувачів ЛандауЦентру. Центр плідно співпрацював із туристичними фірмами, а саме: «Аби не вдома», «Краєвид» (м. Полтава), «Ново-Тур» (м. Новомосковськ), «Веселий глобус» (м. Енергодар), «Веста-Тревел» (м. Запоріжжя) та іншими.

У ЛандауЦентрі суттєво поповнився парк наукових експонатів – насамперед науковими зразками з фізики, оптики, механіки та інших наук, було розширено курси для дітей із програмування, робототехніки та 3D-моделювання, і цей процес відбувається згідно з основними цілями ЛандауЦентру.

Найбільше ЛандауЦентр співпрацює з факультетами: біологічним, фізичним, хімічним, психологічним, а також із Навчально-науковим інститутом комп'ютерної фізики та енергетики.

8.5. Культурно-просвітницький центр сучасного мистецтва «ЄрміловЦентр»

У 2019/2020 навчальному році в ЄрміловЦентрі було проведено 5 виставкових проєктів.

- У вересні-жовтні 2019 року ЄрміловЦентр приймав у себе масштабний проєкт Другої молодіжної бієнале сучасного мистецтва України «Здається, я заходжу в наш сад» під кураторством Б. Філоненка, А. Євсєєвої, Д. Скринник-Миської. У межах проєкту відбулися дискусії, кураторські екскурсії, творчі зустрічі. Проєкт реалізовано за підтримки Міністерства культури України.

- У листопаді 2019 року відомий харківський митець Євген Світличний презентував персональний виставковий проєкт «Бабаї. Культурні міфологеми», який було створено художником спеціально для простору ЄрміловЦентру.

- У січні-лютому 2020 року з успіхом пройшла виставка Гамлета Зіньківського «365».

- Презентація сучасного українського попарту відбулася у березні-квітні 2020 року під час проведення виставки Сергія Якименка «Paradise day».

- У червні 2020 року – виставка молодих харківських фотографів.

Окрім виставкових проєктів, у Центрі сучасного мистецтва «ЄрміловЦентр» проходило багато різноманітних культурно-просвітницьких заходів. Протягом вересня-жовтня 2019 року Центр провів міжнародну мистецьку резиденцію "Residents of Universe"

у співпраці з підрозділами університету. Учасники з України, Німеччини, Польщі, Великої Британії, Литви працювали у локаціях Ботанічного саду, Центральної наукової бібліотеки, Музею природи, Археологічного музею, Музею історії університету. Результати їхньої роботи було продемонстровано у виставковому проєкті «*Work in Progress*» у просторі галереї ім. Г. Семирадського.

У 2020 році ЄрміловЦентр суттєво поширив напрямки міжнародного співробітництва і презентував проєкт за кордоном. У квітні 2020 року в центрі сучасного мистецтва «Знаки часу» в Торуні (Польща) відкрилася виставка «Штучний біль» (куратори виставки – Наталія Іванова, директорка ЄрміловЦентру, і Кшиштоф Бяловіч, артдиректор ЦСМ «Знаки часу» в Торуні), що репрезентує українське сучасне мистецтво. У проєкті взяли участь 23 художники з різних міст України. У зв'язку з пандемією виставка до травня працювала в онлайн-форматі, а з 10 травня наші польські партнери відкрили експозицію для відвідувачів.

8.6. Художня галерея імені Генріха Семирадського

У 2019/2020 навчальному році в Художній галереї імені Генріха Семирадського відбулося 7 виставкових проєктів.

У жовтні 2019 року галерея прийняла у своїх стінах виставковий проєкт міжнародної мистецької резиденції «Резиденти Всесвіту», в якому взяли участь митці з України, Польщі, Литви, Німеччини, Великої Британії, Іспанії.

Київський фотограф Олександр Примак презентував серію своїх робіт у межах виставки «Спосіб життя». Відбувся персональний проєкт Віри Чурсіної «Чарівні реалії» до ювілею мисткині. У грудні 2019 року Наталія Бендус-Петровська презентувала яскравий різдвяний проєкт «Барвисті візерунки». До 215-ї річниці Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна в художній галереї відкрилася виставка народного художника України Віктора Ковтуна «З університетом в серці». У лютому-березні 2020 року в галереї з успіхом пройшов проєкт «Вінегрет» (куратор – заслужений діяч мистецтв України, скульптор Олександр Рідний), у якому взяли участь 43 харківські скульптори. У межах виставки було проведено конкурс «Скульптура року» та кураторські екскурсії.

Діяльність галереї протягом навчального року включала також кінопокази, творчі вечори та зустрічі з митцями.

8.7. Центр краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька

У 2019/2020 навчальному році Центр краєзнавства продовжував свою роботу як перший в Україні осередок наукового краєзнавства у вищій школі. Співробітники підрозділу вели дослідження в галузі історичної регіоналістики, були організаторами та учасниками наукових і просвітницьких заходів регіонального, всеукраїнського та міжнародного рівнів. Центр задіяний у реалізації Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019–2025 роки, зокрема у Проєкті 4.6. «Модернізація музейного комплексу» (С. М. Куделко) та у Проєкті 5.1. «Класика, що випереджає час» (вивчення і збереження кращих університетських традицій, збагачення університетської корпоративної культури, органічне поєднання традицій та інновацій) (О. І. Вовк, М. В. Проценко).

Центральною подією в житті університету цього навчального року стало святкування 215-ї річниці Каразінського університету. Співробітники ТронькоЦентру активно долучилися до підготовки ювілейних заходів. Серед них – участь у підготовці

колективних монографій і науково-довідкових видань з історії Каразінського університету («Вкарбовані в літопис науки», «Класика, що випереджає час: до 215-річчя Каразінського університету», «Обличчям до світу: історія міжнародних зв'язків Каразінського університету» тощо), робота в редакційній колегії відновленого журналу «Universitates», ведення рубрики «Сила традицій» у газеті «Харківський університет», участь у роботі круглого столу «В. Н. Каразін – вчений-енциклопедист» тощо.

У грудні 2019 року Центром краєзнавства спільно з історичним факультетом Каразінського університету була проведена 37-ма Міжнародна краєзнавча конференція молодих учених «Краєзнавство у міждисциплінарному вимірі (присвячується 175-річчю від дня народження І. Ю. Рєпіна)». В її межах відбувся круглий стіл «Пошуки, знахідки, перспективи: краєзнавство у вищій школі України та Білорусі», присвячений 215-річчю ХНУ імені В. Н. Каразіна і проведений спільно з Вітебським державним університетом імені П. М. Машерова (Республіка Білорусь) у форматі скайп-конференції. Захід був реалізований у межах Договору про співробітництво між університетами. Продовжує діяти Договір про співробітництво з Академічною бібліотекою Латвійського університету (м. Рига).

Підрозділ традиційно є базою практик краєзнавчої та екскурсійної спрямованості. На базі Центру проходять заняття з курсу підвищення кваліфікації з дисципліни «Харківщинознавство» для викладачів закладів середньої та професійно-технічної освіти. Співробітники ТронькоЦентру виступали керівниками науково-дослідних робіт з історичного краєзнавства учнів – членів Малої академії наук, які у 2019/2020 навчальному році вибороли призові місця на II і III етапах Всеукраїнського конкурсу-захисту.

Проводилися екскурсії по Харкову (українською та англійською мовами) для гостей університету, в т.ч. з Німеччини та Норвегії. Співробітники підрозділу неодноразово виступали у засобах масової інформації, зокрема на Харківському обласному телебаченні. Темі повідомлень були безпосередньо пов'язані з історією Каразінського університету («Каразінські місця на карті України», «З історії студентського харчування» тощо).

Протягом звітної періоду колектив ТронькоЦентру підготував 7 віртуальних виставок та онлайн-проектів, серед яких – «„Уклін і шана тобі, дорогий світочу знань і вихователю!“: випускники Харківського університету – своїй Alma Mater», «Картини – вікна в минуле: до 75-ї річниці визволення України від нацизму», «215 років на сторожі здоров'я людей. Внесок викладачів і випускників Каразінського університету в боротьбу з інфекційними захворюваннями», «Путівку в життя їм дав університет (до Дня випускника Каразінського університету)» тощо. Цей напрямок діяльності став особливо актуальним в умовах загальнонаціонального карантину.

Важливе місце у діяльності підрозділу продовжував займати напрям щодо вивчення університетського некрополя (збереження та систематизація інформації про місця упокоєння випускників та співробітників Каразінського університету), а також пам'ятників і меморіальних дошок, пов'язаних з історією університету.

Протягом звітної періоду Центр краєзнавства надавав інформаційну та консультативну допомогу національно-культурним, релігійним та іншим громадським організаціям, тісно співпрацював з бібліотечними, музейними та архівними установами, органами місцевої влади та самоврядування.

ІХ. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

У 2019/2020 навчальному році університет приділяв велику увагу розвитку міжнародного співробітництва, що є однією з важливих умов позиціонування в міжнародному науково-освітньому просторі.

Управління міжнародних відносин та підпорядковані йому підрозділи, зокрема відділ організації міжнародної діяльності, відділ міжнародних програм та академічної мобільності та центр міжнародного академічного партнерства, до складу якого, у свою чергу, входять Українсько-польський академічний центр науки та культури; Українсько-франкофонний академічний центр; Українсько-італійський академічний центр та Українсько-німецький академічний центр, здійснюють свою роботу згідно зі Стратегією розвитку Каразінського університету на 2019–2025 роки та активно задіяні в реалізації низки проєктів: Проєкт 3.1 «Міжнародне партнерство», Проєкт 3.5 «Міжнародна академічна мобільність» та Проєкт 3.6 «Міжнародні грантові програми».

Діяльність університету в галузі міжнародних зв'язків здійснювалася в таких напрямках: оптимізація інфраструктури міжнародної діяльності університету, що сприяє поглибленню міжнародної співпраці університету; співробітництво із закладами вищої освіти та установами зарубіжних країн; відрядження викладачів, співробітників, докторантів, аспірантів і студентів за кордон для участі в наукових конференціях, школах, тренінгах та мовних курсах, проведення наукових досліджень, стажування, читання лекцій, навчання тощо; прийняття іноземних фахівців і дипломатичних делегацій в університеті; участь структурних підрозділів університету та окремих викладачів, співробітників, докторантів, аспірантів і студентів у конкурсах для отримання стипендій та грантів міжнародних організацій та фондів.

На сьогодні університет має двосторонні договори про співробітництво з 230 ЗВО/організаціями-партнерами 49 країн світу, в тому числі – 18 країн Європейського Союзу. Протягом року проводилися заходи щодо оптимізації їхньої кількості та підвищення ефективності відповідно до чинних положень кожного договору. Слід зазначити, що факультети та інші структурні підрозділи університету мають активізувати роботу із зарубіжними партнерами, в першу чергу – за тими договорами, за які вони відповідають згідно із наказами ректора. У 2019/2020 навчальному році найбільш успішне співробітництво велося з Альпійсько-Адріатичним університетом Клагенфурта (Австрія); Білоруським державним університетом (Білорусь); Болгарською академією наук, Великотирновським університетом імені Святих Кирила та Мефодія, Софійським університетом імені Святого Климента Охридського (Болгарія); Університетом Англія Раскін (Велика Британія); Тбіліським державним університетом імені Іване Джавахішвілі (Грузія); Талліннським університетом (Естонія); Католицьким університетом Святого Серця, Національним інститутом астрофізики, Університетом Л'Аква, Університетом Кампанії «Луїджі Ванвітеллі», Університетом м. Парми, Університетом м. Палермо (Італія); Аньхойським університетом, Головним відділенням Інститутів Конфуція, Ханчжоуським педагогічним університетом, Харбінським інженерним університетом, Циндаоським університетом (КНР); Академічною бібліотекою Латвійського університету (Латвія), Варшавським університетом, Гданським університетом, Жешувським університетом, Лодзьким університетом, Політехнічним університетом Лодзі, Сілезьким університетом у Катовіцах, Університетом імені Адама Міцкевича в м. Познань, Університетом Миколая Коперника в Торуні, Щецинським університетом, Ягеллонським університетом (Польща);

Пряшівським університетом, Університетом імені Павла-Йозефа Шафарика в м. Кошице (Словаччина); Університетом Лілль 1, Університетом Ніцци – Софія Антиполіс, Університетом Лазурового берега, Університетом Париж-Південь, Університетом Париж-Сакле, Університетом Поля Сабатьє Тулуза III (Франція); Вищою школою Вісмара – університетом прикладних наук, технологій, бізнесу і дизайну, Європейським університетом Віадрина у Франкфурті-на-Одері, Університетом імені Фрідріха-Александра в Ерлангені-Нюрнберзі (ФРН); Університетом імені Томаша Баті у Зліні (Чехія). У міжвузівському співробітництві активно брали участь факультети: геології, географії, рекреації і туризму, економічний, екологічний, іноземних мов, історичний, математики і інформатики, міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем, ННІ «Фізико-технічний факультет», фізичний, хімічний, юридичний, а також ННІ «Інститут міжнародної освіти», ННІ «Каразінська школа бізнесу», Інститут Конфуція, Управління міжнародних відносин, Центральна наукова бібліотека та інші структурні підрозділи університету.

Університет підписав договори та угоди про співробітництво з Університетом агробізнесу та розвитку сільських регіонів (м. Пловдив, Болгарія), Університетом Кампанії «Луїджі Ванвітеллі» (Італія), Національною бібліотекою Латвії (Латвія), Варшавським університетом менеджменту «COLLEGIUM HUMANUM», Ягеллонським університетом (Польща); Університетом Порту (Португалія).

Також підписано Меморандум про взаєморозуміння з Пекінським технологічним інститутом (КНР), Меморандум про взаєморозуміння щодо міжнародного обміну з Університетом Гачон (Республіка Корея), Меморандум про взаєморозуміння з Національним університетом Малайзії (Малайзія), Меморандум про взаєморозуміння з Колегіумом Сівітас, Листа намірів щодо партнерства з метою реалізації проекту в межах програми Національної агенції академічного обміну «Популяризація польської мови» з Варшавським університетом (Польща), Меморандум про взаєморозуміння щодо академічної та науково-дослідної співпраці з Пряшівським університетом (Словаччина), Спеціальну угоду про створення програми подвійних дипломів у магістерських програмах у межах чинного договору з Лілльським університетом (Франція).

Усього за 2019/2020 навчальний рік кількість відряджених за кордон викладачів, співробітників, докторантів, аспірантів і студентів університету за всіма напрямками склала 458 осіб (із них викладачів та співробітників – 284 особи; здобувачів вищої освіти: аспірантів – 18 осіб, студентів – 156 осіб), які виїздили до 38 країн. Найбільше закордонних відряджень було на факультетах: іноземних мов, міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, соціологічному, фізичному, хімічному, геології, географії, рекреації і туризму, економічному, медичному, математики і інформатики, ННІ «Каразінська школа бізнесу».

Університет прийняв із-за кордону, в тому числі в межах міжвузівського співробітництва, 268 осіб із 33 країн. Майже всі факультети приймали іноземців, але найбільше їх було на факультетах: геології, географії, рекреації і туризму, економічному, іноземних мов, історичному, математики і інформатики, міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, психології, соціологічному, хімічному, юридичному, а також у ННІ «Фізико-технічний факультет», в Інституті Конфуція, Центрі болгаристики та балканських досліджень імені М. Дринова, Інституті міжнародної освіти Управління міжнародних відносин та Центральній науковій бібліотеці.

Продовжує зростати авторитет Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на міжнародному рівні. З ініціативи іноземних державних та громадських установ у 2019/2020 навчальному році відбулася низка заходів міжнародного значення. Університет відвідали дипломати Азербайджану, Ізраїлю, Ірану, КНР, Латвії, Норвегії, Нігерії, Польщі, США, Узбекистану, Франції, які виступали з лекціями для студентів і викладачів університету, брали участь у конференціях і круглих столах та інших заходах.

Серед міжнародних заходів, що відбулися в університеті, можна, зокрема, відзначити:

- візит 24 серпня 2019 року делегації Китайського Народної Республіки з метою урочистого відкриття виставки «70-річчя Китайської Народної Республіки»;
- візит 7 вересня 2019 року Рейнерта Девіда, Радника з питань преси, освіти та культури Посольства США в Україні для знайомства з роботою Центру «Вікно в Америку»;
- візит 3 жовтня 2019 року Калгун Ноель, заступниці представника Верховного комісара ООН у справах біженців, Ліпкану Думітру, радника з польових питань Верховного комісара, Ормонової Ассель, польової радниці Верховного комісара, які перебували з метою проведення форуму «Міста солідарності»;
- візит 10–11 жовтня 2019 року Надзвичайного і Повноважного Посла Норвегії в Україні Хорпестада Уле Тер'є та Другого секретаря Посольства Норвегії в Україні Бомана Ерленда для участі в Норвезько-Українській конференції, присвяченій діяльності Фрідтйофа Нансена в Україні в 1921–1922 роках;
- візит 8 листопада 2019 року Надзвичайного та Повноважного Посла Азербайджанської Республіки в Україні пана Худієва Азера з метою зустрічей із керівництвом університету та прочитання лекції студентам університету;
- візит 12 листопада 2019 року аташе з питань вивчення англійської мови Посольства США в Україні Коллінза Тімоті з метою зустрічі зі школярами Харкова, які вивчають англійську мову у центрі «Вікно в Америку»;
- візит 25–26 листопада 2019 року Голови Відділу з демократичного управління Організації безпеки і співробітництва в Європі МакДональда Джакопо Леоне та інших представників цієї організації з метою участі в науковій конференції «Роль фінансів на виборах та в політиці України»;
- візит 13 грудня 2019 року Другого секретаря Посольства Держави Ізраїль Марка Гольдмана з метою зустрічі з керівництвом університету;
- візит 17 грудня 2019 року Надзвичайного і Повноважного Посла Держави Ізраїль Джоеля Ліона з метою зустрічі з керівництвом університету та читання лекції студентам;
- візит 28 січня 2020 року Надзвичайного і Повноважного Посла Франції в Україні Етьєна де Понсена для участі у святкуванні 215-річчя університету;
- візит 28 січня 2020 року Надзвичайного і Повноважного Посла Латвійської Республіки в Україні Пойканса Юріса, Третього секретаря Посольства Северса Едвінса для участі у святкуванні 215-річчя університету;
- візит 28 січня 2020 року Генерального консула Генерального консульства Республіки Польща в Україні Яблонського Януша для участі у святкуванні 215-річчя університету;

– візит 29 січня 2020 року Першого секретаря з політичних питань Посольства Республіки Узбекистан в Україні Махмудова Абдурахмана для участі у святкуванні 215-річчя університету.

Українсько-німецьким академічним центром проведено перший Цифровий форум українсько-німецької мережі випускників, серію воркшопів на тему наукового маркетингу «Creating impact with science marketing», а також у вересні 2019 року X Ювілейну міжнародну наукову конференцію «Функціональна база наноелектроніки». Німецькі партнери, з якими активно співпрацює УНАЦ, також взяли участь в конференції – Ганноверський університет імені Лейбніца, Вюрцбурзький університет Юліуса-Максиміліана. За зверненнями близько 120 осіб Центр надавав допомогу та підтримку вченим і студентам в оформленні документів для участі в програмах та проектах, робив роз'яснення їх специфіки (встановлення наукових контактів з партнерами, надання консультацій щодо оформлення мотиваційних листів, CV, наукових пропозицій).

Українсько-німецьким академічним центром також здійснюється інформаційна робота, зокрема модерація та модернізація інформаційних сторінок центру, переклад, формування та публікація актуальної інформації про програми, проекти, події та ін. через інформаційні джерела: [сайт УНАЦ](#), сторінка УНАЦ у мережі «[Фейсбук](#)», сайт Каразінського університету.

Українсько-італійський академічний центр активно сприяв розвитку міжнародних зв'язків університету. Особливу увагу розвитку дружніх відносин з Італією було приділено у контексті світової пандемії через COVID-19. Складено українсько-італійсько-англійський текст відеопідтримки Каразінського університету Італійській Республіці, яка на той час найбільше серед світових держав постраждала від епідемії коронавірусу, знято відео спільно з університетською медіастудією та надіслано до італійських партнерів.

У 2019/2020 навчальному році Центром проведено II Міжнародну літню школу «Російська мова та італійська культура для італійців», численні міжнародні круглі столи, лекція та виступи італійських фахівців з мистецтвознавства та музики Ауреліо Канонічі, Паоли ді Григоріо та Фабіо Андреотті, події за підтримки Посольства Італії в Україні, серед яких можна зазначити виставку-лекцію «Італійська мова та театр» з нагоди 19 Тижня італійської мови у світі, III Українсько-Італійську наукову зустріч, конференцію з нагоди Дня італійських наукових досліджень у світі «Чи самотні ми у Всесвіті?» у форматі вебінарів – спільну конференцію Каразінського університету, Національного інституту астрофізики Італії та Посольства Італії в Україні.

Українсько-польський академічний центр спільно з історичним факультетом, Центром краєзнавства імені акад. П. Т. Тронька та Інститутом історії Університету імені Адама Міцкевича (Познань) реалізовував проект підготовки до друку спільно наукової монографії «Каразінський університет у Харкові – університет ім. Адама Міцкевича в Познані: 50 років співпраці (1967–2017)». Також центром на постійній основі проводяться мовні курси, координуються програми мобільності.

Українсько-франкофонний академічний центр протягом звітного періоду здійснював діяльність із підтримки плідного співробітництва з Університетом Великого регіону UniGR (Франція, Бельгія, Люксембург, Німеччина), Альянсом Франсез міста Харкова, агенціями регіонального розвитку та урбанізму Франції (ADEUS, Agape, Adira).

Співробітники центру брали участь у численних конференціях та семінарах, зокрема у Конгресі східноєвропейських ініціатив у м. Люблін (Польща), у міжнародному мережевому семінарі ESPON «Метрополітенська транскордонна співпраця» у м. Безансон

(Франція), Генеральній Асамблеї та Щорічній конференції «Транскордонне співробітництво в галузі культури та культура транскордонного співробітництва» Асоціації Європейських прикордонних регіонів, семінарі ESPON у м. Дрезден (Німеччина), у семінарі Посольства Франції та Університетського агентства Франкофонії (AUF), Київ тощо.

У 2019/2020 навчальному році було розроблено низку положень, які сприятимуть інтернаціоналізації університету та систематизації роботи відділів у міжнародній галузі:

1) «Положення про службові відрядження та направлення за кордон працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна»;

2) «Положення про прийом іноземних громадян у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна»;

3) «Положення про відправку та вивезення за кордон науково-технічної інформації працівниками та здобувачами вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна».

Х. ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Інформаційна діяльність Каразінського університету у 2019/2020 навчальному році характеризувалася зосередженням уваги на досягненнях університету, його співробітників, науковців, здобувачів освіти і випускників, інформуванні громадськості про історію, досягнення та перспективи розвитку університету.

Центр зв'язків із громадськістю забезпечував створення та підтримку ефективної системи бренд-комунікацій Каразінського університету, розробку та реалізацію комунікаційних стратегій (рекламні, інформаційні, PR-кампанії), спрямованих на висвітлення його унікальних переваг, запровадження та підтримку корпоративного стилю в діяльності Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, інтенсифікацію наявної системи каналів комунікації з метою привернення уваги абітурієнтів та інформування зовнішньої громадськості про результати діяльності університету, його досягнення й переваги. Робота Центру зв'язків з громадськістю проводиться на підставі бренд-стратегії Каразінського університету, проєктів 2.1 «Абітурієнт Каразінського» та 3.2 «Університет відкривається світу» Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019–2025 роки, Програми розвитку вебзабезпечення навчальної та наукової роботи Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Протягом 2019/2020 навчального року пресслужба центру зв'язків з громадськістю забезпечувала комунікації університету та мас-медіа на місцевому, національному та міжнародному рівнях, висвітлювала діяльність освітніх, наукових та інших підрозділів університету в інформаційно-медійному просторі регіону і країни, проводила антикризову комунікаційну активність.

Моніторинг інформаційних джерел засвідчив зміцнення позицій Каразінського університету у медіапросторі, про що свідчить збільшення кількості публікацій про університет у мас-медіа. Зокрема, з вересня 2019 до травня 2020 року включно присутність університету у міжнародному, національному та регіональному медіапросторі засвідчують 2 979 публікацій, що на 657 публікацій більше, ніж у минулому році (у 2018/2019 навчальному році – 2 342 публікації; табл. 10.1).

Таблиця 10.1

Щомісячна кількість публікацій

Місяць	Загальна кількість публікацій
Вересень	282
Жовтень	304
Листопад	373
Грудень	400
Січень	367
Лютий	507
Березень	385
Квітень	162
Травень	199
Разом	2 979

Найбільша кількість матеріалів була у лютому – 507 публікацій. Це зумовлено роботою із потужними інформаційними приводами: зі святкуванням 215-річчя Каразінського університету, із відкриттям Симуляційного центру та Музею астрономії – разом 37 публікацій, публікацією чергового рейтингу QS World University Rankings – 2020 – 34 публікації, а також інформаційною кампанією до Дня бабака – сумарно 168 публікацій.

Найменшу кількість було зафіксовано у квітні – це зумовлено зниженням медіаактивності з огляду на введення карантинного режиму в країні через спалах вірусу COVID-19 – 162 публікації. Тим не менш, у квітні 26 публікацій присвячені входженню університету до міжнародного рейтингу Scopus, 14 матеріалів розповідають про квітування магнолій у Ботанічному саду.

У цілому тональність публікацій про університет та його представників була позитивною або нейтральною. Відповідно до тематики публікацій складено таблицю тональності матеріалів про Каразінський університет із щомісячними розрахунками (табл. 10.2).

Таблиця 10.2

Тональність публікацій

Місяць та кількість публікацій	Тональність публікацій у 2019/2020 н.р.		
	Негативна	Позитивна	Нейтральна
Вересень – 282	36 / 12 %	224 / 70 %	59 / 18 %
Жовтень – 304	4 / 1 %	218 / 72 %	82 / 27 %
Листопад – 373	60 / 16 %	248 / 67 %	65 / 17 %
Грудень – 400	15 / 4 %	183 / 46 %	202 / 50 %
Січень – 367	4 / 1 %	264 / 72 %	99 / 27 %
Лютий – 507	11 / 2 %	366 / 72 %	130 / 26 %
Березень – 385	17 / 5 %	140 / 36 %	228 / 59 %
Квітень – 162	6 / 4 %	93 / 57 %	63 / 39 %
Травень – 199	6 / 3 %	148 / 75 %	43 / 22 %
Разом – 2 979	159 / 5 %	1 884 / 63 %	971 / 32 %
За 2018/2019 навчальний рік:			
Разом – 2 322	545 / 23,5 %	636 / 27,4 %	1 116 / 48,06 %

Найбільше позитивних публікацій у відсотковому значенні було у травні, половина матеріалів висвітлюють входження університету до світового рейтингу QS. Порівняно з минулим роком кількість позитивних публікацій збільшилася майже у 3 рази, у відсотковому значенні – на 35,6 %. Найбільше негативних матеріалів у відсотковому значенні припадає на листопад. Але порівняно з річною статистикою кількість негативних публікацій у відсотковому значенні зменшилася – на 18,5 %. Нейтральних публікацій найбільше було в березні – через введення карантину. У минулому році найбільше публікацій було саме з такою тональністю, проте у 2019/2020 навчальному році переважають публікації з позитивним тоном.

Продовжився розвиток співпраці університету із представниками мас-медіа. Спільно із редакцією програми «Бери вище!» супутникового каналу «UA.TV» пресслужба створила дві іміджеві програми, які відображали сильні сторони життя університету, стосувалися освітнього, наукового, культурного, спортивного життя університету та його представників і транслювалися для іноземної аудиторії. Кількість переглядів програми у соціальних мережах і YouTube становила понад 1 400. Було створено серію програм «Твій ранок» на телеканалі «UA:Суспільне» за участю представників університету. До висвітлення інформаційних приводів університету

активно залучалися національні медіа, зокрема «1+1», «ICTV», «СТБ» та міжнародні – BBC.Ukraine, UA.TV.

Вагому частку повідомлень у мас-медіа склали інтерв'ю з професорами та іншими співробітниками університету, а також висвітлення інформації про проведення виставок і наукових конференцій в університеті. Серед тем, які користувалися найбільшим попитом із боку журналістів і стосувалися життя університету, були:

- вересень – входження університету до світового рейтингу THE WUR–2020 (загальна кількість публікацій – 45), проведення Бієнале молодого сучасного мистецтва на локаціях університету (загальна кількість публікацій – 41); встановлення барельєфа Ігорю Толмачову (загальна кількість публікацій – 34);

- жовтень – входження Каразінського університету до рейтингу кращих ЗВО Східної Європи та Центральної Азії (загальна кількість публікацій – 47);

- листопад – візит Джека Ма до Каразінського університету та його ключові меседжі студентам (загальна кількість публікацій – 70), перекриття площі Свободи через підготовку до новорічних свят (загальна кількість публікацій – 31), святкування 215-річчя від дня заснування Каразінського університету (загальна кількість публікацій – 22);

- грудень – відкриття виставки скіфського золота у Музеї археології університету (загальна кількість публікацій – 35), проведення протипожежних навчань у Головному корпусі університету (загальна кількість публікацій – 20);

- січень – найстаріший університет Харкова відзначає 215-річчя (загальна кількість публікацій – 47), відкриття Симуляційного центру (загальна кількість публікацій – 18), випуск магістрів та промова О. Ярославського на святі (загальна кількість публікацій – 18);

- лютий – святкування Дня бабака (загальна кількість публікацій – 168), входження університету до рейтингу QS World University Rankings – 2020 (загальна кількість публікацій – 34), день народження В. Н. Каразіна (загальна кількість публікацій – 21);

- березень – введення карантину в університеті (загальна кількість публікацій – 57), надання 100 тис. грн університетом для боротьби з коронавірусом (загальна кількість публікацій – 22);

- квітень – входження університету до міжнародного рейтингу Scopus (загальна кількість публікацій – 26); квітування магнолій у Ботанічному саду (загальна кількість публікацій – 14);

- травень – присутність у ТОП–500 у міжнародному рейтингу QS World University Rankings (загальна кількість публікацій – 97), святкування ювілею І. Мечникова (загальна кількість публікацій – 15).

У вересні 2019 року відфільмовано матеріали для повідомлення на міжнародному рівні про Каразінський університет, а саме – для двох програм «UA.TV» – «Бери вище». У листопаді 2019 року організовано міжнародну публікацію про візит Джека Ма до університету для Української асоціації китаєзнавців (журнал «Україна – Китай»).

У національному медіапросторі з'являлися публікації про університет в ІА «Укрінформ», УНІАН, УНН, «Сьогодні», «Дзеркало тижня», «Гордон», «Українська правда», «Цензор.НЕТ», «Факти», «Обозреватель», «Кореспондент.net», «112.ua».

Найбільш активно на регіональному рівні про університет публікували матеріали: регіональні газети: «Вечерний Харьков», «Время»; інтернет-видання: ІА «Status Quo», МГ «Объектив», «В Городе», «Харьковский Курьер», Держ.Харків, «Город X», «Харьковские Известия», NewsRoom, «Весь Харьков», «Kharkiv Today», «Комментарии.Харьков», 057.ua.

Найбільш активно у медіависвітленні подій університету брали участь регіональні телеканали: ТК «Simon» (МГ «Объектив»), НСТУ «UA:Суспільне», АТН, Р1; національні телеканали: ТК «Україна», «NewsOne», «ICTV», «1+1», «5 канал», «ВВС Україна», «СТБ», «Прямий».

Загальна кількість сюжетів за 2019/2020 навчальний рік на міжнародних каналах – 2, національних телеканалах – 27; на регіональних – 73. Організовано 7 радіоефірів та 15 прямих ефірів на телебаченні.

Пресслужба оперативно готувала і розповсюджувала через мас-медіа офіційні заяви та повідомлення ректорату, здійснювала організацію присутності представників університету у медіа, координувала медійне супроводження заходів. Для активізації та посилення ролі експертної думки представників університету в інформаційному просторі пресслужба розробила проєкт медіарейтингу підрозділів університету. Також заплановано посилення комунікативної стратегії, зміцнення ділових зв'язків із мас-медіа різного рівня задля зміцнення позитивних характеристик іміджу університету, підвищення конкурентоспроможності університету на загальнонаціональному і міжнародному рівнях.

Задля реалізації завдань Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019–2025 роки та підвищення кваліфікації працівники пресслужби брали участь у просвітницьких заходах і програмах професійної підготовки. Зокрема, у дискусії «Журетика. Поговоримо про професію», тренінгах «Економіка: складне – простою мовою» та «Барометр реформ: медіаграмотність для пресслужб, ГО та ЗМІ», навчальних програмах «Медіааналітика» Центру контент-аналізу та Міністерства інформаційної політики України, «PR: захист від інформаційних атак» Києво-Могилянської Бізнес-школи, XVII Міжнародному PR-фестивалі Challenge & Response (м. Київ) Української PR-ліги.

Роботу відділу реклами та брендингу центру зв'язків з громадськістю було спрямовано на забезпечення рекламно-іміджевої діяльності університету, підтримку та розвиток бренду університету, виготовлення рекламно-сувенірної продукції та друкованих інформаційних матеріалів про діяльність закладу, реалізацію іміджевих проєктів із метою здійснення профорієнтаційної роботи та привернення уваги абітурієнтів.

Протягом звітного періоду активно проводилася низка іміджевих заходів. У межах екскурсійного проєкту «Відкрий для себе Каразінський» проведено понад 500 екскурсій підрозділами університету та центром міста – з метою профорієнтаційної роботи. Загалом, екскурсії охопили близько 9 000 учнів 3–11 класів зі шкіл Запоріжжя, Ізюма, Краматорська, Куп'янська, Люботина, Маріуполя, Одеси, Полтави, Северодонецька, Чугуєва та Харкова. Найбільшу кількість екскурсій підрозділами університету прийняли біологічний та історичний факультети, Центр «Вікно в Америку» Центральна наукова бібліотека, а також Музей археології. Загалом, починаючи з травня 2016 року, протягом усього часу існування проєкту «Відкрий для себе Каразінський» відбулися екскурсії для вже понад 45 000 школярів 3–11 класів із різних регіонів України. Сторінка «Відкрий для себе Каразінський» має 887 підписників в Instagram, 291 – у Facebook.

Продовжено діяльність Клубу української мови та культури (проводиться спільно з Центром українських студій імені Д. І. Багалія). У межах роботи клубу

проведено 5 засідань, серед яких: «Стефан Таранушенко та Павло Жолтовський: діалог учителя й учня» (9 грудня 2019 року), «Петро Петрович Гулак-Артемівський: поет, викладач, ректор (до 230-річчя від дня народження)» (27 лютого 2020 року) та інші. Продовжено проєкт «Майбутнє за власним вибором», що охопив близько 200 школярів, які отримали тематичний скетчбук та консультації з профорієнтації.

У межах участі у проєкті «Медіашкола для школярів» 145 школярів отримали сертифікати випускників медіашколи. Викладачами в проєкті виступили провідні лектори та фахівці Каразінського університету. Було проведено Фестиваль шкільних медіа – 2020, у якому взяли участь понад 100 шкільних редакцій міста Харкова. Також проведено конкурс шкільних робіт «Посткарантинні роздуми» (взяли участь понад 200 учнів міста Харкова, Харківської області, Чугуєва, Кривого Рогу, Дніпропетровської та Донецької областей).

У межах проєкту «The future» проведено 20 презентацій, які охопили близько 500 школярів старших класів.

Продовжено діяльність студентського радіо ЗІР. Протягом звітнього періоду на платформі Mixcloud було записано 103 подкасти, серед яких – 91 інтерв'ю та 14 подкастів англійською мовою. На платформі Soundcloud подкасти радіо було відтворено 183 рази. Діяльність радіо ЗІР висвітлюється у соціальних мережах – запущено 114 постів на сторінці у Facebook (546 підписників) та 250 постів на сторінці в Instagram (489 підписників). Постійними рубриками на радіо є авторська рубрика «Говорімо українською правильно» з Софією Бутко, кандидатом філологічних наук, доцентом кафедри української мови Каразінського університету; рубрика «Психологічний скетчинг» спільно з Lifehub Yabloko (гештальт-терапевти, арттерапевти та психологи відповідають на запитання студентів); рубрика «Покликання» психолога Данієли Пуертас; рубрика #ФокусМови з Оленою Комяковою, психологом та тренером з NLP; правова рубрика спільно з Регіональним центром з надання БВПД у Луганській та Харківській областях; рубрика «ТеатрЯкВоноЄ» спільно зі Студентським театром Каразінського університету (актори та режисерки розповідають про життя театру за лаштунками та з чого все починалося); рубрика «Культура»; рубрика «Спортивний Каразінський» спільно з кафедрою фізичного виховання та спорту Каразінського університету; рубрика про освітні програми та програми академічних обмінів; рубрика «Комунікація на всі 100» з Дмитром Ляховецьким.

Каразінський університет було репрезентовано на освітній виставці Interpipe TechFest 2019 (Дніпро, 19–20 жовтня 2019 року).

Протягом звітнього періоду було розроблено:

- понад 250 макетів стендів до свят, пам'ятних дат та актуальних подій;
- POS-матеріали для конференцій різних факультетів та заходів університету (понад 40 заходів);
- обкладинки для університетських видань, редагування та періодична заміна обкладинок;
- POS-матеріали до Днів відкритих дверей;
- дизайн логотипів і візуальної символіки для факультетів та підрозділів університету, внесення виправлень (більше ніж 20 екземплярів);
- брендування транспорту (автобус, мікроавтобус, яхта) університету;
- лифлети до дня відкритих дверей з інформацією про факультети та кафедри, а також внесення змін та актуальної інформації напередодні кожного Дня відкритих дверей (близько 30 екземплярів);

- макети фотозони та POS-матеріалів для заходу «215 років університету»;
- макети фотозони та POS-матеріалів для заходу «Леонардо та Місяць», також розроблено понад 1 000 макетів у межах поточної роботи;
- «Відкрий для себе Каразінський» (887 підписників в Instagram, 291 підписник у Facebook).

Університет традиційно приділяє значну увагу розвитку сучасних інформаційних технологій, зокрема вебкомунікацій. Станом на 10 червня 2020 року університет має понад 150 сайтів, що репрезентують його діяльність та забезпечують інформаційну підтримку залучення абітурієнтів, навчального, виховного та наукового процесів.

Серед них – вебсайти університету, Вченої ради, вступної кампанії, наукової періодики, Центральної наукової бібліотеки, факультетів, кафедр, науково-дослідних інститутів, інших підрозділів, різноманітних проєктів. Створено та запроваджено вебсайт «Онлайн-енциклопедія Каразінського університету», що являє собою загальнодоступну платформу зі статтями про персоналії, підрозділи та ключові проєкти університету.

Розроблено та запущено новий вебсайт університету (karazin.ua). Підтримується робота вебсайту «International Applicants Karazin University» з метою висвітлення перебігу вступної кампанії для іноземних абітурієнтів (start.karazin.ua/international).

Запроваджено нову версію вебсайту «Наукова періодика Каразінського університету», що функціонує на базі видавничої вебплатформи Open Journal System із метою досягнення належного рівня репрезентованості в інтернет-просторі результатів наукової роботи університету. Платформа дає змогу проводити комплексну роботу з підготовки та оприлюднення періодичних видань, надає технічну інфраструктуру не лише для презентації у вебсередовищі журнальних статей, але й для забезпечення всеосяжного процесу редакційного керування, в тому числі – подання статей, рецензування й індексації наукометричними базами. На поточний момент на вебсайті репрезентовано 47 періодичних видань, що містять 719 випусків та понад 15 000 статей.

Центр вебкомунікацій забезпечує змістовний супровід вебсайтів університету, Вченої ради й «Абітурієнт Каразінського», що полягає у створенні, підготовці до публікації та оприлюдненні контенту. Інформаційне наповнення вебресурсів університету здійснюється відповідно до положень закону «Про вищу освіту». Репрезентовано матеріали, присвячені освітній та науковій роботам, фінансовій (кошторис, звіт про використання та надходження коштів, інформація щодо проведення тендерних процедур), адміністративно-господарчій діяльності та кадровим питанням (штатний розпис, вакантні посади) тощо. Окрім цього, систематичним є проведення моніторингу виконання встановлених вимог у контексті відкритості діяльності університету.

Докладено максимум зусиль для дотримання встановленого регламенту роботи стрічки новин вебсайту університету: події анонсуються не пізніше, ніж за три доби, а новини публікуються в день проведення заходу. Зокрема, за 2019/2020 навчальний рік на вебсайті оприлюднено 2 078 анонсів і новин українською, російською та англійською мовами, підготовлено та розміщено 110 фоторепортажів та 64 відеорепортажі щодо ключових подій у житті університету. Розроблено та розміщено іміджевий контент (90 матеріалів), що висвітлює досягнення, історію та життя університету, – з метою підвищення лояльності до бренду університету серед абітурієнтів та їхніх батьків, а також формування в суспільній свідомості образу Каразінського як університету світового класу. Зокрема, підготовлено промо-тексти для щотижневих та щомісячних рубрик: репортажі

про цікаві, інноваційні університетські наукові проєкти, студентські досягнення, події в житті студентства університету, цікаві об'єкти університету, «Каразінський університет у спогадах», а також матеріали про особливості вступної кампанії – 2020 і про освітні можливості університету.

Забезпечено інформаційну кампанію у вебсередовищі щодо святкування 215-річчя університету. Зокрема, підготовлено та оприлюднено на вебсайті та на сторінках університету у соціальних мережах 240 тематичних матеріалів.

Також здійснено інформаційну кампанію з метою популяризації III Італійсько-Української конференції з нагоди Дня італійських наукових досліджень у світі, яку цього року проведено у форматі вебінару через виникнення надзвичайної ситуації (пандемія COVID-19).

Окрім цього, розроблено графічні банери та тематичні репортажі щодо 60 заходів (державні, професійні та університетські свята, пам'ятні дати). Забезпечено висвітлення у вебпросторі проєкту для школярів «Відкрий для себе Каразінський». Здійснювалися підготовка та висвітлення на вебмайданчиках відео-, фото- та текстових матеріалів щодо участі університету у міжнародному проєкті сприяння академічній доброчесності для донесення до університетської спільноти значення академічної доброчесності та наслідків недотримання її принципів.

В умовах карантину забезпечено доступ студентів та викладачів університету до освітньої платформи Coursera, зокрема за такими напрямками: гуманітарні науки та мистецтво, бізнес, комп'ютерні науки, наука про дані, інформаційні технології, здоров'я, математика та логіка, особистісний розвиток, природничі та технічні науки, соціальні науки та вивчення мов. Разом є доступними 4 262 курси. Загалом на платформі зареєстровано майже 1 000 студентів та працівників університету.

Здійснено аналіз 123 вебсайтів кафедр для підготовки загальноуніверситетського рейтингу вебрепрезентованості кафедр. Проведено моніторинг належного функціонування вебсайтів факультетів та навчально-наукових інститутів у частині інформування абітурієнтів про вступ до університету. Також моніторинг здійснювався за такими індикаторами, як наявність на сайті інформації про викладачів, а також актуальної інформації щодо вступу, актуальних назв підрозділів та інформації про керівництво, актуальні новини, дизайн (сучасний інтерфейс).

Згідно з даними веб-аналітичних систем, у 2019/2020 навчальному році вебсайт університету відвідали майже 400 тис. користувачів, здійснивши майже 2 млн переглядів. Аналіз свідчить про чисельність аудиторії вебсайту університету, який виконує функцію одного з найдієвіших інструментів комунікацій.

Для інформаційного супроводу вступної кампанії в інтернет-середовищі функціонує спеціалізований вебсайт «Абітурієнт Каразінського» (start.karazin.ua), який відвідали за 2019/2020 навчальний рік майже 95 000 користувачів, здійснивши понад 1,6 млн переглядів. З них 78,7 % є новими користувачами. Запущено версію сайту 2020 року відповідно до вимог та положень умов і правил прийому. За цей же період вебсайт *"International Applicants Karazin University"* відвідали майже 10 тис. користувачів, здійснивши понад 40 тис. переглядів.

Для оперативного інформування громадськості щодо діяльності університету, зокрема наукових, освітніх та культурних заходів, програм підготовки, перебігу вступної кампанії, університет репрезентовано офіційними сторінками в таких соціальних мережах, як Facebook, Google+, Twitter, Instagram. Зокрема, у Facebook –

17 327 користувачів (+2 451), в Instagram – 13 900 (+2 200), Telegram-канал для абітурієнтів StartKarazin – 1 014 (+515) та основний канал університету KarazinUniver – 2 346 (+1 100), де розміщується інформація щодо вступу та про життя університету.

Активно розвивається канал університету на YouTube. На каналі розміщено відеоматеріали, які висвітлюють університетські події, а також тематичні відео у рубриках «Університет у ТВ-архівах», «Кафедри та факультети» тощо. У межах каналу розміщено понад 300 авторських матеріалів. Наразі канал має понад 3,5 тис. унікальних глядачів, які за останній рік здійснили понад 10 тис. переглядів відеороликів. Загальний обсяг охоплення аудиторії — 49,5 тисяч.

Для розповсюдження іміджевого контенту залучено інформаційні майданчики, лояльні до університету: профілі медійних персон у соціальних медіа; профілі користувачів соціальних медіа зі значною кількістю поціновувачів; 122 офіційні й неофіційні сторінки підрозділів університету та проєктів, до яких долучається університет. Також застосовано механізми контекстної реклами.

Відповідно до Програми розвитку вебзабезпечення навчальної та наукової роботи університету проводиться моніторинг репрезентованості на вебсайтах підрозділів масиву інформації щодо організації навчання та його змісту, можливостей академічної мобільності, проходження практик та працевлаштування, а також наукової діяльності університету.

Університет співпрацює з Google Inc (пакет Google Apps for Education). Аналітичні дані свідчать, що університетська спільнота активно використовує, зокрема, Google Календар, онлайн-сервіси для роботи з документами і зберігання файлів Google Документи та Google Диск, які дають змогу підтримувати та розвивати вебкомунікативну складову освітньо-наукового процесу. Студенти та викладачі широко використовують Google Клас. Наразі сервісом користуються понад 3 976 студентів денної та заочної форм навчання. Стабільно розвивається корпоративна поштова служба (@karazin.ua), що налічує 3 109 облікових записів.

Науковці та наукові колективи університету з метою вебпрезентації власної діяльності, оцінки стану й динаміки показників затребуваності, активності та індексу впливу беруть участь у таких проєктах: Google Академія, ResearchGate, ResearcherID та Academia.edu. На поточний момент зареєстровано понад 2 000 профілів.

У рейтингу присутності в інтернет-мережі Webometrics за січень 2020 року вебсайт університету посідає 2 259 місце у світі та четверте – в Україні.

Створення навчального та науково-популярного контенту, університетських іміджевих медіапроєктів, розроблення відеоконтенту з популяризації університету, посилення його іміджу, створення медіаконтенту під час реалізації рекламних кампаній університету також забезпечує навчально-виробничу університетську медіастудію. Важливою складовою функціонування навчально-виробничої університетської медіастудії є те, що на її базі відбувається практика для студентів, а також проходять семінарські і практичні заняття.

Протягом 2019/2020 навчального року на базі навчально-виробничої університетської медіастудії було підготовлено понад 300 відеопроєктів, серед яких – тематичні репортажні відео, присвячені подіям, що відбувалися в університеті: форуми, конференції, зустрічі зі студентами, День науки, виставки («Зустрічаємо весну», «У світі театру», «З університетом у серці» та інші), презентації (книги Д. Багалія «Історія Слобідської України», збірки есе «Мої запасні життя», книги «Класика, що випереджає час»

та інші), відкриття меморіальних дощок (зокрема, Сергію Бернштейну), олімпійський урок, концерти, Каразінський зимовий бал, відео про краєзнавчу та археологічні практики студентів тощо. Створено відеозаписи мистецьких акцій та святкових заходів, присвячених 215-річчю Каразінського університету. Також записано виступи почесних гостей та відомих людей у Каразінському університеті, серед них – зустріч із відомим китайським бізнесменом Джеком Ма, Героєм України Володимиром Жемчуговим, випускницею Каразінського, нині – Народним депутатом України Марією Мезенцевою тощо. За сприяння університетської медіастудії було реалізовано відеопроєкт до ювілею видатного вихованця університету, лауреата Нобелівської премії Іллі Мечникова та проведено віртуальну III Італійсько-Українську наукову конференцію «Чи самотні ми у Всесвіті?» з нагоди Дня італійських наукових досліджень у світі.

Університетською медіастудією було записано 12 відеоанотацій для міжфакультетських курсів, 69 повних відеолекцій (зокрема, лекції проєкту Intellect Networking). Під час карантину для студентів було записано 5 відеороликів спортивного змісту, зокрема вправи та завдання до Каразінського спортивного челенджу. Для студентів економічного факультету було записано 9 лекцій та консультацій.

За поточний період створено 13 промо-відео, зокрема юридичного факультету, кафедри туристичного бізнесу, ННІ «Каразінська школа бізнесу», Герmano-Слов'янської археологічної експедиції, студентського театру тощо.

Було підготовлено відеозаписи Чемпіонату зі стрільби з лука в Каразінському університеті, виступів студентського театру, конкурсу творчості першокурсників «Alma Mater – 2019», відкриття виставки та перфоманс «Студентські образи XIX–XX ст.: мода, стиль життя, епоха», посвяти першокурсників – 2019, посвяти іноземних студентів – 2019, випуску магістрів – 2020. Медіастудія організувала прямий ефір Асамблеї вчених рад та Днів відкритих дверей.

У 2019/2020 навчальному році редакція газети «Харківський університет» працювала під гаслом «Харківському національному університету імені В. Н. Каразіна – 215 років!». Традиційно за планом випуску світ повинні побачити 17 номерів газети «Харківський університет» (на червень 2020 року вийшли 10).

Колектив редакції газети працює стабільно і під час карантину. Номери газети виходять регулярно, за планом. Функціонує сайт газети, затримок із фінансуванням виходу не спостерігалось. Видання тримає першість серед університетських газет Харкова у номінаціях: «Високий імідж видання» та «Наука і науковець у Каразінському університеті». Колектив редакції нагороджено Почесною грамотою НСЖУ, відзначено подякою і премією ректора. Найвищою популярністю на сторінках видання користуються: ювілейна рубрика, присвячена зустрічі 215-ї річниці Харківського університету, «Університет від «А» до «Я», останнім часом – рубрика «В умовах карантину». Темарій рубрики пропонують читачі: ведуть обговорення, продовжують вже опубліковані тексти, розгортають дискусії в соцмережах, в активній групі «Газета Харківський університет» у мережі Фейсбук. Активно діють традиційні рубрики – «Рейтинги», «Підрозділи університету», «Зупинена мить», «Інтерв'ю в номер», «За Кодексом Каразінських цінностей», «Група моя студентська», «Перемоги», «Захисти», «Університетська наука», «Університетський викладач» та ін. Портфель редакції завжди наповнений на 2–3 номери наперед.

ХІ. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Видавництво університету забезпечує видавничою продукцією структурні підрозділи та загальноуніверситетські служби. Діяльність спрямована на популяризацію результатів науково-дослідних робіт співробітників і здобувачів вищої освіти, забезпечення освітнього процесу всіма видами навчальних і наукових видань, випуск інформаційної, рекламної, бланкової та інших видів продукції.

Відповідно до покладених завдань Видавництво виконує такі функції:

- проводить методичну та консультативну роботу з кафедрами та іншими підрозділами університету з питань випуску літератури, формує на основі заявок факультетів/інститутів перспективний план з питань видання літератури та іншої поліграфічної продукції;

- організовує необхідні експертизи всіх видаваних університетом матеріалів на відповідність вимогам чинних законодавчих і нормативних документів з видавничої діяльності;

- здійснює редакційну та виробничо-видавничу підготовку рукописів до випуску;

- організовує контроль якості видаваної літератури, в тому числі якості поліграфічного виконання, проводить аналіз видавничої діяльності;

- визначає технологію видавничого процесу;

- організовує виробництво, накопичення і поширення інформаційних продуктів і послуг;

- проводить роботу з підвищення кваліфікації редакційно-операторського персоналу, освоює сучасну інформаційно-видавничу техніку і технологію;

- веде облік результатів своєї діяльності, в установленому порядку готує оперативні і статистичні звіти з видавничої діяльності.

Протягом навчального року здійснювався комплекс організаційно-технічних заходів шляхом організації процесу грифування створених в університеті наукових робіт. Всі роботи в обов'язковому порядку проходили перевірку щодо наявності запозичень з інших документів за допомогою антиплагіатних онлайн-систем.

Для надання грифа «Затверджено до друку рішенням Вченої ради» всі рукописи навчальних і наукових видань, що надійшли до Видавництва, пройшли Експертну раду університету (голова ради – М. О. Мchedlov-Петросян), для отримання грифа «Затверджено до друку рішенням Науково-методичної ради» методичні видання пройшли експертизу в Науково-методичній раді університету.

На етапах редакційно-видавничої діяльності здійснено редагування 1184,3 авторських аркушів, їх додрукарську підготовку (редагування текстових і фото-матеріалів, розроблено і остаточно відкориговано оригінал-макети, оформлено дизайн-макети), відповідно до вимог ДСТУ, підготовлено до видання 286 найменувань літератури.

Сумарний обсяг виданої літератури у 2019/2020 навчальному році склав 2279,5 ум. друк. арк.

У 2019/2020 навчальному році опубліковано 32 навчальні посібники, 31 монографію, надруковано 27 збірок матеріалів і тез наукових конференцій. Вийшли друком 81 випуск наукових періодичних видань (табл. 11.1).

Таблиця 11.1

Випуск друкованих видань

Вид	Кількість видань за 2018/2019 н.р.	Кількість видань за 2019/2020 н.р.
Навчальні посібники та підручники	47	32
Монографії	25	31
Методична література	61	223
Періодичні видання ХНУ імені В. Н. Каразіна (друковані)	38	81
Збірники матеріалів, тез наукових конференцій	26	27

Однак слід зазначити, що ще залишаються матеріали (тези) конференцій, збірки, навчальні, методичні та наукові видання, які не пройшли належної експертизи та не отримали відповідні грифи «Затверджено до друку рішенням Вченої ради / Науково-методичної ради» і, згідно з «Положенням про видавничу діяльність у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна», не враховуються під час звітування науково-педагогічних і наукових працівників.

Офіційно виданим книгам присвоєно міжнародний стандартний номер ISBN, відповідно до додатка до постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2002 року № 608 «Про порядок доставляння обов'язкових примірників документів» розіслано майже 700 примірників видань.

Електронні аналоги видань автори розміщують в ЦНБ університету (у форматі PDF).

Вагоме місце займає процес із наповнення, підтримки, просування сайту Видавництва (<https://karazinbook.com/>). На сьогодні доступна інформація про книжкові видання 2014–2020 років, які надруковані у Видавництві.

На 20-й виставці-конкурсі навчальної та наукової літератури відзначено книги, які надруковано у Видавництві: за напрямом «Навчальна література для вищої школи» відзначено підручник «Електрика та магнетизм» М. О. Азаренкова, Л. О. Булавина, В. П. Олефіра (диплом 1 ступеня), навчальний посібник «Лекції з механіки» В. М. Дубовика, В. М. Сухова (диплом 2 ступеня); навчальний посібник «Технології суспільного розвитку» І. Ю. Матюшенка, В. Б. Родченка, М. Б. Борисенка (диплом 3 ступеня). За напрямом «Наукова література (монографії)» відзначено авторський колектив під керівництвом В. А. Токарського – науково-довідкове видання «Червона книга Харківської області. Тваринний світ».

Кількість найменувань продукції, що випускається Видавництвом, зростає, але зберігається тенденція щодо скорочення середньої тиражності замовлень. Серед основних напрямів виробництва друкованої продукції 59 % складає випуск книжково-журнальної продукції, 26 % – випуск бланкової продукції для забезпечення функціонування університету та навчального процесу (залікові книжки, бланки, різні види журналів, медичні картки тощо). Щорічно здійснюється друк і персоналізація дипломів про вищу освіту та додатків до них у кількості близько 5000 шт.

З метою формування позитивного іміджу та поширення інформації про університет своєчасно та оперативно здійснювалася робота працівниками Видавництва з редагування й оформлення, друку продукції до різних заходів університету (афіш, програм,

персональних запрошень, листівок, дипломів, грамот, подяк, вітальних адрес і т.д.). Випуск рекламних та інформаційних матеріалів для підвищення престижу університету та залучення абітурієнтів – це майже 15 % загального випуску продукції.

До ювілею університету підготовано та надруковано щорічний квартальний календар 2020 року, настінний перекидний календар «Будівлі Каразінського університету у творах живопису» (уклад. І. М. Дончик, О.Г. Павлова, С. І. Посохов).

З нагоди 215-річчя від часу заснування Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у Видавництві вийшли друком низка цінних видань, присвячених історії становлення та розвитку, його викладачам і випускникам, тим людям, завдяки яким він став Каразінським університетом, а саме:

«Класика, що випереджає час: до 215-річчя Каразінського університету» (В. С. Бакіров (гол. ред.) та ін.; кол. авт: В. С. Бакіров, О. І. Вовк, В. Ю. Іващенко, С. М. Куделко, П. В. Єремєєв, С. С. Кушнарьов, Р. Г. Любавський, О. І. Красько, Г. А. Бондаренко, С. Д. Литовченко, С. В. Нижнікова, Ю. А. Кісельова, О. Г. Павлова, Є. С. Рачков) – містить нариси, які дозволяють осягнути звершення Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна – одного з найстаріших університетів на сході Європи.

«Вкарбовані в літопис науки» (уклад. О. І. Вовк, А. В. Григор'єв, С. М. Куделко; вст. ст. В. С. Бакіров; гол. ред. В. С. Бакіров). У покажчику подано 362 біографії діячів науки, освіти і культури, чиї долі були пов'язані з Харківським університетом, а імена увічнені в назвах законів і формул, космічних і географічних об'єктів, ботанічних, зоологічних і палеонтологічних таксонів, надані установам і організаціям тощо.

«Обличчям до світу: історія міжнародних зв'язків Каразінського університету» (В. С. Бакіров (редактор), Г. А. Бондаренко, В. Є. Дягілев, Б. П. Зайцев, В. Ю. Іващенко, В. І. Кадеєв, С. М. Куделко, Б. К. Мигаль, С. І. Посохов, О. Л. Рябченко). Книгу присвячено висвітленню історії міжнародних зв'язків Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна з моменту його створення і до сьогодення.

Авторами та укладачами проведена значна організаторська та науково-пошукова робота з підготовки й видання нових праць, у яких вагомо представлене минуле та сьогодення університету. Книги виходили в єдиному стилі оформлення внутрішнього блоку й обкладинки, як і попередні видання серії.

Для популяризації науки і поширення знань проходить робота над всеукраїнським науково-популярним журналом «UNIVERSITATES. Наука та просвіта», засновниками якого є ХНУ імені В. Н. Каразіна та громадська організація «Асоціація випускників, викладачів і друзів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна».

2019/2020 навчальний рік став для часопису «UNIVERSITATES» знаковим. Оскільки, по-перше, журнал було засновано 1999 року (хоча спочатку як альманах), тож цього року «UNIVERSITATES» відзначив 20-літній ювілей. По-друге, після незначної перерви в роботі у цьому році за ініціативи головного редактора – ректора університету Віля Бакірова знову почала активно діяти редколегія, було переосмислено концепцію журналу. Випуск 2019 року було підготовлено у форматі «Університет у моєму житті» (тут опубліковано спогади про університет найвідоміших випускників повоєнних років) та присвячено 215-річчю Каразінського університету. Презентація зазначеного видання відбулася під час урочистого святкування ювілею у січні 2020 року.

У червні поточного року було підготовлено до друку новий номер, який має позначити нові підходи до змістовного наповнення журналу. Провідним матеріалом номера стала добірка роздумів поважних науковців Каразінського університету про

університетського вихованця, всесвітньо відомого вченого, лауреата Нобелівської премії Іллю Мечникова, чиє 175-річчя нещодавно відзначила світова наукова спільнота. Також у цьому номері буде надруковано низку статей про актуальні проблеми науки, роль університетів у сучасному світі, продовжиться публікація спогадів видатних випускників Харківського університету тощо. Наразі відбувається підготовка другого номера журналу за 2020 рік, а також систематизується матеріал для створення сторінки «UNIVERSITATES» у соцмережах та наповнення сторінки на сайті університету з викладенням архіву номерів з 1999 року.

Важливим напрямом діяльності Видавництва є випуск наукової періодики, тематична спрямованість якої відповідає роботі його структурних підрозділів (табл. 11.2).

Таблиця 11.2

**Список періодичних видань
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
станом на II півріччя 2019 року**

№	Підрозділи університету	Періодичні видання (кількість назв)		
		Загальна кількість	з них фахові	з них не фахові
1	Біологічний	1	1	
2	Геології, географії, рекреації і туризму	3	3	
3	ННІ екології	3	2	1
4	Економічний	2	2	
5	Іноземних мов	3	2	1
6	Історичний	5	4	1
7	Комп'ютерних наук	2	1	1
8	Медичний	3	2	1
9	Математики і інформатики	1	1	
10	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	1	1	
11	Психології	3	3	
12	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	3	3	
13	Соціологічний	3	2	1
14	ННІ «Фізико-технічний факультет»	1	1	
15	Фізичний	1	1	
16	Філологічний	3	3	
17	Філософський	5	5	
18	Хімічний	1	1	
19	Юридичний	1	1	
20	ННІ міжнародної освіти	1	1	
21	Загальноуніверситетські	2		2
	Разом	48	40	8

Станом на початок 2019 року до «Реєстру наукових фахових видань України» входило 40 фахових періодичних видань Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. У трьох виданнях університет є співзасновником: «Наукові записки кафедри педагогіки» (Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради), «Український соціологічний журнал» (Соціологічна асоціація України), «Філологічні трактати» (Сумський державний університет).

Відповідно до Наказу № 32 від 15.01.2018 року «Про затвердження Порядку формування Переліку наукових фахових видань України» (далі Наказ) науковим фаховим виданням Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна необхідно було у строк 2 роки, а саме до 12 березня 2020 року, пройти перереєстрацію з метою включення до Переліку. У разі, якщо видання не отримало протягом двох років права на присвоєння категорії «А» чи категорії «Б», воно виключається з Переліку без права поновлення.

За підготовчий період було проведено велику організаційну і методичну роботу щодо нових вимог та Порядку формування Переліку наукових фахових видань України з обговоренням нагальних питань, а саме: проведено індивідуальні консультації з представниками кожного з видань: головними редакторами редакційних колегій періодичних видань Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, заступниками головних редакторів, відповідальними секретарями, технічними редакторами. Консультації надані з наступних питань:

- правила та порядок заповнення Заявки на включення наукового видання до Переліку наукових фахових видань України;
- оптимізація складу редколегій шляхом оновлення складу редакційних колегій з метою відповідності підпункту 7 пункту 6 (вчений може входити до складу не більше трьох редакційних колегій видань, включених до Переліку) Порядку формування Переліку наукових фахових видань України. Виявлення та усунення невідповідностей вимогам Наказу стало можливим завдяки роботі зі створення бази даних складу редакційних колегій періодичних видань Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та аналізу отриманих даних;
- консультації щодо пошуку у міжнародних наукометричних базах Web of Science (WOS) та Scopus як необхідної складової відповідності вимогам та формування перспективного редакційного складу;
- необхідність реєстрації та розміщення видань у провідних національних та міжнародних наукометричних базах (підпункт 8 пункту 6 Наказу);
- забезпечення якісного подвійного сліпого рецензування публікацій.

Загалом з 40 фахових періодичних видань бажання здійснити перереєстрацію оголосили 34 видання. Не подавали документи на перереєстрацію 5 журналів, а саме: збірник наукових праць «Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії»; Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Валеологія: сучасність і майбутнє»; журнал «Давнина»; Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціальні комунікації»; збірник «Харківський історіографічний збірник».

Було підготовлено 43 комплекти документів з урахуванням, що в разі подання у різні експертні ради з декількох наук надається відповідна кількість комплектів документів. Документи журналу «Філологічні трактати» були підготовлені та подані співзасновником – Сумським державним університетом.

За результатами проведеної роботи до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії (відповідно до Порядку формування Переліку наукових фахових видань України, станом на 24.09.2020 року), включено 35 періодичних фахових видань Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (табл. 11.2, 11.3).

Таблиця 11.3

Перелік наукових фахових видань
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019 року
Наказ Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 року
Наказ Міністерства освіти і науки України № 627 від 14.05.2020 року
Наказ Міністерства освіти і науки України № 886 від 02.07.2020 року
Наказ Міністерства освіти і науки України № 1188 від 24.09.2020 року

№ з\п	Назва	Категорія	Галузь науки	Спеціальності	Дата включення
1	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Геологія. Географія. Екологія» Visnyk of V. N. Karazin Kharkiv National University series «Geology. Geography. Ecology»	«А»	географічні геологічні	103 Науки про Землю 106 Географія	28.12.2019
2	Східно-європейський фізичний журнал East European Journal of Physics	«А»	фізико-математичні	104 Фізика та астрономія 105 Прикладна фізика та наноматеріали	28.12.2019
3	Біофізичний вісник	«Б»	біологічні фізико-математичні технічні	091 Біологія 104 Фізика та астрономія 105 Прикладна фізика та наноматеріали 163 Біомедична інженерія	28.12.2019
4	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Біологія» The journal of V. N. Karazin Kharkiv National University series «Biology»	«Б»	біологічні	091 Біологія	28.12.2019
5	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Хімія» Kharkiv University Bulletin Chemical series	«Б»	хімічні	102 Хімія	28.12.2019
6	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Математика, прикладна математика і механіка»	«Б»	фізико-математичні	111 Математика 113 Прикладна математика	28.12.2019

7	Часопис соціально-економічної географії	«Б»	географічні	103 Науки про Землю 106 Географія	28.12.2019
8	Когніція, комунікація, дискурс Cognition, communication, discourse	«Б»	філологічні	035 Філологія	28.12.2019
9	Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки	«Б»	педагогічні	011 Освітні, педагогічні науки 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)	17.03.2020
10	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право» Вестник Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина. Серия «Право» The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: Law	«Б»	юридичні	081 Право 262 Правоохоронна діяльність 293 Міжнародне право	17.03.2020
11	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»	«Б»	економічні	051 Економіка 073 Менеджмент 292 Міжнародні економічні відносини	17.03.2020
12	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Економічна» Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv national University Economic Series	«Б»	економічні	051 Економіка 072 Фінанси, банківська справа та страхування 073 Менеджмент	17.03.2020
13	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов»	«Б»	педагогічні філологічні	011 Освітні, педагогічні науки 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) 035 Філологія	17.03.2020
14	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки»	«Б»	історичні	032 Історія та археологія	17.03.2020
15	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Історія»	«Б»	історичні	032 Історія та археологія	17.03.2020
16	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Екологія» Visnyk of V. N. Karazin Kharkiv National University series «Ecology» Вестник Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина «Экология»	«Б»	географічні біологічні	091 Біологія 101 Екологія 103 Науки про Землю	17.03.2020
17	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Фізика»	«Б»	фізико-математичні	104 Фізика та астрономія	17.03.2020

18	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Математичне моделювання. Інформаційні технології. Автоматизовані системи управління»	«Б»	технічні	113 Прикладна математика 122 Комп'ютерні науки 123 Комп'ютерна інженерія 125 Кібербезпека	17.03.2020
19	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Серія «Філософія. Філософські перипетії» Вестник Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина. Серия «Философия. Философские перипетии» The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: Philosophy. Philosophical Peripetias	«Б»	філософські	033 Філософія	17.03.2020
20	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи» Visnyk of V. N. Karazin Kharkiv National University series «Sociological studies of contemporary society: methodology, theory, methods»	«Б»	соціологічні	054 Соціологія	17.03.2020
21	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Філологія»	«Б»	філологічні	035 Філологія	17.03.2020
22	Людина та довкілля. Проблеми неоекології	«Б»	географічні	101 Екологія 103 Науки про Землю 201 Агронімія 205 Лісове господарство	17.03.2020
23	Проблеми безперервної географічної освіти і картографії	«Б»	географічні	103 Науки про Землю 106 Географія	17.03.2020
24	Психіатрія, неврологія та медична психологія Психиатрия, неврология и медицинская психология Psychiatry, Neurology and Medical Psychology	«Б»	медичні психологічні	222 Медицина 225 Медична психологія 053 Психологія	17.03.2020 14.05.2020
25	Соціальна економіка Социальная экономика Social economics	«Б»	економічні	051 Економіка 072 Фінанси, банківська справа та страхування 073 Менеджмент 075 Маркетинг 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	17.03.2020
26	Філологічні трактати	«Б»	філологічні	035 Філологія	17.03.2020
27	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Питання політології»	«Б»	політичні	052 Політологія	14.05.2020

28	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Теорія культури і філософія науки»	«Б»	філософські	033 Філософія	14.05.2020
29	Психологічне консультування і психотерапія Психологическое консультирование и психотерапия Psychological counseling and psychotherapy	«Б»	психологічні	053 Психологія	14.05.2020
30	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Медицина» Вестник Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина серия «Медицина» The journal of V. N. Karazin Kharkiv National University series «Medicine»	«Б»	медичні	222 Медицина	02.07.2020
31	Фотобіологія та фотомедицина	«Б»	біологічні технічні медичні	091 Біологія 163 Біомедична інженерія 222 Медицина	02.07.2020
32	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Психологія»	«Б»	психологічні	053 Психологія	02.07.2020
33	Наукові записки кафедри педагогіки Научные записки кафедры педагогики Scientific notes of the pedagogical department	«Б»	педагогічні	011 Освітні, педагогічні науки 012 Дошкільна освіта 013 Початкова освіта 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)	02.07.2020
34	Український соціологічний журнал Ukrainian sociological journal Украинский социологический журнал	«Б»	соціологічні	054 Соціологія	02.07.2020
35	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Радіофізика та електроніка» Visnyk of V.N. Karazin Kharkiv National University series «Radiophysics and Electronics»	«Б»	фізико-математичні	104 Фізика та астрономія 105 Прикладна фізика та наноматеріали	24.09.2020

Згідно з результатами, станом на 24.09.2020 року у фахових виданнях Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна можуть публікуватися статті та результати дисертаційних робіт у 16 галузях наук з 37 спеціальностей.

Це стало можливим завдяки підтримці керівництвом університету та злагодженій роботі редакцій наукових журналів, що за 2019/2020 навчальний рік у конструктивному діалозі виявили проблемні місця журналів. Всі роботи, заплановані журналами, обговорювалися, корегувалися та удосконалювалися.

У звітний період було надруковано всі випуски журналів відповідно до заявленої періодичності та здійснено обов'язкову розсилку періодичних видань відповідно до додатка до постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2002 року № 608 «Про порядок доставляння обов'язкових примірників документів» загальною кількістю понад 1000 екземплярів.

Відповідно до пункту 2 Порядку формування Переліку наукових фахових видань України, метою об'єктивної оцінки, класифікації та моніторингу наукових фахових видань є підвищення якості опублікованої у них наукової інформації та інтеграція цих видань до світового наукового простору.

Наразі, проведено моніторинг та аналіз періодичних видань Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна з наступних показників: мова, якою написана стаття; загальна кількість статей, авторів (зокрема іноземних та тих, що працюють у ХНУ імені В. Н. Каразіна) у номері журналу.

Здійснено зведення даних у підрахункову таблицю з виведенням процентного співвідношення за різними показниками. Опрацьовані випуски видань за звітний період. За результатами аналізу, виданням, що потребують покращення цих показників, було видано рекомендації.

У 2020/2021 навчальному році необхідно:

- забезпечити заявлену періодичність видань (насамперед фахових);
- підвищити якість контенту видань;
- підвищити англійську складову журналу;
- розширити «географію» авторів та членів редколегій із залученням відомих зарубіжних учених з метою інтеграції видань у міжнародний академічний простір, покращення якісних складових та збільшення наукової ваги журналів;
- запровадити міжнародні норми з підготовки та редагування пристатейних бібліографічних списків та наведенням DOI цитованого джерела серед видань Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна з метою просування видань до міжнародних наукометричних баз;
- продовжити здійснення бібліометричного аналізу наукових періодичних видань університету для вивчення динаміки показників наукових журналів;
- проаналізувати за усіма кількісними та якісними параметрами електронні періодичні видання Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна з метою привести до стандартів, що дозволить подати документи та бути включеними до Переліку наукових фахових видань України, а саме: науковий журнал «Актуальні проблеми сучасної медицини»; електронний збірник наукових праць «Комп'ютерні науки та кібербезпека»; журнал «Accents and Paradoxes of Modern Philology»; збірник наукових праць «СОЦІОПРОСТІР».

Таким чином, збільшуються обсяги завдань, які виконують фахівці Видавництва, розширюється спектр та покращується якість виготовленої ними продукції. Для злагодженої, скоординованої та продуктивної роботи Видавництва на наступний навчальний рік із забезпечення освітнього процесу, наукової та науково-дослідної роботи перспективними є такі напрямки роботи:

- формування системи моніторингу підготовки рукописів для підвищення якості видань;

- коригування спільно з кафедрами плану видань на 2020/2021 навчальний рік щодо випуску літератури та ефективного забезпечення дисциплін навчальною літературою;
- формування списків дисциплін, у повному обсязі забезпечених навчальною та методичною літературою, спільно з ЦНБ та Управлінням якості;
- методична та консультативна робота з факультетами, кафедрами, бібліотекою та іншими підрозділами університету з питань випуску літератури, організація спільно з ними контролю за ефективним використанням видань;
- створення навчальних посібників з використанням міждисциплінарного підходу;
- видання електронних підручників, що дозволить зменшити витрати на матеріали для друку навчальних видань;
- оцінювання кафедрами і факультетами «життєвого циклу» готової друкованої продукції;
- забезпечення сучасного рівня поліграфічних послуг університету;
- сприяння включенню до міжнародних наукометричних баз наукових видань;
- ефективне використання коштів, що призначені для видавничої діяльності університету;
- просування створеної видавничої продукції;
- забезпечення видавничої підготовки, видання презентаційної та подарункової продукції для підвищення іміджу та популяризації досягнень Каразінського університету.

ХІІ. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Значна увага під час формування бюджету університету у 2020 році приділялася збільшенню надходжень до спеціального фонду, враховуючи той факт, що бюджетні асигнування загального фонду не покривають у повному обсязі видатки університету. Слід зауважити, що відповідно до затверджених кошторисів вчасно формувався річний план закупівель та додатки до нього.

Зростання надходжень до спеціального фонду протягом 2018–2019 років відбулося, в першу чергу, за рахунок коштів, отриманих від плати за навчання (в загальному обсязі коштів частка надходжень за навчання іноземних студентів досягла майже 80 %), за рахунок збільшення сум надходжень від надання платних послуг структурними підрозділами університету, плати за проживання в студентських гуртожитках, а також надходжень за оренду приміщень (табл. 12.1).

Таблиця 12.1

Надходження коштів протягом 2018–2020 років (тис. грн)

	2018 рік	2019 рік	2020 рік (план)	2020 рік (станом на 01.10.2020)
Загальний фонд	<u>238 317</u>	<u>271 085</u>	<u>274 462</u>	<u>300 825</u>
Спеціальний фонд, в тому числі	<u>445 164</u>	<u>388 709</u>	<u>580 000</u>	<u>313431</u>
<i>Надходження від плати за навчання</i>	408 912	351 711	541 900	289 0264
<i>Надходження від додаткової (господарської) діяльності</i>	33 868	34 174	35 000	22 745
<i>Плата за оренду майна</i>	2 382	2 824	3 100	1 422

У 2019/2020 навчальному році відбулося значне зменшення надходжень коштів за навчання до бюджету університету. Загальна сума у 2018/2019 навчальному році складала 385 203 992,26 грн, а у 2019/2020 навчальному році – 349 084 689,49 грн (рис. 12.1, 12.2).

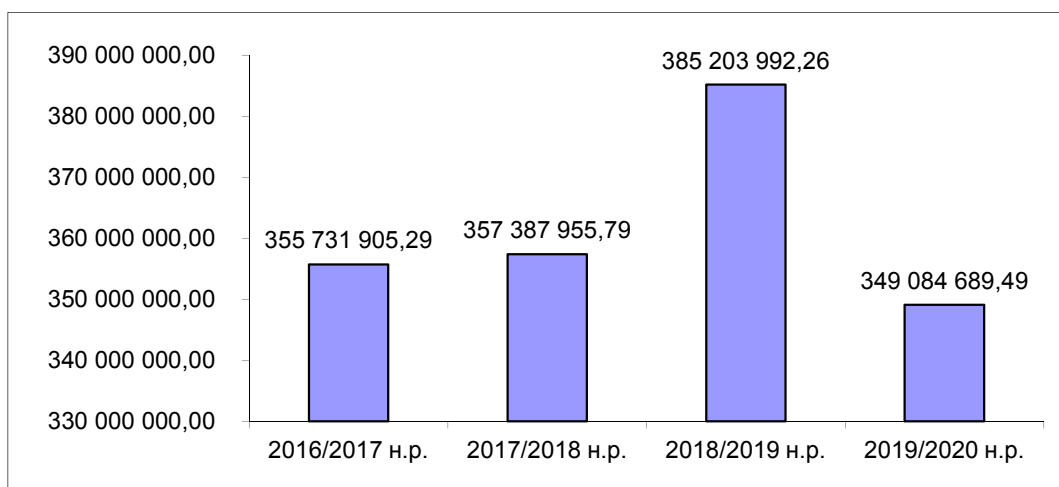

Рис. 12.1. Динаміка надходження коштів за навчання (грн.)

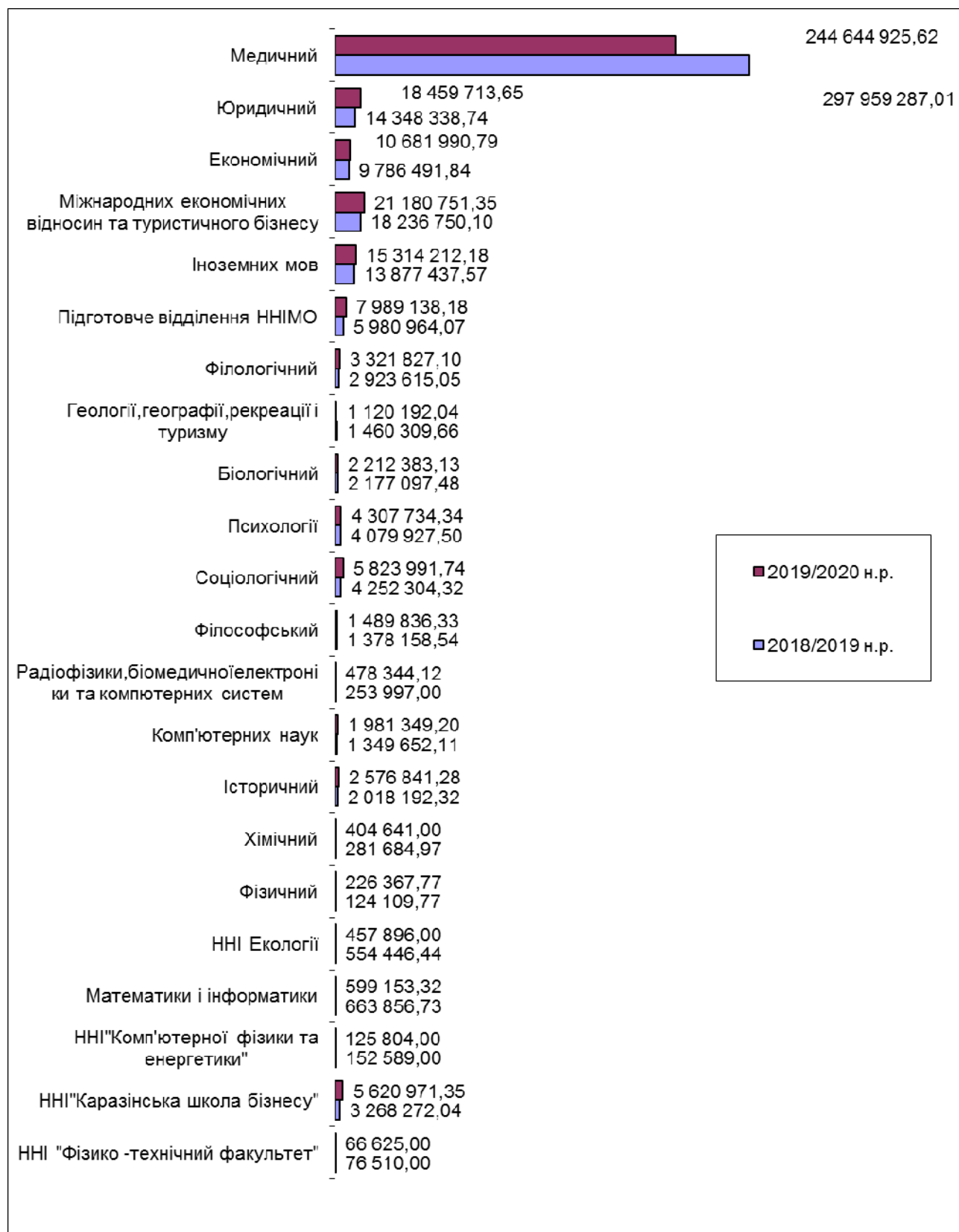

Рис. 12.2. Надходження коштів за навчання у 2018/2019 та 2019/2020 навчальних роках

Причиною цього є зменшення набору іноземних громадян на медичний факультет у 2019/2020 навчальному році та падіння курсу долара порівняно з 2018/2019

навчальним роком приблизно на 10 % (середній курс у 2018/2019 навчальному році – 28,27 грн/дол., у 2019/2020 – 25,44 грн/дол.).

Грошові надходження від оплати за навчання студентів контрактної форми навчання за 2019/2020 навчальний рік складають:

- від громадян України – 84 457 604,75 грн;
- від іноземних громадян – 264 627 084,74 грн (рис. 12.3).

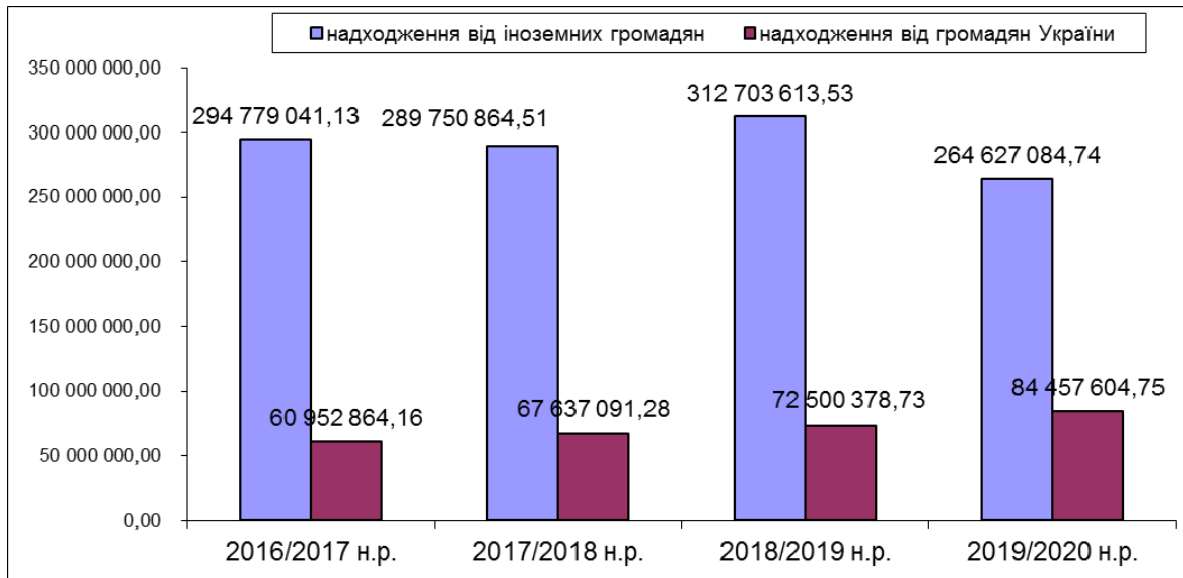

Рис. 12.3. Динаміка надходження коштів від контрактних студентів

Сподіваємося, що у 2020 році університет отримає достатньо бюджетних асигнувань за платні послуги у сфері освітньої діяльності, хоча 2020/2021 навчальний рік є першим, у якому буде застосовано постанову КМУ від 3 березня 2020 року № 191 «Деякі питання запровадження індикативної собівартості». Слід зазначити, що розрахункова індикативна собівартість навчання в університеті склала 30 471 грн.

Таким чином, відповідно до п. 10 постанови мінімальний розмір плати за навчання для здобуття вищої освіти для громадян України за перший рік (курс) для переліку спеціальностей, для яких встановлюються граничні (мінімальні) ціни, становить 60 % від 30 471 грн – і дорівнює 18 290 грн. Мінімальний розмір плати за навчання для здобуття вищої освіти для іноземних громадян дорівнює індикативній собівартості, визначеній для певного рівня та форми здобуття вищої освіти.

Зростання надходжень до загального фонду у 2020 році відбулося згідно зі змінами Міністерства освіти і науки України до розпису бюджетних призначень: по-перше, на виплату заробітної плати у зв'язку зі збільшенням посадових окладів науково-педагогічного та іншого персоналу, на оплату комунальних послуг та енергоносіїв, а також додаткових коштів на виконання п. 32 Формули розподілу видатків Державного бюджету на вищу освіту між закладами вищої освіти, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 року № 1146 «Про розподіл видатків державного бюджету між закладами вищої освіти на основі показників їх освітньої, наукової та міжнародної діяльності». Відповідно до затвердженої Формули університет отримав додатково 25 млн 970 тис. грн (одну частину було спрямовано на виплату стимулюючих надбавок працівникам

університету – 5 млн 970 тис. грн, а іншу – на придбання товарів та оплату послуг – 20 млн грн).

У звітному періоді зроста середньомісячна заробітна плата науково-педагогічних та інших працівників, що зумовлено підвищенням посадових окладів на 9,4 %, підвищенням мінімальної заробітної плати з 4 173 до 4 723 грн. та сум щомісячної індексації заробітної плати відповідно до рішень Кабінету Міністрів України, встановленням стимулюючих надбавок професорсько-викладацькому складу за роботу з іноземними студентами. Слід зазначити, що протягом звітного періоду велику увагу було приділено змінам до Колективного договору щодо матеріального заохочення та преміювання працівників університету (табл. 12.2).

Таблиця 12.2

Середня заробітна плата протягом 2018 – 2020 років (грн.)

Показники	2018	2019	2020
Науково-педагогічний персонал	<u>9 915</u>	<u>12 039</u>	<u>13 171</u>
Допоміжний персонал	<u>4 248</u>	<u>4 970</u>	<u>5 437</u>

На цей момент всю роботу фінансово-економічної частини університету спрямовано на виконання Стратегії розвитку університету на 2019–2025 роки, що визначена як потужний інструмент для підвищення якості освіти, науки, управління університетом та інтегрування університету в національний, європейський та світовий освітньо-науковий простір.

ХІІІ. ВИКОНАННЯ КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ, ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНОК ПРАЦІВНИКІВ УНІВЕРСИТЕТУ, А ТАКОЖ ОСІБ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ

Протягом 2019/2020 навчального року адміністрація університету разом зі профспілками дбала про посилення соціального захисту працівників університету. Прийнято Колективний договір у новій редакції на 2020–2024 роки, який відображує економічні реалії теперішнього часу.

Узгоджено «Комплексні заходи з охорони праці та техніки безпеки у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна на 2020 рік» в обсязі 1 080,5 тис. грн. Щорічно проводиться атестація робочих місць із важкими та шкідливими умовами праці, за результатами якої працівники отримують надбавки до заробітної плати, додаткові відпустки до 7 календарних днів та інше. На атестацію робочих місць витрачено майже 35 тис. грн.

Співробітники, які працюють у шкідливих умовах, щорічно проходять медогляд: у 2019/2020 навчальному році на це виділено 160 тис. грн.

Здійснюється підвищена оплата за роботи у важких та шкідливих умовах. У разі наявності шкідливих умов праці працівники мають право на скорочену тривалість робочого тижня. За результатами проведеної атестації робочих місць умови праці можуть бути визнані особливо важкими й особливо шкідливими. Таким співробітникам встановлено доплату до посадового окладу до 24 %, додаткову відпустку, скорочено тривалість робочого тижня. За звітний період такі доплати склали 697 тис. грн.

Велика увага приділяється економічному стимулюванню якісної та напруженої праці: за звітний період надбавок та доплат працівникам виплачено 38,129 млн грн; премій – 14,458 млн грн.

Виплата премій за досягнення у виконанні завдань Програми розвитку університету склала 3,055 млн грн.

Виплати за почесні звання «Заслужений професор», «Заслужений викладач» та «Заслужений науковий співробітник» склали 327 тис. грн.

Великою повагою користуються наші ветерани: до знаменних дат ветеранам Другої світової війни та учасникам АТО виплачено премій у сумі 183,0 тис. грн, а з профбюджету – 12,0 тис. грн; заохочення до ювілеїв склали понад 434 тис. грн.

На матеріальну допомогу співробітникам виділено 1,263 млн грн, а з профбюджету – 895,0 тис. грн.

Під контролем адміністрації і профспілок постійно перебуває й організація громадського харчування в університеті. Адміністрація веде конструктивний діалог з орендарями пунктів харчування щодо оптимізації цін та розширення асортименту.

Не залишається поза увагою організація лікування та відпочинку співробітників університету. Надано дотації з профспілкового бюджету до 16 санаторних путівок.

Улітку 2019 року:

- до дитячих оздоровчих таборів видано 81 путівку («Зміна» – 18, «Бермінводи» – 41, інші – 22);

- працівники університету та члени їхніх сімей отримали 204 путівки до спортивно-оздоровчого табору «Фігурівка»;

– працівники університету також мають змогу влітку відпочити із сім'ями на узбережжі Чорного та Азовського морів (Затока, Кирилівка) видано 73 путівки;

Порівняно з результатами минулого навчального року, показники зросли за зазначеними позиціями від 15 до 50 %, це пов'язано зі змінами в Законодавстві України (підвищення мінімальної заробітної плати, прожиткового мінімуму), відповідно, – і зі змінами та доповненнями до Колективного договору.

У новому Колективному договорі на 2020–2024 роки враховано зміни у чинному законодавстві щодо соціального захисту, оздоровлення та відпочинку працівників університету.

Соціальний захист, стипендіальне забезпечення, проживання у гуртожитках, дозвілля та оздоровлення реалізуються спільно з профспілковою організацією студентів, аспірантів і докторантів та відповідними структурними підрозділами університету.

У Каразінському університеті за звітний період студенти денної форми навчання за державним замовленням вчасно отримували академічні та соціальні стипендії.

З метою покращення матеріального стану студентів було здійснено виплати за рахунок коштів, отриманих від розміщення тимчасово вільних бюджетних коштів університету на вкладному (депозитному) рахунку у банку на загальну суму 614 тис. 300 грн.

Крім того, за звітний період за рахунок коштів університету було здійснено виплату матеріальної допомоги особам з-поміж дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування на загальну суму 630 тис. 120 грн.

Упродовж навчального року за рахунок коштів профспілкової організації було надано виплати студентам-членам профспілки з-поміж вразливих категорій населення на загальну суму 115 тис. 175 грн. Під час зимових канікул профспілковою організацією було проведено щорічне оздоровлення 68 студентів на базі відпочинку «Тиса» (Івано-Франківська область, смт Ясіня). У зв'язку з цим було здійснено виплати на оздоровлення на загальну суму 96 тис. 920 грн.

Реалізація права студентів на пільговий проїзд відбувається із залученням активу профспілкової організації студентів. На початок навчального року було оформлено 1 721 пільгові картки для проїзду студентів у метрополітені, але з листопада 2019 року у зв'язку з початком функціонування системи «Електронний квиток» у місті Харкові було розпочато процедуру заміни пільгових карток метрополітену на картки E-ticket для пільгового проїзду студентів у міському електричному транспорті. На сьогодні оформлено 6 906 пільгових карток, таким пільговим проїздом у транспорті користуються 65 % студентів.

Сума сплати на проживання в гуртожитку становить 520 грн. на місяць – відповідно до Наказу МОНУ, МФУ, МОЗУ від 28.03.2011 № 284/423/173.

Впродовж весняного семестру було розроблено нове Положення про особливості користування гуртожитками Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, профспілкова організація долучилася до процесу його розробки.

Безперервно проводиться оформлення субсидій для сплати житлово-комунальних послуг студентами, які мешкають у гуртожитках. Профспілкова організація студентів надає консультаційні послуги щодо процедури оформлення. Усього за звітний період було оформлено 800 субсидій.

За сприяння профспілкової організації університеті було проведено культурні, спортивні та освітні заходи – такі, як Посвята у першокурсники, акція «Мистецтво

об'єднує молодь», Міжнародний день студентського спорту, конкурс талантів першокурсників «Alma Mater», святкування Міжнародного Дня студента, Каразінський благодійний зимовий бал, Урочистий випуск студентів, Дні факультетів, а також художні виставки, круглі столи, зустрічі з відомими людьми, воркшопи та тренінги.

У межах святкування 215-ї річниці від дня заснування Каразінського університету було проведено низку заходів: висадження 215 дерев у різних локаціях міста, виставка постерів на мольбертах на тему «Я і Університет», День студентського самоврядування, святкове частування тортом від ректора. А у січні у місті відбулася мистецька акція з нагоди 215-річчя від дня відкриття університету за участі студентського академічного хору університету «Ad libitum».

Профспілковий проєкт «Karazin Student's Card» вже четвертий рік поспіль має попит у студентів університету. Щороку зростає кількість партнерів, готових надати знижки у своїх закладах для студентів Каразінського.

Спільно з кафедрою фізичного виховання профкомом студентів було проведено Кубки студентського профкому з різних видів спорту, а саме Кубок студентського профкому з чирлідінгу та волейболу, а також Кубок студентського профкому з боулінгу

Також профспілкова організація студентів, аспірантів і докторантів продовжує співпрацю з Навчальним центром практичної підготовки та працевлаштування – волонтери від профспілкової організації брали участь у проведенні заходів Дні кар'єри та Ярмарку вакансій «Кар'єра у великому місті».

Не припиняв свою роботу й студентський клуб «Karazin Student Hall», у якому створено всі умови для комфортного проведення часу як для відпочинку, так і для навчання. Впродовж навчального року у приміщенні клубу було проведено велику кількість заходів, спрямованих на урізноманітнення буденного життя студентів.

У цьому році планується відкриття щорічного сезону оздоровлення у спортивно-оздоровчому таборі «Фігурівка». За рахунок коштів університету було організовано планові ремонтні роботи на території табору. Спільними зусиллями профспілкових організацій студентів було придбано спортивний інвентар та настільні ігри для організації дозвілля.

XIV. ГОСПОДАРЧІ РОБОТИ

Протягом звітного періоду господарчі служби університету вели цілеспрямовану роботу з благоустрою та підготовки навчальних корпусів, лабораторій, баз практик та житлового фонду для покращення умов здійснення освітнього процесу.

Службою головного інженера отримано необхідні дозволи на використання енергоносіїв від постачальників в опалювальний період, виконано поточні ремонти з підготовки систем опалення, електропостачання, водопостачання та водовідведення, газового постачання й вентиляції на суму понад 2,4 млн грн, а саме:

- перевірка контрольно-вимірювальних приладів та лічильників на всіх об'єктах університету – на суму 80,00 тис. грн;
- гідравлічні випробування трубопроводів, які працюють під тиском, – на суму 75,00 тис. грн;
- заміна радіаторів опалення 1 300 секцій – на суму понад 1 300,00 тис. грн.;
- заміна та ремонт запірної арматури в кількості 1 100 одиниць – на суму 250,00 тис. грн.;
- ремонт іншого устаткування та допоміжного обладнання – на суму 730,00 тис. грн.

Службою головного механіка виконано профілактичні та ремонтні роботи, вжито дієвих заходів стосовно належного утримання ліфтового господарства на загальну суму понад 400,00 тис. грн.

За період підготовки до осінньо-зимового періоду службою головного енергетика було виконано електромонтажні роботи в аудиторіях, на кафедрах, лабораторіях та інших приміщеннях, де проводився поточний та капітальний ремонт. Було замінено дроти електричних мереж, кабелі живлення, електричні шафи, електроосвітлювальна і захисна апаратура, проводиться заміна ламп розжарювання на енергоощадні світлодіодні. Виконано профілактичні та ремонтні роботи теплових пунктів.

Власними зусиллями проведено ремонтно-профілактичні роботи на суму 780,00 тис. грн., підрядними організаціями – на суму 199,00 тис. грн.

Згідно з чинною Програмою з енергоощадження в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна на 2017–2022 роки протягом звітного періоду виконано роботи, пов'язані з модернізацією та заміною застарілого енергомісткого обладнання, впровадженням нових сучасних технологій на енергетичних об'єктах та інженерних мережах університету, що дозволило знизити споживання паливно-енергетичних ресурсів.

А саме:

- теплової енергії в університеті в цілому знизилася на 3 941 Гкал, або на 20,6 %, що в грошовому еквіваленті складає 6 807,00 тис. грн, або 21,8 %;
- водоспоживання в університеті в цілому фактично знизилася на 1 997 м³, або на 1,2 %;
- водовідведення в університеті в цілому знизилася на 1 629 м³, або на 1,0 %;
- споживання електроенергії в університеті в цілому знизилася на 494 915 кВт/годин, або на 9 %;
- газоспоживання в університеті в цілому знизилася на 11 448,17 м³, або на 7 %, що в грошовому еквіваленті складає 882 715,42 грн, або 47 %.

Виконано капітальний ремонт теплової рамки вводу на тепловому пункті Північного навчального корпусу (майдан Свободи, 6) на загальну суму 1 500,00 тис. грн та системи опалення навчального корпусу, що розташований на проспекті Курчатова, 31, – на суму 700,00 тис. грн; здійснено утеплення дахового приміщення Музею природи (вул. Трінклера, 8) – на суму 100,00 тис. грн; монтаж сучасного обладнання зі встановленням автоматики в ЦТП Головного навчального корпусу (майдан Свободи, 4) – на суму 200,00 тис. грн.

Приділялася значна увага заходам із протипожежної безпеки з витратою 641,6 тис. грн.

Відділом капітального будівництва, реконструкції та поточного ремонту виконано робіт на загальну суму понад 50,2 млн грн, у тому числі робіт із капітального та реставраційного ремонту – 42,4 млн грн:

- Головний навчальний корпус (Свободи, 4) – 641,42 тис. грн;
- Північний навчальний корпус (Свободи, 6) – 4 548,97 тис. грн;
- капітальний ремонт місць загального користування гуртожитків №№ 2, 4, 5, 7, 9, 10, 11, бази практики радіофізичної обсерваторії – на суму 10 230,99 тис. грн;
- інші об'єкти університету – 27 млн грн;
- філія ЦНБ, вул. Університетська, 23 – ремонт горищного простору – 1 225,88 тис. грн;
- навчальний корпус, що розташований за адресою вул. Миросицька, 1, – 5 940,24 тис. грн – ремонт покрівлі;
- Музей природи (вул. Трінклера, 8/5) – проєкт капітального ремонту покрівлі – 249,75 тис. грн;
- Музей НДІ Астрономії – внутрішні оздоблювальні роботи (підлога, дах, стеля, перекриття поверху, опалення, вентиляція, електромонтажні роботи, заміна вікон) та утеплення фасаду музею в адміністративній будівлі, приміщення підвалу з облаштуванням вентиляції; цоколь та доброустрій прилеглої території – 2 271,49 тис. грн;
- СOT «Фігурівка» – ремонт їдальні, облаштування нового санвузла та інженерних мереж – 1 473,95 тис. грн;
- біобазу Гайдари – ремонт покрівлі, заміна вікон, ремонт входних груп, доброустрій прилеглої території, проєкт внутрішнього опорядження приміщення їдальні та фарбування фасаду – 2 908,07 тис. грн;
- ремонтна база (вул. Малиновського, 5-Б) – ремонт боксів, стін, покрівлі та віконних прорізів адміністративної будівлі, 2-1 поверх будівлі лабораторії – 2 612,67 тис. грн;
- спорткомплекс «Каразінський» – ремонт огорожі, залу боксу та рингу (підлога, стеля, стіни, електромонтажні роботи, освітлення) – 2 311,65 тис. грн, також було проведено тендер на реконструкцію на суму 72 млн грн, у тому числі 20 млн грн на 2020 рік;
- тенісні корти (утеплення) – 1 470,66 тис. грн;
- навчальний корпус, розташований за адресою пр. Курчатова, 31, – ремонт системи опалення та доброустрій прилеглої території – 2 135,32 тис. грн;
- Ботанічний сад за адресою вул. Клочківська, 52 (заміна вікон, ремонт приміщень 1 та 2 поверхів адміністративної будівлі; система опалення оранжерейного комплексу) – 2 606,29 тис. грн;

- Ботанічний сад за адресою От. Яроша, 24 – облаштування еколого-освітньої стежки (субвенція) – 1 207,61 тис. грн;
- їдальня (вул. Вальтера, 14А): ремонт покрівлі – 286,72 тис. грн;
- лабораторія екології водних організмів, що у с. Мартова, – 4 будиночки та льох – 315,57 тис. грн;
- Університетська клініка (пр. Академіка Курчатова, 29) – експертиза проєкту на ремонт покрівлі, окремих ділянок фасаду 2-го поверху та вимощення – 4,01 тис. грн.

Поточний ремонт Північного навчального корпусу (майдан Свободи, 6) виконано на суму 171,75 тис. грн. Реконструкцію об'єктів – на суму 7,6 млн грн.

Ремонтно-будівельною службою університету виконано робіт із поточного ремонту на загальну суму понад 7,8 млн грн, у тому числі:

- власними зусиллями відремонтовано 95 приміщень майже на всіх факультетах та в підрозділах університету – на суму 3,0 млн грн.;
- із залученням підрядних організацій виконано робіт на суму майже 4,8 млн грн. Це навчальні корпуси за адресами: майдан Свободи, 4, майдан Свободи, 6, вул. Миросицька, 1, пр. Курчатова, 31, гуртожитки №№ 2, 4, 10, Музей природи, Віварій, склад за адресою: вул. Клочківська, 50, лабораторний корпус та пасажний павільйон НДІ Астрономії тощо.

Господарчою службою упродовж 2019/2020 навчального року щоденно проводилася робота з підтримання належного стану приміщень університету та прилеглої до будівель території. Проведено заміну старих металевих контейнерів на нові стандарти «євро» (13 одиниць). Зібрано й вивезено 6,5 тис. м³ побутових твердих відходів, 200 м³ будівельних відходів. Були приведені до належного санітарного стану закріплені за університетом території, у тому числі – навчальних корпусів, гуртожитків, Ботанічного саду та баз практик. Прибрано 52 га територій, висаджено 10 хвойних порід та 50 кущів. Засіяно багаторічною травою газонів і квітників – 480 м². До ювілею університету у листопаді 2019 року висаджено 215 дерев (дуб, ялини, яблуні, туї).

Із метою оновлення навчальних меблів в аудиторіях витрачено коштів у сумі 2,5 млн грн. Відповідно до заявок відділи і кафедри факультетів університету було забезпечено офісними меблями на суму понад 190,0 тис. грн.

Регулярно проводяться профілактичні та дезінфекційні заходи щодо запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом COVID-19, у навчальних корпусах та гуртожитках університету. На профілактичні та дезінфекційні заходи витрачено понад 103 тис. грн.

У цілому, для матеріального забезпечення умов створення комфорту та дотримання санітарії в освітньому процесі господарчою службою витрачено понад 900,00 тис. грн.

Автотранспортним підрозділом освоєно понад 6,7 млн грн на закупівлю паливно-мастильних матеріалів, запчастин тощо. Списано 6 автомобілів, строки експлуатації яких – понад 40 років. Придбано три нові автівки вартістю понад 4,3 млн грн.

XV РЕЙТИНГ КАФЕДР ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ У 2019/2020 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ

Природничо-математичного профілю

№ з/п	Факультет/ інститут	Кафедра	Завідувач кафедри	Кількість штатних одиниць			Кількість балів	Рейтинг
				Науково-педагогічні працівники	Наукові працівники	Усього		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	ННІ екології	Моніторингу довкілля та природокористування	Максименко Н.В.	5,75		5,75	138,3	24,04
2	Фізичний	Фізики низьких температур	Шкловський В.О.	5,5	1	6,5	147,3	22,65
3	ННІ екології	Екологічної безпеки та екологічної освіти	Некос А.Н.	5,5		5,5	113,8	20,68
4	Фізичний	Астрономії та космічної інформатики	Шкуратов Ю.Г.	6,5		6,5	116,8	17,96
5	ННІ екології	Екології та неоекології	Медведєв В.В.	5,6		5,6	99,75	17,81
6	Комп'ютерних наук	Безпеки інформаційних систем і технологій	Рассомахін С. Г.	17		17	296,5	17,44
7	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	Космічної радіофізики	Тирнов О.Ф.	4,1	7,35	11,45	189,3	16,53
8	Фізичний	Теоретичної фізики імені академіка І.М. Ліфшиця	Рашба Г.І.	5,9		5,9	95	16,10
9	Фізичний	Фізичної оптики	Галунов М.З.	4		4	62,5	15,63
10	Фізичний	Фізики кристалів	Гриньов Б.В.	3,85	0,8	4,65	69,85	15,02
11	ННІ "Фізико-технічний факультет"	Матеріалів реакторобудування та фізичних технологій	Литовченко С.В.	7,75	14	21,75	323,8	14,89
12	ННІ "Фізико-технічний факультет"	Фізики ядра та високих енергій імені О.І. Ахієзера	Шульга М.Ф.	11,75	16,85	28,6	425	14,86
13	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	Прикладної електродинаміки	Горобець М. М.	5,35	4,9	10,25	133,5	13,02
14	Геології, географії, рекреації і туризму	Соціально-економічної географії і регіоназнавства	Немець Л.М.	10,75		10,75	132,3	12,30

1	2	3	4	5	6	7	8	9
15	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	Фізика нетрадиційних енерготехнологій та екології	Ткаченко В.І.	5,75		5,75	66,25	11,52
16	Фізичний	Фізика твердого тіла	Зиман З.З.	4,25		4,25	47,5	11,18
17	ННІ "Фізико-технічний факультет"	Медичної фізики та біомедичних нанотехнологій	Трусова В.М.	5,5	3,5	9	98,5	10,94
18	Геології, географії, рекреації і туризму	Мінералогії, петрографії та корисних копалин	Фик І.М.	5		5	52	10,40
19	Геології, географії, рекреації і туризму	Гідрогеології	Удалов І.В.	6		6	59,25	9,88
20	Біологічний	Фізіології і біохімії рослин та мікроорганізмів	Тимошенко В.Ф.	6,75		6,75	66,5	9,85
21	Біологічний	Мікології та фітоімунології	Страшнюк В.Ю.	4,5	0,25	4,75	45,5	9,58
22	Хімічний	Органічної хімії	Дорошенко А.О.	7,7	2,5	10,2	95,35	9,35
23	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	Фізика надвисоких частот	Звягінцев А.О.	4,65	4,5	9,15	84,5	9,23
24	Біологічний	Ботаніки та екології рослин	Гамуля Ю.Г.	6,5		6,5	59	9,08
25	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	Теоретичної радіофізики	Колчигін М.М.	5,4	16,25	21,65	195,6	9,03
26	Хімічний	Хімічного матеріалознавства	Коробов О.І.	8,1	2,5	10,6	94,5	8,92
27	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	Теплофізики, молекулярної фізики та енергоефективності.	Мацевитий Ю.М.	4		4	34,5	8,63
28	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	Квантової радіофізики	Маслов В.О.	4,9	9,45	14,35	121,8	8,49
29	Хімічний	Неорганічної хімії	В'юник І.М.	9,4	3,7	13,1	108,7	8,30
30	Хімічний	Хімічної метрології	Юрченко О. І.	7,6		7,6	62,95	8,28
31	Комп'ютерних наук	Електроніки і управляючих систем	Стервоєдов М.Г.	10,25	2	12,25	99,25	8,10
32	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	Фізичної і біомедичної електроніки та комплексних інформаційних технологій	Бердник С.Л.	8,45	19,5	27,95	217,9	7,79

1	2	3	4	5	6	7	8	9
33	Хімічний	Фізичної хімії	Мchedлов-Петросян М.О.	8,05	4,05	12,1	94,15	7,78
34	Геології, географії, рекреації і туризму	Фізичної географії та картографії	Прасул Ю.І.	13,25		13,25	102,8	7,75
35	Математики і інформатики	Фундаментальної математики	Ямпольський О.Л.	15,5		15,5	117,5	7,58
36	Комп'ютерних наук	Моделювання систем і технологій	Ткачук М.В.	12,25		12,25	89,25	7,29
37	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	Молекулярної і медичної біофізики	Берест В.П.	6,25	3,75	10	71	7,10
38	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	Комп'ютерної фізики	Немченко К.Е.	5		5	35,5	7,10
39	ННІ "Фізико-технічний факультет"	Прикладної фізики та фізики плазми	Гаркуша І.Є.	10,5	16,4	26,9	188,3	7,00
40	Геології, географії, рекреації і туризму	Геології	Матвєєв А.В.	6,75		6,75	46	6,81
41	Комп'ютерних наук	Теоретичної та прикладної системотехніки	Шматков С.І.	13,5		13,5	91,75	6,80
42	Математики і інформатики	Теоретичної та прикладної інформатики	Зарецька І.Т.	12,25	0,5	12,75	86,5	6,78
43	Математики і інформатики	Прикладної математики	Коробов В.І.	14	1,45	15,45	104,5	6,76
44	Хімічний	Прикладної хімії	Чебанов В.А.	7,7	2	9,7	63	6,49
45	Біологічний	Зоології та екології тварин	Атемасова Т.А.	11,15		11,15	71,4	6,40
46	ННІ комп'ютерної фізики та енергетики	Інформаційних технологій в фізико-енергетичних системах	Сухов Р.В.	7,75		7,75	49,5	6,39
47	Біологічний	Молекулярної біології та біотехнології	Божков А.І.	8,85		8,85	50,25	5,68
48	Біологічний	Генетики і цитології	Атраментова Л.О.	12,5		12,5	70,75	5,66
49	Фізичний	Експериментальної фізики	Пойда В.П.	12	2	14	75	5,36
50	Фізичний	Вищої математики	Чібісов Д.В.	8		8	41	5,13
51	Комп'ютерних наук	Штучного інтелекту та програмного забезпечення	Куклін В.М.	16,75	1	17,75	82	4,62
52	Медичний	Клінічної неврології, психіатрії та наркології	Міщенко Т.С.	26		26	115,3	4,43

1	2	3	4	5	6	7	8	9
53	Медичний	Педіатрії	Чернуський В.Г.	18,75		18,75	73,5	3,92
54	Медичний	Акушерства та гінекології	Грищенко М.Г.	18		18	69,75	3,88
55	Медичний	Педіатрії 2	Шевченко Н.С.	28		28	92	3,29
56	Фізичний	Загальної фізики	Лазоренко О.В.	6,95		6,95	21,95	3,16
57	Біологічний	Біохімії	Перський Є.Є.	22		22	57,75	2,63
58	Медичний	Загальної практики - сімейної медицини	Ніколенко Є.Я.	37,75		37,75	95,25	2,52
59	Медичний	Загальної та клінічної патології	Проценко О. С.	41,75		41,75	102	2,44
60	Медичний	Гігієни та соціальної медицини	Сотнікова-Мелешкіна Ж.В.	43,5		43,5	101,5	2,33
61	Математики і інформатики	Вищої математики та інформатики	Лисиця В.Т.	13,25		13,25	30,5	2,30
62	Медичний	Хірургічних хвороб	Хворостов Є.Д.	31		31	69	2,23
63	Медичний	Анатомії людини	Шерстюк С.О.	27		27	55,5	2,06
64	Медичний	Загальної та клінічної імунології та алергології	Лядова Т.І.	49		49	86,5	1,77
65	Медичний	Внутрішньої медицини	Тихонова Т.М.	37,25		37,25	55	1,48
66	Медичний	Хірургічних хвороб, оперативної хірургії та топографічної анатомії	Кудревич О.М.	65,25		65,25	93	1,43
67	Біологічний	Фізіології людини та тварин	Бондаренко В.А.	24,5		24,5	34	1,39
68	Медичний	Онкології, радіології та радіаційної медицини	Красносельський М.В.	10,5		10,5	13,5	1,29
69	Медичний	Пропедевтики внутрішньої медицини і фізичної реабілітації	Бринза М.С.	29,75		29,75	18	0,61

**Рейтинг кафедр гуманітарного та соціально-економічного профілю
за результатами діяльності у 2019/2020 навчальному році**

№ з/п	Факультет/ інститут	Кафедра	Завідувач кафедри	Кількість штатних одиниць			Кількість балів	Рейтинг
				Науково-педагогічні працівники	Наукові працівники	Усього		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Історичний	Історіографії, джерелознавства та археології	Посохов С.І.	9		9	148	16,44
2	Філософський	Валеології	Коновалова О.О.	6,5		6,5	97,25	14,96
3	Історичний	Нової та новітньої історії	Станчев М.Г.	7,25		7,25	90,75	12,52
4	Історичний	Історії стародавнього світу та середніх віків	Сорочан С. Б.	6,25		6,25	73	11,68
5	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	Міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова	Казакова Н.А.	23		23	244,25	10,62
6	Юридичний	Цивільноправових дисциплін	Устименко О.А.	11,5		11,5	122	10,61
7	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	Міжнародної електронної комерції та готельно-ресторанної справи	Данько Н.І.	12		12	118,25	9,85
8	Юридичний	Кримінально-правових дисциплін	Житний О.О.	9,5		9,5	92,75	9,76
9	Економічний	Маркетингу, менеджменту та підприємництва	Євтушенко В.А.	28		28	265,5	9,48
10	Психології	Психологічного консультування і психотерапії	Кочарян О.С.	5,35		5,35	48,95	9,15
11	Історичний	Історії Східної Європи		4,75		4,75	41,5	8,74
12	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	Туристичного бізнесу та країнознавства	Парфіненко А.Ю.	27,7		27,68	221,65	8,01
13	Соціологічний	Прикладної соціології та соціальних комунікацій	Бакіров В.С.	19,8	2	21,75	173,25	7,97
14	Економічний	Економічної теорії та економічних методів управління	Гриценко А.А.	13,3		13,25	105,5	7,96
15	Юридичний	Міжнародного і європейського права	Сироїд Т.Л.	10,5		10,5	83,5	7,95

1	2	3	4	5	6	7	8	9
16	Філософський	Теоретичної і практичної філософії імені професора Й.Б. Шада	Перепелиця О.М.	22,5		22,5	178,75	7,94
17	Історичний	Історії України	Калініченко В.В.	7,25		7,25	57,25	7,90
18	Психології	Педагогіки	Жукова О.А.	7,75		7,75	60,25	7,77
19	ННІ «Каразінська школа бізнесу»	Управління та адміністрування	Третяк В.П.	27,8	7,25	35	269,75	7,71
20	Психології	Прикладної психології	Кряж І.В.	13,2		13,15	101,05	7,68
21	Філологічний	Історії української літератури	Матушек О.Ю.	13		13	99	7,62
22	Юридичний	Конституційного, муніципального права	Воронов М.М.	7,5		7,5	57	7,60
23	Іноземних мов	Ділової іноземної мови та перекладу	Шевченко І. С.	37		37	267,32	7,22
24	Соціологічний	Соціології	Сокурянська Л.Г.	13		13	92,5	7,12
25	Юридичний	Державно-правових дисциплін	Головка О.М.	23,3		23,25	165	7,10
26	Соціологічний	Медіакомунікацій	Стародубцева Л.В.	8		8	55,5	6,94
27	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	Міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки	Новікова Л.В.	14		14	90,5	6,46
28	Філософський	Теорії культури і філософії науки	Петренко Д. В.	19		19	121,5	6,39
29	Економічний	Міжнародної економіки та світового господарства	Задорожний Г.В.	8,5		8,5	54	6,35
30	Філософський	Політології	Фісун О.А.	14,7		14,7	93,15	6,34
31	Соціологічний	Соціології управління та соціальної роботи	Євдокімова І.А.	9,25		9,25	56,5	6,11
32	Іноземних мов	Перекладознавства імені Миколи Лукаша	Ребрій О. В.	18,3		18,25	108,5	5,95
33	Економічний	Економічної кібернетики та прикладної економіки	Меркулова Т.В.	15,8		15,75	89,75	5,70
34	Соціологічний	Політичної соціології	Дублікаш Т.М.	7,9		7,9	44,5	5,63
35	Філологічний	Історії російської літератури	Московкіна І.І.	8,25		8,25	46	5,58
36	Економічний	Статистики, обліку та аудиту	Соболев В.М.	14,6		14,6	80,2	5,49
37	Філологічний	Російської мови	Педченко Л.В.	9,2		9,2	50	5,43
38	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	Міжнародного бізнесу та економічної теорії	Дерід І.О.	13,3		13,25	65,5	4,94

1	2	3	4	5	6	7	8	9
39	Філософський	Українознавства	Чорний Д.М.	16,6		16,6	80,45	4,85
40	Філологічний	Журналістики	Хавкіна Л.М.	10,6		10,55	47,8	4,53
41	Економічний	Економіки та менеджменту	Дорошенко Г. О.	16		16	72,25	4,52
42	Філологічний	Української мови	Філон М. І.	19		18,95	85,5	4,51
43	ННІ міжнародної освіти	Мовної підготовки 1	Ушакова Н.І.	35,5		35,5	156,5	4,41
44	Психології	Загальної психології	Олефір В.О.	9,75		9,75	42,25	4,33
45	Соціологічний	Методів соціологічних досліджень	Кізілов О.І.	8,25		8,25	35	4,24
46	Іноземних мов	Англійської філології	Самохіна В. О.	25,5		25,5	95,25	3,74
47	Іноземних мов	Методики та практики викладання іноземної мови	Птушка А.С.	25,5	1	26,5	95,5	3,60
48	Економічний	Фінанси, банківська справа та страхування	Глуценко В. В.	16		16	53,25	3,33
49	Філологічний	Загального та прикладного мовознавства	Гуторов В.О.	10		10	31	3,10
50	ННІ міжнародної освіти	Соціально-економічних дисциплін	Дягілев В.Є.	8,75		8,75	26	2,97
51	Іноземних мов	Німецької та французької мов	Руднева І.С.	14		14	39	2,79
52	Іноземних мов	Німецької філології та перекладу	Криворучко С.І.	19		19	48,25	2,54
53	Філологічний	Історії зарубіжної літератури і класичної філології	Чекарева Є.С.	16,8		16,75	42	2,51
54	Іноземних мов	Англійської мови	Шамаєва Ю.Ю.	38,8		38,75	81,8	2,11
55	Іноземних мов	Романської філології і перекладу	Черкашина Т.О.	26,5		26,5	47	1,77
56	Іноземних мов	Східних мов та міжнародної комунікації	Віротченко С.А.	24		24	42,5	1,77
57	Економічний	Математичних методів в економіці	Даніч В.М.	7,85	3,25	11,1	19,5	1,76
58	ННІ міжнародної освіти	Природничих наук	Коренева І.В.	11,8		11,75	19	1,62
59	ННІ міжнародної освіти	Мовної підготовки 2	Валіт О.С.	19,8		19,75	27	1,37